

M

M

X

V

M

M

X

X

2

0

1

5

VIJFJARENVERSLAG
VAN DE KANSELARIJ VAN
THE PHOEBUS FOUNDATION

2

0

2

0

WEGWIJS IN DIT VERSLAG

Dit verslag belicht de verwezenlijkingen van de Kancelarij van The Phoebus Foundation in de periode 2015-2020. We overlopen de diverse domeinen en activiteiten:

- In AANWINSTEN duiden we belangrijke nieuwe stukken in de collectie.
- ONDERZOEK focust op de onderzoeksprojecten.
Hun gedrukte output vind je ook onder PUBLICATIES.
- RESTAURATIE en CONSERVATIE belichten de restauratieprojecten en conservatie-inspanningen die de Kancelarij onderneemt voor het behoud en beheer van de collectie van The Phoebus Foundation.
- BEELDVORMING en COLLECTIEREGISTRATIE gaan over het in beeld brengen en het beheren van de collectie.
- In TENTOONSTELLINGEN vind je een overzicht van alle expo's die de Kancelarij organiseerde.
- In SAMENWERKINGEN en BRUIKLENEN overlopen we de (inter)nationale instellingen waarmee de Kancelarij samenwerkte.
- In INFRASTRUCTUUR & PERSONEEL belichten we de uitbreiding en optimalisatie die de Kancelarij ondernam wat haar kantoren, het depot en het team betreft.
- In PUBLIEKSBEGELEIDING en MARKETING & COMMUNICATIE verneem je wat de Kancelarij ondernam om bezoekers te lokken en belangstelling te wekken voor haar projecten.

Tussenin vind je tekstjes waarin het team van de Kancelarij zichzelf voorstelt.

THE PHOEBUS FOUNDATION EN HAAR KANSELARIJ

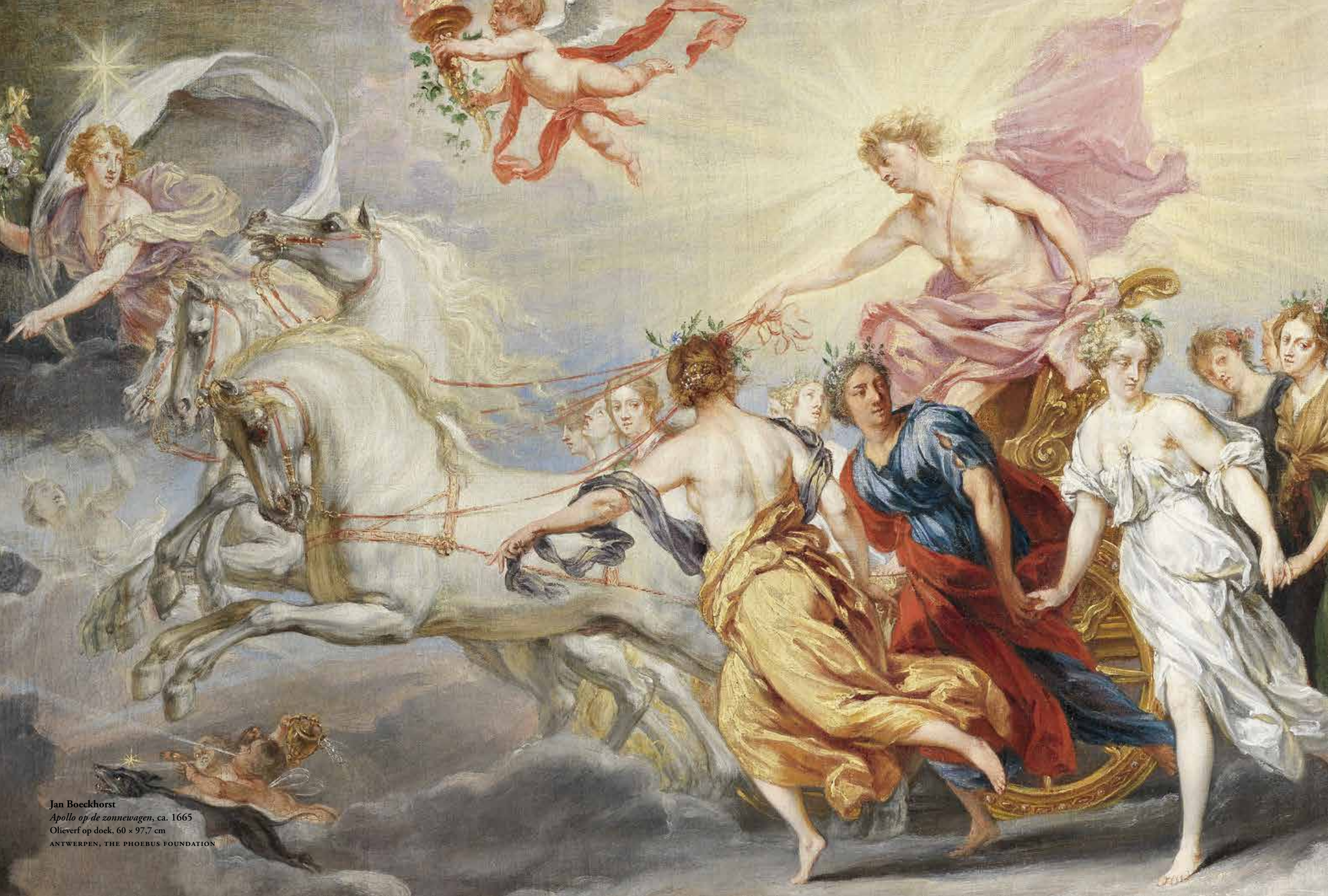
The Phoebus Foundation is eigenaar van een kunstcollectie die is opgebouwd uit diverse 'niches': archeologisch textiel, oude meesters, topografie, logistiek en maritiem erfgoed, historische kant, Reynaert de vos, Belgische kunst uit de periode 1880-1930, CoBrA, hedendaagse kunst, en Latijns-Amerikaanse kunst, zowel uit de koloniale periode als uit de 20ste eeuw.

De Kancelarij van The Phoebus Foundation staat in voor het behoud en beheer van deze verzameling en geeft collectieadvies. Daarnaast zorgt de Kancelarij voor het wetenschappelijke onderzoek naar de objecten van de Foundation, en voor de publieke ontsluiting daarvan via bruiklenen, samenwerkingen, tentoonstellingen, publicaties en nieuwe media.

De Kancelarij is een feitelijke vereniging van medewerkers die zich inzetten voor het culturele patrimonium van The Phoebus Foundation. Hun werkingskosten en vergoedingen worden gesteund door de bedrijvengroep Katoen Natie.

I N H O U D

8	INTRODUCTIE	144	TENTOONSTELLINGEN
		147	— Tijdelijke tentoonstellingen
		162	— Permanente tentoonstellingen
12	ORGANISATIE		
16	AANWINSTEN	168	SAMENWERKINGEN
24	ONDERZOEK	178	BRUIKLENEN
25	— Onderzoeksprojecten		
56	— Samenwerkingen in het kader van onderzoek	182	INFRASTRUCTUUR & PERSONEEL
68	— Onderzoek door externe specialisten		
76	— Symposia & lezingen	184	EDUCATIE & PUBLIEKSBEGELEIDING
84	RESTAURATIE	185	— Gidsenwerking
89	— Restauratieatelier	186	— Lezingen
95	— Phoebus Fellowship	187	— Kunsteducatie
98	— Highlights restauraties 2015-2020	188	— Nocturnes en familiedagen
112	— Restauratie en conservatie van de deelcollectie papier	189	— Themadagen
113	— Restauratie en conservatie van de deelcollectie archeologisch textiel	191	— Boekenbeurs
		193	— Opleidingen
118	CONSERVATIE	198	MARKETING & COMMUNICATIE
119	— Bewaring	199	— Huisstijl
120	— Bruikleenvoorbereiding	203	— Website
121	— Transport	204	— Brochure
122	BEELDVORMING	205	— Communicatie en marketing van de tentoonstellingen
130	COLLECTIEREGISTRATIE	207	— Sociale media
		208	— Interne nieuwsbrief
132	PUBLICATIES	218	PHOEBUS KIJKT VOORUIT
133	— Boekenreeksen	219	— CoBrA-depot
134	— Projectreeks	221	— Boerentoren
136	— <i>Phoebus Focus</i> -reeks		

Jan Boeckhorst
Apollo op de zonnwagen, ca. 1665
Olieverf op doek, 60 × 97,7 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

I N T R O D U C T I E

Eind 2014 hoorde Katharina Van Cauteren voor het eerst over de private kunststichting waarvan Karine Van den heuvel en Fernand Huts – CEO en voorzitter van de Groep Katoen Natie – de oprichters en beschermers waren. De werking van de stichting was toen in handen van twee voltijdse medewerkers en één deeltijds personeelslid van Katoen Natie. Toch was de aangroeiende kunstverzameling op dat moment al in essentie geen bedrijfscollectie meer.

De aanstelling van Katharina Van Cauteren betekende een doorstart. Op haar initiatief werd de kunststichting omgedoopt tot The Phoebus Foundation, naar de antieke zonnegod. Tegelijk richtte zij de zogenaamde ‘Kanselarij’ op: een instelling gericht op de professionalisering van het behoud en beheer van de collectie, op het wetenschappelijk onderzoek en wat daar allemaal mee samenhangt, en op de ontsluiting van dat alles voor een zo breed mogelijk publiek. Zij omringde zich met een door haar samengesteld team van collectiemanagers, depotbeheerders, operationeel verantwoordelijken, projectcoördinatoren, restauratoren, onderzoekers en freelancemedewerkers.

Wat volgde was een stroomversnelling. In vijf jaar tijd evolueerde The Phoebus Foundation dankzij het werk van de Kanselarij tot een professioneel gerunde kunststichting met een hoogwaardig depot, een in-house restauratieatelier, een fotostudio en goed uitgeruste kantoren. Dat heeft geleid tot een almaar betere kennis van de kunstvoorwerpen uit de collectie, die wordt vertaald in publicaties, lezingen, tentoonstellingen en andere projecten. Daarbij richt de Kanselarij zich zowel tot een gespecialiseerd als tot een breed publiek, met als uitgangspunt: kunst is er om te worden bekeken en begrepen, en om te worden belééfd. Cultuur dragen we met z’n allen, jong en oud, zonder grenzen.

Na zes jaar is Katharina Van Cauteren nog altijd de drijvende kracht achter zowat alle projecten van de Kanselarij. Als gepassioneerde kunsthistorica bedacht ze de thema’s voor en was ze de curator van de tentoonstellingen *Voor God & Geld* (2016), *OER* (2017), *VOSSSEN* (2018), *PiKANT!* (2019) en *BLIND DATE* (2020). Katharina schreef en coördineerde het leeuwendeel van de bijbehorende boeken, zette de *Phoebus Focus*-reeks op, nam initiatieven voor projecten, lezingen, samenwerkingen en evenementen, stond aan de wieg van de Phoebus-huisstijl en zette de grote lijnen uit van de interne bedrijfscultuur en de externe profilering.

Toch beseft Katharina als geen ander dat je maar zo sterk bent als je hele team. De kracht van de Kanselarij schuilt in de gedrevenheid van een kleine, maar zeer loyale en efficiënte ploeg. De medewerkers van de Kanselarij zijn dynamisch en multi-inzetbaar, werken vlot en nauw samen, wisselen kennis en informatie uit en hebben in toenemende mate een eigen inbreng in de projecten.

Samen bouwen ze aan de droom die Phoebus heet.

Gustave Moreau
Phoebus Apollo in de zonnewagen, ca. 1880-81
Olieverf op paneel, 55,5 × 44,5 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

WIE IS KATHARINA VAN CAUTEREN?

Katharina Van Cauteren (Gent, 1981) studeerde kunstwetenschappen aan de KU Leuven. In 2010 verdedigde ze aan die universiteit haar proefschrift over de Brusselse schilder Hendrick De Clerck (1560-1630) en zijn rol als hofpropagandist voor de aartshertogen Albrecht en Isabella. Van 2012 tot 2014 werkte ze in het Antwerpse Koninklijk Museum voor Schone Kunsten als collectieonderzoeker en tentoonstellingscurator. Ze bracht er Jan Van Eyck naar Nederland en Rubens naar India, en vierde samen met modeontwerper Walter Van Beirendonck de 350ste verjaardag van de Antwerpse Academie.

Zonder het te beseffen leerde Walter Van Beirendonck Katharina waardevolle lessen. Dat scenografie tegelijk speels en serieus kan zijn, bijvoorbeeld, en dat ze mensen kan onderdompelen in een verhaal. Dat goud altijd een goed idee is. En dat Vlaanderen bulkt van het creatieve talent. Walter bracht Katharina in contact met Paul Boudens, intussen zowat de huisvormgever van de Kanselarij van The Phoebus Foundation, en zette Guido Verelst op haar radar, nu de vaste regisseur van de Kanselarij. Walter zelf realiseerde in 2020 de scenografie voor de tentoonstelling *BLIND DATE*.

Katharina is altijd *in* voor spannende samenwerkingen. In 2018 lanceerde zij het idee om in zee te gaan met televisiemaker Bart De Pauw en zijn productiehuis Koeken Troef, om de expo *VOSSEN* over de vos Reynaert meer schwing te geven. In 2021 zal onder haar supervisie het plafond dat Jacob Jordaens (1593-1678) schilderde voor zijn eigen huis worden gerecreëerd in het Haarlemse Frans Hals Museum. Op haar initiatief worden expo's georganiseerd in de Estse hoofdstad Tallinn. Die zullen later doorreizen naar de VS en Ierland.

Dat alles had Katharina nooit kunnen dromen toen ze in oktober 2014 zomaar, uit het niets, een telefoontje kreeg van Fernand Huts. Hij meldde haar destijds droog dat zij 'naar het schijnt iets wist over kunst'. Het was het begin van een culturele rollercoaster. Enkele maanden later stelde dezelfde Fernand Huts haar de vraag wat ze 'feitelijk wilde in dit leven'. 'Ik wil baas zijn,' was haar nogal boude antwoord. Waarop hij doodleuk stelde: 'Het is goed, ge zijt baas.' En zo was het Phoebus-avontuur definitief begonnen.

ORGANISATIE

De Kancelarij van The Phoebus Foundation groeide sinds 2015 uit tot een team van dertien vaste medewerkers. Het team staat onder leiding van **dr. Katharina Van Cauteren**, alias de ‘stafchef’, een term uit het politieke en militaire milieu die wordt gebruikt voor de hoogste in rang. In het geval van de Kancelarij staat de stafchef aan het hoofd van een team dat eind 2020 bestaat uit:

— **Luk Van Hove**, als COO operationeel verantwoordelijk voor alle grote en kleine praktische uitdagingen binnen de Kancelarij;

— **Sven Van Dorst**, hoofd van het restauratieatelier, zelf gespecialiseerd in oude meesters en eindverantwoordelijk voor de opvolging van alle restauraties die te maken hebben met kunstwerken van vóór 1940, en de bijbehorende materiaal-technische onderzoeksprojecten;

— Restaurator **Naomi Meulemans**, die instaat voor alles wat te maken heeft met de conservatie, restauratie en materiaaltechnische research van moderne en hedendaagse kunst en uitgebreid onderzoek voert naar de collecties CoBrA en 20ste-eeuwse Latijns-Amerikaanse kunst;

— Restaurator **Carlos González Juste**, in de eerste plaats verantwoordelijk voor alle materiële aspecten inzake Zuid-Amerikaanse stukken uit de koloniale tijd en ook een belangrijke schakel in de werking van het restauratieatelier;

— Restaurator **Marieke Verboven**, die instaat voor de voorbereiding van de vele bruikleenpakketten, verpakkingsadviezen, conditiecontroles en alle handelingen om kunstwerken klaar te maken voor een tentoonstelling. Zij ondersteunt ook de hoofdrestaurator bij diverse praktische taken;

— Collectiemanager **Hannah Thijs**, die verantwoordelijk is voor alle aspecten in verband met collectie-registratie, -inventarisatie, -beheer, bruiklenen, transporten, administratie, ontwikkeling van de digitale databanken, de website en de sociale media, en de inhoudelijke aansturing van ondersteunende jobstudenten en stagiairs;

— Depotbeheerder **Jessica De Coster**, die een team van art handlers aanstuurt en verantwoordelijk is voor de manipulatie van de kunstwerken, de orde in en goede werking van het kunstdepot;

— Projectleider **Niels Schalley**, die in de eerste plaats instaat voor de praktische realisatie van de tentoonstellingsprojecten en alles wat daarbij komt kijken, maar die als kunsthistoricus ook inhoudelijk betrokken is bij tal van onderzoeksprojecten;

— Collectieadviseur **Katrijn Van Bragt**, die zorgt voor advies aan externe privéverzamelaars en daarnaast instaat voor praktische ondersteuning bij tentoonstellings- en publicatieprojecten en voor de opvolging van de sociale media. Als kunsthistorica draagt zij ook inhoudelijk bij aan nieuwe inzichten in de collectie;

— Projectcoördinator **Danaë-Emilia Vermeulen**, die verantwoordelijk is voor de realisatie van het CoBrA-depot, voor de lopende zaken in de tentoonstellingen Art in HeadquARTers en 3000 jaar textielkunst en voor de organisatie van het tweejaarlijkse symposium *Textiles of the Nile Valley*;

— **Dr. Leen Kelchtermans**, die als wetenschappelijk onderzoeker focust op de collectie oude meesters en die behalve voor eigen projecten ook instaat voor de inhoudelijke ondersteuning van externe onderzoekers, en voor de wetenschappelijke opvolging van de publicatiereeks *Phoebus Focus*;

— Administratief assistente **Ivana Donevska**, die collectiemanager Hannah Thijs ondersteunt bij de collectieregistratie en -administratie, de website en de sociale media.

Alle vaste medewerkers zijn flexibel en creatief, en springen bij waar en wanneer nodig. Keer op keer versterken ze elkaar – en de collectie.

Behalve op deze kern van vaste medewerkers wordt systematisch een beroep gedaan op externe vakspecialisten, die op projectbasis betrokken worden bij de werking van de Kancelarij. Dat gaat van restauratoren en onderzoekers tot tentoonstellingsbouwers, lichtspecialisten, lijstenmakers, regisseurs en filmmakers – kortom: alle mogelijke talenten om tot een zo kwalitatief mogelijke werking te komen. Deze freelancemedewerkers worden geselecteerd op basis van hun expertise en ervaring en van hun match met het project in kwestie.

A A N W I N S T E N

Fernando Botero
Zelfportret met stilleven, 1963
Olieverf op doek, 114,3 × 132,1 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

De Kanselarij van The Phoebus Foundation staat de stichting bij met adviezen voor de aankoop van objecten, en voor alle praktische aspecten die volgen op de verwerving. Dat gaat van administratie en transport, over conditiecontrole, inventarisatie en de opname in de digitale collectiecatalogus, tot onderzoek, ontsluiting en eventueel restauratie.

De collectie van The Phoebus Foundation telt zeven historisch gegroeide pijlers: archeologisch textiel, kunst uit de 15de, 16de en 17de eeuw (met focus op de Zuidelijke Nederlanden), Belgische kunst van 1830 tot 1945, hedendaagse kunst, CoBrA, logistiek en maritiem erfgoed, en 20ste-eeuwse Latijns-Amerikaanse kunst. De Kanselarij bood de voorbije jaren ondersteuning bij de uitbouw van deze niches én van vier nieuwe collectiepijlers: een boekencollectie rond het thema 'Reynaert de vos', historische kant, topografie en historische stadsgezichten, en Latijns-Amerikaanse kunst uit de koloniale periode.

De ondersteuning door de Kanselarij leidde ook tot de uitbreiding van het aankoopnetwerk. Private eigenaars, kleine galerijen en veilinghuizen, en (inter)nationale handelaars met uiteenlopende specialiteiten verschijnen nu sneller op de radar van de Foundation. Dat maakt het aanbod groter. Het kwaliteitscriterium wordt ook belangrijker.

Doorheen deze brochure is een selectie aan collectiehoogtepunten opgenomen.

Abraham Ortelius
Theatrum Orbis Terrarum, 1575
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Naomi Meulemans

RESTAURATOR

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

'Als restaurator van moderne en actuele schilderkunst sta ik de Kancelarij van The Phoebus Foundation bij in de zorg voor de collecties CoBrA, Latijns-Amerikaanse kunst en Belgische kunst na 1945. Ik geef advies over de museale vereisten voor het bewaren en het conserveren van deze collecties en doe materiaaltechnisch onderzoek. Door de soms verouderde conservatiemethoden van moderne en actuele kunst, en ook omdat er nog veel onbekend is, is het een droom die waar is geworden om dit mee te mogen onderzoeken en te documenteren. Verder werk ik als koerier of als restaurator mee aan (inter)nationale tentoonstellingen en kijk ik er mee op toe dat onze kunstwerken op de correcte manier getransporteerd worden en in een tentoonstelling geïnstalleerd worden.'

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

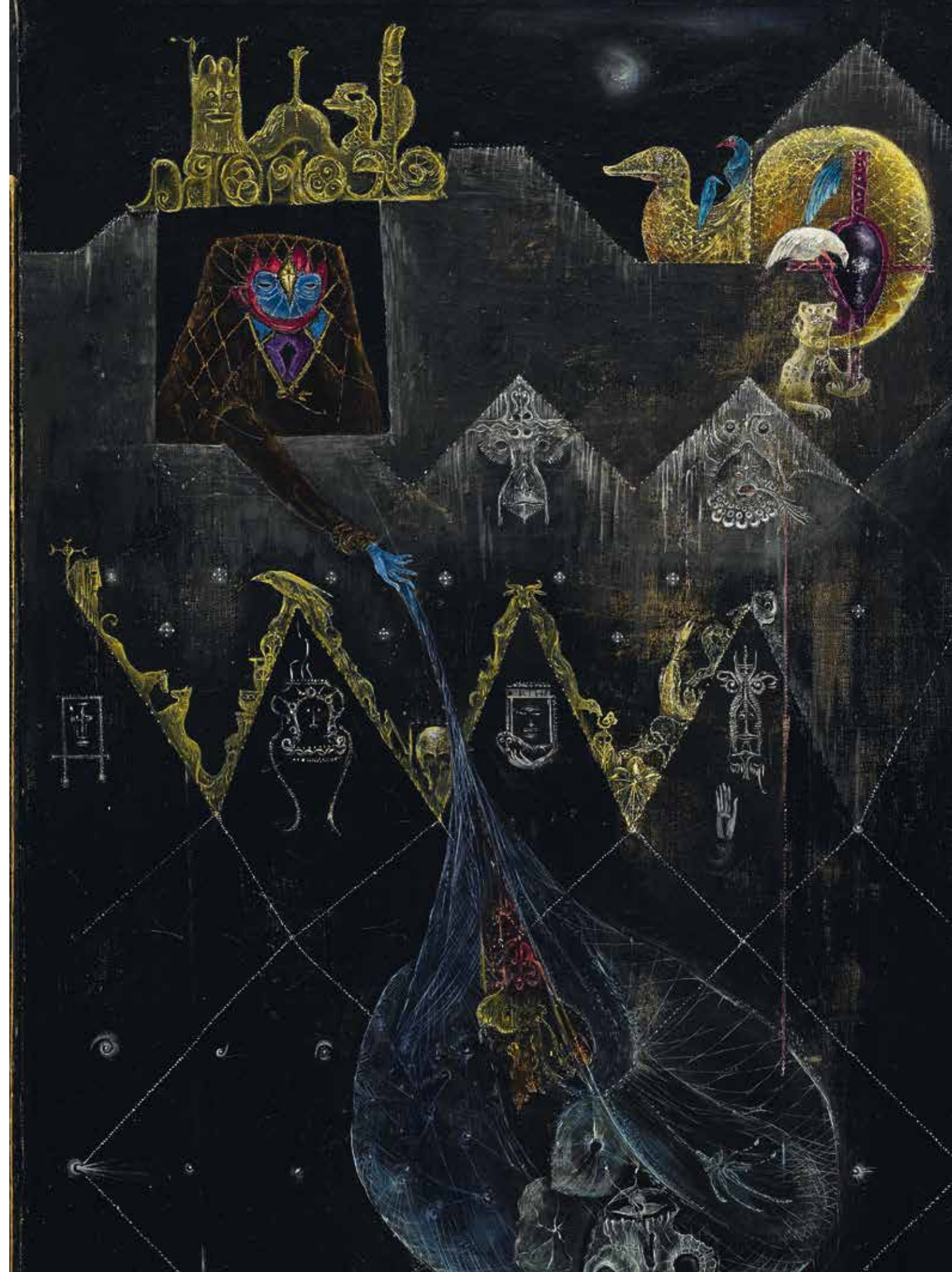
'Ik kan onmogelijk één favoriet kunstwerk kiezen uit zo'n collectie! Maar vanuit mijn interesse en specialisatie houd ik erg van de werken van Leonora Carrington, Julio Larraz, Asger Jorn en Karel Appel.'

Leonora Carrington

De donkere nacht van Aranoë (detail), 1976

Olieverf op doek, 119,5 × 60 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Joaquin Torres-Garcia
Constructif "La Panne", 1932
 Olieverf op karton, 450 × 350 mm
 ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Antonio Berni
El caballo y el picador, ca. 1960
 Xylocollage op papier, 349 × 464 mm
 ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Onbekende meester
Etruskische spiegel, ca. 400-300 v.Chr.
Brons (detail), 29,5 cm (hoogte)
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Onbekende meester
Het leven van Maria: het huwelijk van de Maagd, 1418-25
Olieverf op paneel, 79,5 × 49,4 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

O N D E R Z O E K

O N D E R Z O E K S P R O J E C T E N

De Kancelarij van The Phoebus Foundation zet zwaar in op het wetenschappelijk onderzoek van de collectie: zo draagt ze bij aan de kennis van verleden en heden. De kunstwerken die de Foundation verwerft, zijn heel divers: het gaat van topstukken van gerenommeerde kunstenaars tot ongebruikelijke objecten van anonieme makers die de verbeelding prikkelen. Soms werden ze al degelijk onderzocht, soms gaat het om verborgen parels die jarenlang verscholen bleven in privécollecties en daardoor nooit eerder grondig bestudeerd werden. Soms is de maker, de voorstelling of zelfs de functie van het object geheel onbekend.

Stuk voor stuk hebben de kunstwerken van The Phoebus Foundation een verhaal te vertellen. Ieder object is op zijn manier een toegangspoortje naar het verleden, het resultaat van een samenspel van technologie en kennis, persoonlijke drijfveren, economie en religie. Het vertelt over angsten en dromen, status en ambitie, makers en opdrachtgevers. En ultiem houdt ieder kunstwerk zijn toeschouwers een spiegel voor en plaatst het ons oog in oog met onszelf en met wie wij, mensen, zijn.

Om die verhalen boven te spitten zet de Kancelarij grondig en breed (cultuur)historisch, kunsthistorisch en materiaaltechnisch onderzoek op. Al deze types van onderzoek zijn organisch met elkaar verbonden: (kunst)historische bevindingen worden versterkt door materiaaltechnische analyses en vice versa. Deze aanpak leverde al spectaculaire resultaten op. In tentoonstellingen, lezingen, congressen en publicaties worden de nieuwe inzichten vervolgens gedeeld: met een 'klassiek' publiek van kenners en vakspecialisten, maar nadrukkelijk ook met een zo breed mogelijk publiek.

Voor het onderzoek doet de Kancelarij een beroep op eigen onderzoekers en werkt ze ook nauw samen met externe instellingen en specialisten. Door de jaren ontving de Kancelarij reeds verschillende nationale en internationale instellingen en hun onderzoekers in haar depot en restauratieatelier.

ARCHEOLOGISCH TEXTIEL

O.L.V. PROF. DR. ANTOINE DE MOOR

De deelcollectie archeologisch textiel van The Phoebus Foundation is wereldwijd een van de grootste collecties oude weefsels. Het gaat van mummiekartonnages, over legwerk, tot volledig bewaarde tunica's. De verzameling omvat 3500 jaar textielgeschiedenis. Dit was de eerste deelcollectie van de Foundation die in wetenschappelijke kringen internationaal prestige genoot, dankzij het onderzoek van prof. dr. Antoine De Moor (UGent) en de aankoopvoorstellen die hij deed. Hij zet de deelcollectie sinds 2003 op de wereldkaart en wordt hierbij ondersteund door een internationaal team van topspecialisten, met in de hoofdrollen onder anderen dr. Cäcilia Fluck (Staatliche Museen zu Berlin) en dr. Petra Linscheid (Universität Bonn).

Hun onderzoek leverde de voorbije zeventien jaar tal van resultaten op, met als meest zichtbare de permanente tentoonstelling 3500 jaar textielkunst in HeadquARTers Katoen Natie (sinds 2004). In 2008 publiceerde professor De Moor het boek *3500 jaar textielkunst* (met een editie in het Engels) en in 2012 volgde een themanummer van *OKV (Openbaar Kunstbezit Vlaanderen)*. Sinds 2005 organiseert professor De Moor samen met de doctores Fluck en Linscheid het tweejaarlijkse internationale textielcongres *Textiles from the Nile Valley* in HeadquARTers en worden ook de bijbehorende congresbundels gepubliceerd. Sinds 2017 gebeurt dat officieel onder de paraplu van de Kanselarij van The Phoebus Foundation.

Het voortschrijdende onderzoek kreeg de voorbije jaren een neerslag in deze publicaties:

- 2015: de congresbundel *Textiles, Tools and Techniques of the 1st Millennium AD from Egypt and Neighbouring Countries*;
- 2017: het boek *Favourite Fabrics* door Cäcilia Fluck en Petra Linscheid;
- 2017: de congresbundel *Excavating, Analysing, Reconstructing. Textiles of the 1st Millennium AD from Egypt and Neighbouring Countries*;
- 2019: de congresbundel *Egypt as a Textile Hub. Textiles of the 1st Millennium AD from Egypt and Neighbouring Countries*.

Stafchef Katharina Van Cauteren gidst Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Laurent van België (midden) doorheen de tentoonstelling, in aanwezigheid van Fernand Huts (CEO en voorzitter van de Groep Katoen Natie, links).

DE GEBOORTE VAN HET KAPITALISME IN DE ZUIDELIJKE NEDERLANDEN

O.L.V. KATHARINA VAN CAUTEREN

De Phoebus-deelcollectie met 15de-, 16de- en 17de-eeuwse kunst uit de Zuidelijke Nederlanden vormde het startpunt voor een grootschalig onderzoeksproject naar de sociale, religieuze, economische en artistieke drijfveren die tot het ontstaan van het kapitalisme hebben geleid. Hierdoor konden in een omgekeerde beweging de kunstvoorwerpen in hun brede historische context worden geplaatst, wat nieuwe betekenissen opleverde.

De resultaten van dit project:

- 2016: de tentoonstelling *Voor God & Geld. Gouden Tijd van de Zuidelijke Nederlanden* (Gent, Caermersklooster);
- 2016: het boek *Voor God & Geld*, door Katharina Van Cauteren en Fernand Huts, met ook een Engelse, Franse, Duitse en Spaanse editie;
- 2016: het boek *Gouden Tijden*, uitgegeven door Véronique Lambert en Peter Stabel (UAntwerpen), met bijdragen van o.a. Jeroen Puttevils (UAntwerpen), Jelle Haemers (KU Leuven), Andrea Bardyn (KU Leuven) en Brigitte Meijns (KU Leuven);
- 2016: een thema-uitgave van *OKV (Openbaar Kunstbezit Vlaanderen)*, o.l.v. Niels Schalley;
- 2016: een lezing n.a.v. het boek en de tentoonstelling door Katharina Van Cauteren (Gent, Cultuurkapel Sint-Vincent);
- 2016: een Davidsfondscursus en bezoek aan de tentoonstelling door Niels Schalley (Sint-Niklaas, Psychiatrisch Centrum Sint-Hiëronymus).

HENDRICK DE CLERCK (1560-1630): SPINDOKTER VAN DE AARTSHERTOGEN ALBRECHT EN ISABELLA

O.L.V. KATHARINA VAN CAUTEREN

De Brusselse kunstenaar Hendrick De Clerck (1560-1630) was een tijdgenoot van Peter Paul Rubens en ook hij werkte voor de aartshertogen Albrecht en Isabella. Maar terwijl de grote Peter Paul de geschiedenis is ingegaan als artistieke trendsetter en schilderende krachtpatser, raakte De Clerck roemloos vergeten. Toch zijn de fijnzinnige en kleurrijke taferelen die hij voor Albrecht en Isabella schilderde politieke propaganda van het hoogste niveau. En daarin is *the sky the limit*: de infante Isabella wordt opgevoerd als wijze Minerva, kuise Diana of zelfs als de Maagd Maria. Dat is nog niets in vergelijking met haar echtgenoot: op De Clercks schilderijen verandert Albrecht in de zonnegod Apollo, of in Jezus Christus zelf. Zijn slimme beeldstrategieën maken van De Clerck een (vergeten) hoofdrolspeler in een van de meest ambitieuze projecten die de geschiedenis van de Lage Landen ooit heeft beleefd. Voor wie weet hoe ze te lezen, vertellen zijn schilderijen een verhaal van macht, politieke beloftes en een ietwat gezwollen zelfbeeld. Want ook als vorst ben je zo belangrijk als je jezelf maakt.

Dit ambitieuze project, dat een vergeten kunstenaar opnieuw op de artistieke kaart heeft gezet, hertaalde de inzichten uit het proefschrift van Katharina Van Cauteren:

- 2016: de tentoonstelling *Hendrick De Clerck. Spindokter van de aartshertogen Albrecht en Isabella* (M Leuven);
- 2016: het boek *Politiek & Schilderkunst*, door Katharina Van Cauteren, met een Engelse editie. Het boek stond centraal op een voorstelling (Antwerpen, Galerie De Zwarte Panter) met voordrachten van o.a. Katharina Van Cauteren, Bernard Aikema (Università degli Studi di Verona) en minister van Staat Mark Eyskens.

DE WORTELS VAN VLAANDEREN: HET VLAAMSE IMPRESSIONISME, SYMBOLISME EN EXPRESSIONISME IN CONTEXT

O.L.V. KATHARINA VAN CAUTEREN

Tussen 1880 en 1930 komt de kunst in Vlaanderen langzaam maar zeker los van de academische idealen van de vorige generaties. Invloeden van de internationale kunstscène gaan gepaard met een zoektocht naar wortels en een eigen identiteit. Aan de hand van casestudies bood dit project nieuwe inzichten in de invloeden op – en de ambities van – kunstenaars als Emile Claus, Gustave Van de Woestyne, Valerius De Saedeleer, George Minne, James Ensor, Rik Wouters, Constant Permeke, Gust. De Smet, Frits Van den Berghe en Edgard Tytgat.

De onderzoeksresultaten:

- 2017: de tentoonstelling *OER. De wortels van Vlaanderen* (Gent, Caermersklooster);
- 2017: het boek *OER. De wortels van Vlaanderen*, onder redactie van Katharina Van Cauteren en met bijdragen van o.a. Constantijn Petridis (The Art Institute of Chicago), Paul Huvenne (eredirecteur KMSKA), Klaas Coulebier (KU Leuven), Herwig Todts (KMSKA), Catherine Verleysen (Gent, MSK), Sven Van Dorst, Johan De Smet (Gent, MSK) en Mark Eyskens (minister van Staat);
- 2017: een lezing door Paul Huvenne (Gent, Cultuurkapel Sint-Vincent);
- 2017: thema-uitgave van *OKV (Openbaar Kunstbezit Vlaanderen)* o.l.v. Niels Schalley en met bijdragen van Naomi Meulemans;
- 2020: het boek *Coming Home* onder redactie van Katharina Van Cauteren, en met bijdragen van o.a. Anne Adriaens-Pannier (Oostende, Het Spilliaert Huis), Piet Boyens (zelfstandig onderzoeker), Paul Huvenne (eredirecteur KMSKA), David Gariff (Washington, National Gallery of Art), Niels Schalley en Peter Pauwels (zelfstandig onderzoeker).

Stafchef Katharina Van Cauteren gidst de Vlaamse Minister-President Geert Bourgeois (links) en Jan Briers, gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen (midden), doorheen de tentoonstelling.

REYNAERT DE VOS: CONTEXTSTUDIE VAN EEN TIJDLOOS LIEGBEEST

O.L.V. NIELS SCHALLEY (ONDERZOEKSPROJECT) EN KATHARINA VAN CAUTEREN (TENTOONSTELLING)

The Phoebus Foundation bewaart een collectie van bijna 400 historische drukken, hertalingen en publicaties van en over het middeleeuwse dierenepos Reynaert de vos. Samen overspannen zij meer dan 500 jaar vossengeschiedenis. Naar aanleiding van dit brede onderzoek werd de deelverzameling onderzocht en uitgebreid. Het project had als doel de veranderende perceptie van de beroemde antiheld door de eeuwen heen te kaderen. Bijzondere aandacht ging naar de historische locus van het vossenverhaal, het Waasland.

Het onderzoek resulteerde onder meer in twee gelegenheidspublicaties en het grootschalige tentoonstellings- en belevenisproject *VOSSSEN. Expeditie in het land van Reynaert*.

— 2018: de tentoonstelling *VOSSSEN. Culturele expeditie in het land van Reynaert* (Waasland & gemeente Hulst (NL), diverse locaties);

— 2018: *Phoebus Focus IV* door Niels Schalley;

— 2018: een thema-uitgave van *OKV (Openbaar Kunstbezit Vlaanderen)*, o.l.v. Niels Schalley en Rik Van Daele (vzw Reynaertgenootschap);

— 2018: een boek met een hervertelling van het Reynaertepos door Rik Van Daele en Patrick Bernauw, met een voorwoord van Katharina Van Cauteren;

— 2019: een wetenschappelijk artikel in *Tiecelijn* door Niels Schalley;

— 2019: een lezing voor het Reynaertgenootschap door Niels Schalley.

JACOB JORDAENS REBEL VAN DE VLAAMSE BAROK

O.L.V. LEEN KELCHTERMANS EN KATHARINA VAN CAUTEREN

Uitgangspunt van dit onderzoeksproject is de monumentale reeks van negen plafonddstukken die de barokmeester Jacob Jordaens (1593-1678) penseelde voor de pronkkamer van zijn riante woning in hartje Antwerpen. De schilderijen vertellen het antieke liefdesverhaal van Cupido en Psyche. De reeks bleef eeuwenlang in privébezit en werd tot nu toe amper bestudeerd.

Nu de werken tot de collectie van The Phoebus Foundation behoren, worden ze voor het eerst grondig onderzocht. De resultaten zijn verrassend: niet alleen werd de precieze volgorde van de plafonddstukken bepaald, maar ook de hele ruimte die ze sierden, werd gereconstrueerd. Een ware primeur! Twee andere werken van Jordaens in de collectie van The Phoebus Foundation werden geïdentificeerd als deurstukken die tot hetzelfde totaalconcept behoorden. Dit onderzoek werpt niet alleen een nieuw licht op de plafonddstukkenreeks, maar ook op de schilder zelf. Over wie Jordaens was, over het belang van familie voor hem en over zijn connecties met de Noordelijke Nederlanden kwamen al nieuwe gegevens aan het licht. In het kader van dit onderzoeksproject worden ook de andere schilderijen van Jordaens in de collectie van The Phoebus Foundation grondig bestudeerd.

De onderzoeksoutput (deels al geleverd, deels op komst):

- 2018: een lezing van Leen Kelchtermans op de *Historians of Netherlandish Art Conference*. De abstract werd gepubliceerd in de online-congresbundel;
- 2019-2021: drie artikelen in *peer-reviewed* wetenschappelijke tijdschriften door Leen Kelchtermans en Katharina Van Cauteren;
- 2020: *Phoebus Focus XVIII* door Leen Kelchtermans;
- De reconstructie van de plafonddstukken zal in 2021 worden opgenomen in de tentoonstelling met Jordaens' schilderijen van The Phoebus Foundation in het Frans Hals Museum in Haarlem (gepland voor oktober 2021). Curatoren zijn Katharina Van Cauteren en Marringje Rikken (Frans Hals Museum).

KANT IN VLAANDEREN

O.L.V. MARTINE BRUGGEMAN (PUBLICATIE) EN KATHARINA VAN CAUTEREN (TENTOONSTELLING)

In 2016 werd beslist ondersteuning te verlenen aan het onderzoeksproject rond kant in Vlaanderen dat op de rails was gezet door de vakspecialisten Martine Bruggeman en Greet Roome (beiden Living Lace vzw). Hun publicatie vormde het beginpunt voor een onderzoek naar de kantcollectie van The Phoebus Foundation en, in bredere zin, naar historische modedefenomenen. Er werd samengewerkt met Living Lace vzw, Musée des Dentelles et des Broderies (Caudry), La Cité de la dentelle et de la mode (Calais), het Chantillykant-museum van Geraardsbergen, Hof ter Welle (Beveren), het Centrum voor de Religieuze Kunst en Cultuur (Heverlee), het Modemuseum van Hasselt en het Bisdom van Gent.

De onderzoeksoutput:

- 2018: het boek *Kant in Vlaanderen* door Martine Bruggeman;
- 2019: de tentoonstelling *PiKANT! Vijfhonderd jaar cultuurgeschiedenis uitgekleet* (Aalst, Waterkasteel; Sint-Martinuskerk en Sint-Goedelekapel van Moorsel);
- 2019: *Phoebus Focus X* door Leen Kelchtermans;
- 2019: een thema-uitgave van *OKV (Openbaar Kunstbezit Vlaanderen)*, o.l.v. Niels Schalley en Katrijn Van Bragt, met bijdragen van Martine Bruggeman, Greet Roome, Leen Kelchtermans, Jozef Dauwe (eregedeputeerde van de Provincie Oost-Vlaanderen), Katell Palix (Caudry, Musée des Dentelles) en Greet Van de Velde (Van de Velde nv);
- 2019: een bijdrage van Katharina Van Cauteren in *Filum*, het driemaandelijkse tijdschrift van Kant in Vlaanderen vzw;
- 2019: een zomercursus van het Davidsfonds met een lezing door Martine Bruggeman;
- 2019: een lezing door Katrijn Van Bragt op de Antwerpse Boekenbeurs.

Stafchef Katharina Van Cauteren gidst Hunne Koninklijke Hoogheden Prinses Astrid en Prins Lorenz van België doorheen de tentoonstelling, in aanwezigheid van Fernand Huts (CEO en voorzitter van de Groep Katoen Natie, links).

ZOT VAN DIMPNA

O.L.V. SVEN VAN DORST

Zot van Dimpna is een grootschalige onderzoeks- en restauratiecampagne rond het monumentale ‘Dimpna-altaarstuk’ van Goossen Van der Weyden, een sleutelstuk in het oeuvre van deze kleinzoon van de vermaarde Rogier, dat sinds 2010 bewaard wordt in de collectie van The Phoebus Foundation. Het werk is afkomstig uit de norbertijnenabdij van Tongerlo in de buurt van Geel, waar de cultus van de heilige Dimpna al eeuwenlang bestaat.

De restauratie en het bijbehorende technisch en historisch onderzoek startten in 2017 en werden in 2020 afgerond. Om de immense klus te klaren werd een gedreven team van gespecialiseerde restauratoren en conservatiewetenschappers samengesteld, dat werkte in het restauratieatelier van de Kanselarij van The Phoebus Foundation. De behandeling gebeurde met respect voor de historische gelaagdheid van het kunstwerk en ging hand in hand met materiaaltechnisch onderzoek. Het restauratieproces werd zorgvuldig gedocumenteerd en de conditie van de panelen werd in kaart gebracht met behulp van technische beeldvorming, zoals ultraviolet fluorescentie (UV) en röntgenfotografie (X-ray). Onderzoek naar de ontstaansgeschiedenis van het werk en het materiaalgebruik van de kunstenaar was gebaseerd op infraroodstraling (IR), infraroodreflectografie (IRR), MA-XRF-onderzoek en de analyse en monsternamen van verfstalen.

De onderzoeksresultaten:

- 2020: het boek *Zot van Dimpna* onder redactie van Sven Van Dorst en met bijdragen van o.a. Till-Holger Borchert (Musea Brugge), Stephan Kemperdick (Staatliche Museen zu Berlin), Lucinda Timmermans (Amsterdam, Rijksmuseum), Steven Saverwyns (Brussel, KIK-IRPA) en Sandrine Vézilier-Dussart (Cassel, Musée de Flandre);
- 2020: lezingen aan het Hamilton Kerr Institute in Cambridge en The Courtauld Institute in Londen door Sven Van Dorst;
- Verwacht in 2021-2022: de tentoonstelling *Zot van Dimpna* (Tallinn, Niguliste & Geel, Sint-Dimpnakerk). De tentoonstelling zal in 2023 doorreizen naar Ierland, het geboorteland van Dimpna.

Luk Van Hove

CHIEF OPERATING OFFICER

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Als operationeel directeur ben ik verantwoordelijk voor het dagelijks operationeel beleid. Mijn taken zijn zeer divers en zowel uitvoerend als ondersteunend voor de verschillende teams binnen onze Kancelarij. Zo sta ik onder meer in voor veiligheid en gezondheid, het facilitaire en operationele beheer en volg ik ook de administratie van het depot op. Verder coördineer ik de verbouwingen en aanpassingen aan de infrastructuur.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘Er zijn zeer veel werken die mij bekoren! Met het Dimpna-altaarstuk van Goossen Van der Weyden heb ik de opportuniteit gehad om een zeer groot deel van het restauratieproces te kunnen volgen, waardoor dit kunstwerk erg speciaal voor mij is geworden. Ik kijk dan ook erg uit naar de tentoonstelling *Zot van Dimpna* in 2021. Maar ook in de deelcollecties hedendaagse en Latijns-Amerikaanse kunst kan ik mijn gading vinden. Ik bewonder bijvoorbeeld de werken van Roberto Matta, en ook Lucio Fontana spreekt mij enorm aan door de techniciteit van zijn werken.’

Lucio Fontana

Concetto Spaziale, Attese (detail), 1965

Olieverf op doek, 73 x 60 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Diego Quispe Tito en atelier
Heilige Familie in Nazareth (detail), ca. 1675
Olieverf op doek, 95 × 82,2 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Diego Rivera
Spinnen (de weefster), 1936
Waternverf en grafiet op papier, 578 × 530 mm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

PHOEBUS FOCUS

O.L.V. KATHARINA VAN CAUTEREN, SINDS 2019 M.M.V. LEEN KELCHTERMANS EN KATRIJN VAN BRAGT

De Kancelarij van The Phoebus Foundation hecht veel belang aan het verwerven van kennis over individuele objecten. Met het oog daarop werd de onderzoeks- en publicatieserie *Phoebus Focus* opgezet, waarin een onderzoeker-auteur focust op één kunstvoorwerp uit de verzameling van The Phoebus Foundation: het betrokken object wordt als het ware prismatisch belicht en in zijn brede culturele en materiële context geplaatst.

Sinds de publicatie van *Phoebus Focus XV* verschijnen deze uitgaven systematisch in een Nederlandse en Engelse editie. Voor de eerdere nummers wordt een inhaalbeweging gemaakt. Bij diverse edities van *Phoebus Focus* werd ook een dossiertentoonstelling georganiseerd in de Antwerpse Keizerskapel. Daarnaast gingen deze publicaties gepaard met tal van lezingen, met de auteur als spreker.

Zijn reeds verschenen:

- 2017: *Phoebus Focus I*, Niels Schalley en Sven Van Dorst: Onbekende meester, *Sint-Lukas schildert de Madonna*, met dossiertentoonstelling in de Antwerpse Keizerskapel en lezing door Niels Schalley;
- 2018: *Phoebus Focus II*, Prisca Valkeneers (Openluchtmuseum Bokrijk): Frans Ykens, *Keukenstilleven met Christus in het huis van Marta en Maria*;
- 2018: *Phoebus Focus III*, Hildegard Van de Velde (Antwerpen, Museum Snijders&Rockoxhuis): Maarten De Vos, *De allegorie van de zeven vrije kunsten*, met lezing door Hildegard Van de Velde op de Antwerpse Boekenbeurs en in het Museum Snijders&Rockoxhuis (2019);
- 2018: *Phoebus Focus IV*, Niels Schalley: *Reynaert de vos*;
- 2018: *Phoebus Focus V*, Katharina Van Cauteren: Onbekende meester, *Het meermonster van Tagua Tagua*, met tentoonstelling en aangepaste standactiviteit op de Antwerpse Boekenbeurs (2019);
- 2018: *Phoebus Focus VI*, Sven Van Dorst: Daniël Seghers, *Bloemenvaas met rozen, narcissen en tulpen*, met dossiertentoonstelling in de Antwerpse Keizerskapel en lezing door Sven Van Dorst;
- 2019: *Phoebus Focus VII*, Leen Kelchtermans: Peter Snayers, *Overval op reizigers*, met dossiertentoonstelling in de Antwerpse Keizerskapel en lezing in de Keizerskapel en op de Antwerpse Boekenbeurs;
- 2019: *Phoebus Focus VIII*, Hans Vlieghe (KU Leuven): Jan Boeckhorst, *Apollo op de zonnwagen*, met dossiertentoonstelling in de Antwerpse Keizerskapel;
- 2019: *Phoebus Focus IX*, Timothy De Paepe (Antwerpen, Museum Vleeshuis): Joris Hoefnagel, *Elegant gezelschap in een tuin*, met dossiertentoonstelling in het Museum Vleeshuis en bijbehorend concert;
- 2019: *Phoebus Focus X*, Leen Kelchtermans: Onbekende meester, *Portret van een jonge vrouw*;
- 2019: *Phoebus Focus XI*, Larry Silver (University of Pennsylvania): Quinten Metsys, *Mondeken toe*;
- 2019: *Phoebus Focus XII*, Marjan Debaene (M Leuven): Jan II Borman, *Madonna met Kind*, uitgegeven naar aanleiding van de Borman-tentoonstelling in M Leuven;
- 2019: *Phoebus Focus XIII*, Dirk Imhof (Antwerpen, Museum Plantin-Moretus): Christoffel Plantijn, *Biblia Regia op perkament*;
- 2019: *Phoebus Focus XIV*, Naomi Meulemans: Karel Appel, *Vogel*, met lezing door de auteur op de Antwerpse Boekenbeurs;
- 2020: *Phoebus Focus XV*, Nils Büttner (Staatliche Akademie der Bildenden Künste Stuttgart): Peter Paul Rubens, *Een zeeman en een vrouw in omhelzing*;
- 2020: *Phoebus Focus XVI*, Dina Aristodemo (Universiteit van Amsterdam): Lodovico Guicciardini, *Descrittione di Tutti i Paesi Bassi*;
- 2020: *Phoebus Focus XVII*, Petra Linscheid (Universität Bonn): *Haarnetten en andere hoofddekels*;
- 2020: *Phoebus Focus XVIII*, Leen Kelchtermans: Jacob Jordaens, *Portret van Elisabeth Jordaens*;
- 2020: *Phoebus Focus XIX*, Katrijn Van Bragt en Sven Van Dorst: Michaelina Wautier, *Studie van een jonge vrouw*.

Stafchef Katharina Van Cauteren gidst Vlaams minister-president Jan Jambon en zijn partner doorheen de tentoonstelling.

PORTRETTEEN UIT DE ZUIDELIJKE NEDERLANDEN VAN DE MIDDELEEUWEN TOT DE VROEGMODERNE TIJD

O.L.V. KATHARINA VAN CAUTEREN

De collectie van The Phoebus Foundation bevat een opmerkelijk aantal 16de- en 17de-eeuwse portretten van anonieme burgers, wannabees, roemruchte edelen, geleerden en kinderen. Dit onderzoeksproject heeft als doel deze portretten kunsthistorisch, cultuurhistorisch en materiaaltechnisch in hun ontstaanscontext te plaatsen en hen zo (een deel van) hun oorspronkelijke betekenis terug te geven.

De onderzoeksresultaten:

- 2020: de tentoonstelling *BLIND DATE. Portretten met bliken en blozen*, met als curatoren Katharina Van Cauteren en Hildegard Van de Velde (Antwerpen, Museum Snijders&Rockoxhuis), op diverse locaties in Antwerpen (Museum Snijders&Rockoxhuis, Keizerskapel, Sint-Carolus Borromeuskerk en Museum Vleeshuis);
- 2020: het boek *BLIND DATE*, onder redactie van Katharina Van Cauteren en met bijdragen van o.a. Nils Büttner (Staatliche Akademie der Bildenden Künste Stuttgart), Matthias Ubl (Amsterdam, Rijksmuseum), Micha Leeftang (Utrecht, Museum Catharijneconvent), Justin Davies (Jordaens Van Dyck Panel Paintings Project) en MARRIGJE RIKKEN (Haarlem, Frans Hals Museum), met een Engelse editie;
- 2020: een uitloper van dit onderzoeksproject was de correcte identificatie van Gillis Van Tilborghs *Twaalf heren in een interieur* als een zelfportret met de toenmalige landvoogd en nog zeker twee andere Brusselse schilders door Leen Kelchtermans. Dit resulteerde in een lezing op een congres in Madrid.

WAARDERINGSTRAJECT COLLECTIE LOGISTIEK EN MARITIEM ERFGOED

O.L.V. NIELS SCHALLEY

The Phoebus Foundation omvat een grote verscheidenheid aan deelcollecties. De verzameling met logistiek en maritiem erfgoed heeft daarin een heel eigen karakter. Zij werd samengesteld aan het begin van de jaren 2000 en bestaat hoofdzakelijk uit diverse gebruiksvoorwerpen in verband met het Antwerpse havenwezen vanaf de jaren 1930. Een ruime selectie van handwerktuigen, transportvoertuigen, weegschalen, tractors... wordt daardoor onder één dak bewaard.

Om het potentieel van deze waardevolle erfgoedcollectie tot in de details te onderzoeken werd in 2019 beslist een waarderingstraject op te zetten. Alle objecten uit de verzameling worden systematisch gefotografeerd, geïnventariseerd en geanalyseerd, met de steun van een groep enthousiaste vrijwilligers. In dit participatieve proces delen de medewerkers hun expertise over de erfgoedobjecten. De vrijwilligers – velen van hen hebben ervaring in het Antwerpse havenwezen – vormen een essentiële schakel. Zij beschikken over de immateriële kennis en het vakmanschap die van cruciaal belang zijn voor de duiding van de individuele voorwerpen. Het waarderingstraject heeft als doel de collectie logistiek en maritiem erfgoed op een duurzame en toekomstvriendelijke manier te borgen, met als resultaat een vernieuwde presentatie van de verzameling.

Binnen het waarderingsproject is ruimte gecreëerd voor de restauratie van complexe erfgoedobjecten. Sinds het najaar van 2019 werkt een team van vrijwilligers aan het project van de Antigoon Kraan. Behalve aan een restauratie wordt dit unieke havenvoertuig ook onderworpen aan een historisch onderzoek. De bevindingen hiervan zullen gepubliceerd worden in een *Phoebus Focus*.

DE SCHILDERKUNST UIT DE ZUIDELIJKE NEDERLANDEN IN CONTEXT (15DE-17DE EEUW)

O.L.V. KATHARINA VAN CAUTEREN

Dit onderzoeksproject heeft een dubbele bedoeling: inzoomen op de individuele objecten uit de collectie van The Phoebus Foundation én die een plaats geven binnen een zo breed mogelijke artistieke, technologische, economische, politieke en religieuze context. Het onderzoek leidt tot micro-analytische inzichten in selecte kunstvoorwerpen en maakt van die informatie gebruik om de objecten te toetsen aan de bredere omstandigheden waarbinnen ze hun betekenis kregen. Er worden zo veel mogelijk voorwerpen uit de collectie van The Phoebus Foundation bij betrokken. Op die manier wordt ook het totaalplaatje steeds ruimer.

Resultaten van het project:

- 2020: het boek *WIJ. Van zalig tot zot*, met een essay door Katharina Van Cauteren en catalogusteksten door Leen Kelchtermans, Niels Schalley, Hannah Thijs, Katrijn Van Bragt, Sven Van Dorst en Paul Huvenne (eredirecteur KMSKA), met een Engelse editie;
- Verwacht voor 2021: de tentoonstelling *From Memling to Rubens. The Golden Age of Flanders* (Tallinn, Kadriorg, oorspronkelijk gepland in 2020 maar vanwege Covid-19 uitgesteld). Deze tentoonstelling zal in 2022-2023 doorreizen naar de VS.

SAMENWERKINGEN IN HET KADER VAN ONDERZOEK

Voor verschillende van haar onderzoeksprojecten werkte de Kanselarij van The Phoebus Foundation nauw samen met diverse toonaangevende onderzoeksinstituten:

HAMILTON KERR INSTITUTE

Het Hamilton Kerr Institute, een afdeling van de universiteit van Cambridge, is een gerenommeerde instelling op het gebied van opleiding, onderzoek en restauratie van schilderijen. Sinds 2016 werkt de Kanselarij van The Phoebus Foundation samen met het instituut voor de behandeling en het onderzoek van enkele van haar topstukken. Zij stonden bijvoorbeeld in voor de complexe restauratie van Van Dyck's *Verraad van Christus* en Rubens' *Venus en Jupiter*, waarvan enkele aspecten werden toegelicht in het *Hamilton Kerr Bulletin 7*.

COURTAULD INSTITUTE OF ART

The Courtauld Institute of Art in Londen huisvest een opleiding in de restauratie van schilderijen en het onderzoek naar kunstvoorwerpen. In 2018 startte de samenwerking met deze internationaal gerenommeerde instelling. Met haar initiatief *Painting Pairs* brengt ze studenten uit de opleiding restauratie en kunstgeschiedenis samen om rond één kunstwerk te werken. De *Man van smarten*, een anoniem 16de-eeuws schilderij uit de collectie van The Phoebus Foundation, stond centraal in 2019. De boeiende resultaten van het kunsthistorisch en technisch onderzoek zullen worden gebundeld in een editie van *Phoebus Focus*.

KIK-IRPA

Het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK-IRPA) in Brussel herbergt de grootste onderzoekslaboratoria op het gebied van kunst-analyse in België. Het KIK was betrokken bij het onderzoek naar het Dimpna-altaarstuk van Goossen Van der Weyden, waarvoor het instituut in MA-XRF-scans voorzagen en stratigrafische verfmonsters nam en analyseerde. Die waren onmisbaar bij het onderzoek naar de techniek van Van der Weyden en de ontstaansgeschiedenis van het kunstwerk. Het KIK voerde ook dendrochronologisch onderzoek uit op enkele paneelschilderingen uit de collectie.

IPARC

IPARC, voluit International Platform for Art Research and Conservation, is een belangrijke partner op het gebied van restauratie en onderzoek. Zij zijn verantwoordelijk voor o.a. de bestrijding van actieve insectenaantasting en het monitoren van klimaat-omstandigheden in enkele externe tentoonstellings-locaties. Op het gebied van onderzoek voorzagen zij in röntgenografie (X-ray), infraroodstraling (IR)- en infraroodreflectografie (IRR)-opnames en MA-XRF-scans. Zij onderzochten en analyseerden ook verfstalen in het kader van lopende restauratie- en onderzoeksprojecten.

SRAL

De Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL) is een onderzoeks- en opleidingscentrum in Maastricht dat verbonden is met het nabijgelegen Bonnefantenmuseum. In 2016 behandelde zij drie werken uit de collectie van The Phoebus Foundation, waaronder twee portretten door Frans II Pourbus.

UNIVERSITEIT ANTWERPEN: AXES-GROEP

De AXES-groep (Antwerp X-ray analysis, Electrochemistry and Speciation) is een onderdeel van de faculteit Bioscience Engineering & Dep. Fysics van de Universiteit Antwerpen. Zij staan vooral bekend voor hun onderzoek naar de toepassing en ontwikkeling van MA-XRF-scanning voor kunstwerken. In 2016 paste de AXES-groep deze techniek toe op Michaelina Wautiers Studie van een jonge vrouw uit de collectie van The Phoebus Foundation. Dat gebeurde in het kader van een breder onderzoek naar deze 17de-eeuwse kunstenaar, in samenwerking met de KU Leuven. Het onderzoek bracht een onderliggende compositie aan het licht. De resultaten werden in 2020 verwerkt en gepubliceerd in een editie van *Phoebus Focus*.

UNIVERSITEIT ANTWERPEN: FILMSTUDIES EN VISUELE CULTUUR

De onderzoeksgroep Filmstudies en Visuele cultuur plaatst het – al dan niet bewegende – beeld en de vraag hoe daarmee te communiceren centraal. Dat is ook hét thema dat kunstenaars en ‘beeldenmakers’ de voorbije pakweg 40.000 jaar heeft beziggehouden. Al die tijd was het beeld impliciet en expliciet de gelaagde drager van concepten, ideeën en denkbeelden. Ook wat beeldconventies, stijl en decorum betreft, is de audiovisuele kunst zoals we die sinds de vroege 20ste eeuw kennen, ingebed in tradities die in Europa werden ontwikkeld sinds de late middeleeuwen en die nog steeds onze blik en omgang met het beeld mee bepalen.

Uitgaande van deze vaststelling voerde Katharina Van Cauteren tussen 2015 en 2019 onderzoek naar de menswetenschappelijke benadering van de beeldontwikkeling binnen het filmische of fotografische gebeuren. Concreet werd daarbij aan de hand van casusonderzoek gefocust op de stilistische beïnvloeding van de cinema door de beeldende kunst. Zo werd Bertolucci's Novecento visueel mee bepaald door Delacroix, terwijl David Lynch in zijn werk schilderijen van Hopper evoceert. Expliciet nog zijn de situaties waarbij onderwerpen uit de klassieke kunstgeschiedenis – al dan niet via de omweg van de literatuur – aanleiding geven tot een verfilming, zoals *Girl with a Pearl Earring*, waarin stijlinvloeden van en referenties aan (uiteraard) Vermeer en ook andere 16de- en 17de-eeuwse schilders zijn verwerkt. Tevens werd gekeken naar de beeldende kunst als heuristische bron voor historische films en series, van Spartacus tot The Tudors. Hoe inspireert en beïnvloedt de beeldende kunst aspecten van kostumering, decor, acteer- en regisseurwerk? De impact van de 19de-eeuwse romantiek bood daarbij een bijzonder focuspunt én materie voor een apart onderzoek. Die periode bleek met name een doorgedreven invloed uit te oefenen op populaire actuele fantasyfilms en -series van het type *Game of Thrones*, *The Lord of the Rings* en de *Hobbit*-serie. Bij dat alles werd voortdurend geput uit de diverse deelcollecties van The Phoebus Foundation.

De output van dit onderzoek werd onder andere vertaald in de introductielesing bij de opening van het academiejaar 2017-2018. Dat werd opgepikt door de pers: een interview op Radio 1 (*Interne keuken*, 30/9/2017) en een bijdrage in *De Morgen* (11/1/2018).

KU LEUVEN: ILLUMINARE

Voor de conservatie van en het onderzoek naar haar 14de-eeuwse antifonarium deed de Kanselarij van The Phoebus Foundation in 2016 een beroep op Illuminare, een onderzoekscentrum dat gespecialiseerd is in middeleeuwse kunst en verbonden is aan de KU Leuven. Handschriftenexperte Lieve Watteeuw restaureerde de 28 folio's van het antifonarium en voerde zowel kunsthistorisch als materiaaltechnisch onderzoek uit. Dat zal resulteren in een editie van *Phoebus Focus*.

Sven Van Dorst

HOOFD VAN HET RESTAURATIEATELIER

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Als hoofd van het atelier heb ik een team van gedreven restauratoren en conservatiewetenschappers samengebracht dat zorg draagt voor de collectie van The Phoebus Foundation. Dagelijks overzie ik de tientallen behandelingen van schilderijen, prenten, sculpturen en andere objecten uit de collectie. Ik neem ook zelf meesterwerken onder handen. Door samenwerkingsverbanden aan te gaan met onderzoeksinstituten zorg ik ervoor dat de kunstwerken van The Phoebus Foundation bestudeerd kunnen worden met de nieuwste analysemethoden. Over de resultaten van deze en vele andere restauraties en onderzoeken maak ik publicaties.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘*Maria met Kind en de heiligen Thomas, Johannes de Doper, Hiëronymus en Lodewijk* van Hugo Van der Goes is uniek vanwege de prachtige ondertekening die in het verleden werd blootgelegd. De bovenliggende verflaag ging in het centrale deel helaas verloren, maar in ruil krijgen we een ongezien inzicht in de werkwijze van de meester. De kwaliteit van de tekening is buitengewoon en de aandacht voor de schaduwwerking is hoogst uitzonderlijk, zelfs voor de standaarden van de 15de eeuw. Een werk dat ik zeker nog eens onder de loep wil nemen!’

Hugo Van der Goes en atelier

Maria met Kind en heiligen Thomas, Johannes de Doper, Hiëronymus en Lodewijk (detail), ca. 1470-82

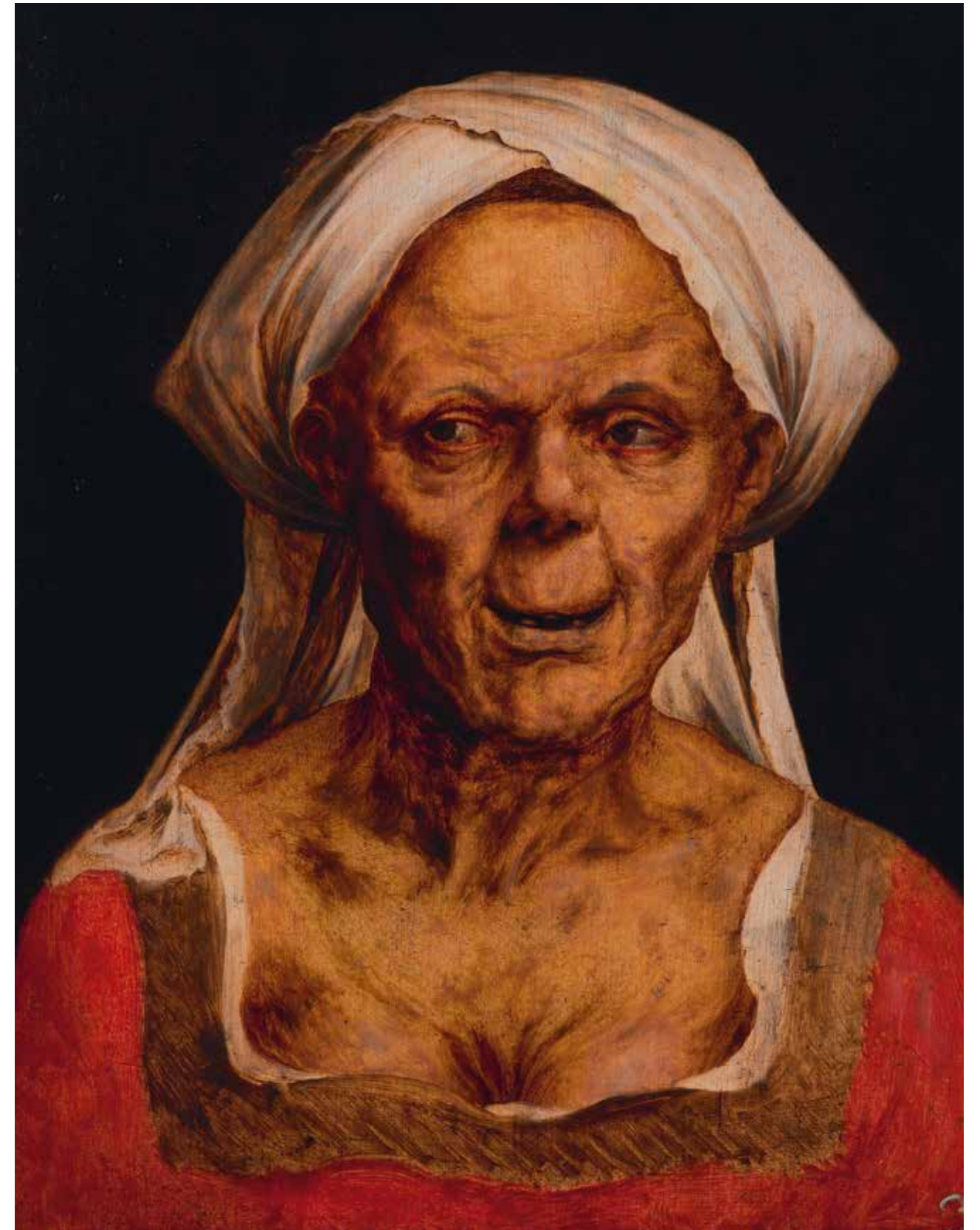
Olieverf op paneel, 110,5 × 125 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Constant Permeke
Het zwarte brood, 1923
Houtskool en olieverf op doek, 125,5 × 149 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Quinten Metsys
Mondeken toe (detail), ca. 1528
Olieverf op paneel, 60 × 47,5 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Quinten Metsys
Portret van een oude vrouw (detail), ca. 1510
Olieverf op paneel, 29,2 × 25 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

ONDERZOEK DOOR EXTERNE SPECIALISTEN

De groeiende collectie van The Phoebus Foundation wekt hoe langer hoe meer de interesse op van nationale en internationale instellingen en onderzoekers. De Kanselarij van de Foundation opent dan ook graag de deuren van haar depot en atelier, en ontving de voorbije jaren diverse musea, universiteiten en onderzoekers, onder wie experts van Musée du Louvre (Parijs), The Metropolitan Museum of Art (New York), Ashmolean Museum (Oxford) en KIK-IRPA (Brussel).

De Kanselarij van The Phoebus Foundation ondersteunt ook onderzoekers en hun publicaties door het gratis ter beschikking stellen van beeldmateriaal. Zo werden reeds in diverse artikels, monografieën, tentoonstellingscatalogi en doctoraatsverhandelingen afbeeldingen van objecten uit de collectie gepubliceerd. Op die manier draagt The Phoebus Foundation bij aan belangrijke kunsthistorische cases en kan ze haar eigen collectie verder wetenschappelijk ontsluiten.

2015

— Materiaaltechnische studie naar bewerkingsmethoden van sculpturen door studenten van de UGent, o.l.v. Maximiliaan Martens (UGent) en Koenraad Jonckheere (UGent);

— Onderzoek naar Rubens' *Vijfwijze maagden* door Koen Bulckens (KMSKA) en Paul Huvenne (eredirecteur KMSKA). Het onderzoek werd gepubliceerd in: Koen Bulckens, *The Life of Christ before the Passion. The Ministry of Christ, Corpus Rubenianum Ludwig Burchard V: 2*, Turnhout: Brepols, 2017;

— Onderzoek naar de collectie 20ste-eeuwse Latijns-Amerikaanse kunst door Laurens Dhaenens (KU Leuven). Het onderzoek werd gepubliceerd in Laurens Dhaenens (red.), *Kunst uit Latijns-Amerika. Modern en hedendaags*, Tielt: Lannoo, 2015;

— Studiebezoek aan de collectie door Natasja Peeters (Brussel, War Heritage Institute) in het kader van haar onderzoek naar Frans I Francken;

— Diverse onderzoekers bezochten de collectie archeologisch textiel.

2016

— Onderzoek naar James Ensors *De komische maaltijd* en *Geraamten in travestie* in het kader van de tentoonstelling *Intrigue: James Ensor by Luc Tuymans* (Londen, Royal Academy of Arts). Het onderzoek werd gepubliceerd in de catalogus: Adrian Locke et al., *James Ensor by Luc Tuymans*, Londen: Royal Academy of Arts, 2016;

— Onderzoek naar *Dubbelportret van Henk & Nel Wiegersma* van Ossip Zadkine, in het kader van de tentoonstelling *Zadkine en Wiegersma: een vriendschap* (Deurne, Museum De Wieger). Het onderzoek werd gepubliceerd in de catalogus: *Zadkine en Wiegersma: een vriendschap*, Deurne: Museum De Wieger, 2016;

— Studiebezoek aan de collectie door o.a. Arnoud Odding (Rijksmuseum Twenthe), Liesbeth Helmus (Utrecht, Centraal Museum), Lars Hendrikman (Maastricht, Bonnefantenmuseum), Marieke Van Bommel en Waander Devillé (Antwerpen, MAS), in het kader van mogelijke samenwerkingen;

— Diverse onderzoekers bezochten de collectie archeologisch textiel.

- Studiebezoek aan en onderzoek naar de deelcollectie sculpturen, in het kader van de Summer Course for the Study of the Arts in Flanders;
- Studiebezoek aan de collectie door Matthias Ubl (Amsterdam, Rijksmuseum) in het kader van zijn onderzoek naar Jan Van Scorels Portret van Joost Aemsz. Van der Burch. Op zijn verzoek werd bijkomend technisch onderzoek uitgevoerd. Dat werd gepubliceerd in het boek *BLIND DATE*, en in: Matthias Ubl & Molly Faries, 'A New Attribution to Jan van Scorel: The Portrait of Joost Aemsz van der Burch and the Artist's Portrayals of 'Great Lords of the Netherlands'', *The Rijksmuseum Bulletin* 65, 4 (2017): 354-371;
- Studiebezoek aan de collectie in het kader van de toeschrijving van twee portretten van Gaspar De Crayer door Arnout Balis en Hans Vlieghe (Antwerpen, Rubenianum), in het kader van de tentoonstelling *Entre Rubens et Van Dyck*. Gaspar De Crayer (Cassel, Musée de Flandre). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Sandrine Vézilier-Dussart & Alexis Merle du Bourg, *Entre Rubens et Van Dyck*. Gaspar De Crayer, Gent: Uitgeverij Snoeck, 2018;
- Onderzoek naar Joris Hoefnagels *Allegorie van de strijd tussen Gierigheid en Ambitie* door Thea Vignau-Wilberg (Staatliche Graphische Sammlung München). Het onderzoek werd gepubliceerd in: Thea Vignau-Wilberg, *Joris and Jacob Hoefnagel: Art and Science around 1600*, Berlijn: Hatje Cantz Verlag, 2017;
- Onderzoek naar het gesigeneerde document van Filips II van Spanje over Titiaan, door Bernard Aikema (Università degli Studi di Verona). De resultaten werden gepubliceerd in: C. Corsato, 'Titian's Pension and the Rediscovery of the Original Royal Privilege of 1571', in: *Studi titzianeschi*, 2016: 99-109;
- Studiebezoek aan de collectie door Maria Galassi (Università degli Studi di Genova) in het kader van haar onderzoek naar Jan Massys. De resultaten zullen worden opgenomen in haar doctoraatsverhandeling;
- Onderzoek naar Pieter II Brueghel, *Erasmus van Rotterdam*, en Pompeo Leoni, *Borstbeeld van Karel V*, in het kader van de tentoonstelling *Ritter, Bauern, Lutheraner* (Coburg, Veste Coburg & Stadtkirche St. Moriz). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Peter Wolf et al., *Ritter, Bauern, Lutheraner*, Darmstadt: wbg Theiss, 2017;
- Diverse onderzoekers bezochten de collectie archeologisch textiel;

- Onderzoek naar de werken van Edgard Tytgat in de collectie van The Phoebus Foundation in het kader van de tentoonstelling *Edgard Tytgat* (M Leuven). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Klara Rowaert et al., *Edgard Tytgat: herinnering aan een geliefd venster*, Brussel: Ludion, 2017;
- Onderzoek naar James Ensors *Skelet arresteert maskers* in het kader van de tentoonstelling *PowerMask – The Power of Masks* (Rotterdam, Wereldmuseum). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Walter Van Beirendonck & Kaat Debo, *PowerMask – The Power of Masks*, Tiel: Lannoo, 2017;
- Onderzoek naar de werken van Léon Spilliaert in de collectie van The Phoebus Foundation in het kader van de tentoonstelling *De droom van anderen* (Oostende, Het Spilliaert Huis). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Anne Adriaens-Panier, *Léon Spilliaert: de droom van anderen*, Brugge: Van de Wiele, 2017;
- Onderzoek naar *Chrysanthèmes* van Rik Wouters in het kader van de tentoonstelling *Rik Wouters: retrospectieve* (Brussel, KMSKB). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Frederik Leen & Francisca Vandepitte, *Rik Wouters: retrospectieve*, Parijs: Somogy, 2017;
- Studiebezoek aan de collectie door Maryan Ainsworth (New York, Metropolitan Museum of Art), in het kader van haar onderzoek naar kunst van de 15de en 16de eeuw en het Dimpna-altaarstuk van Goossen Van der Weyden;
- Studiebezoek aan de collectie archeologisch textiel door Bianca Tudor (Danish Cultural Institute Benelux);
- Bezoek aan de collectie archeologisch textiel door Jan Baptist Bedaux (zelfstandig onderzoeker) in het kader van een mogelijke samenwerking;
- Bezoek aan de collectie door Esther Schreuder (onafhankelijk onderzoeker) in het kader van haar onderzoek naar de weergave van zwarte mensen in de westerse kunst;
- In het kader van zijn onderzoek naar geschiedenis, kunst en cultuur in Antwerpen deed auteur Jan Lampo een beroep op de collectie van The Phoebus Foundation. Het resultaat werd gepubliceerd in: Jan Lampo, *Gelukkige stad. De gouden jaren van Antwerpen (1485-1585)*, Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017;
- Studiebezoek van Kore Yoors (New York, The Yoors Family Partnership) aan de deelcollectie archeologisch textiel.

- Onderzoek naar Jan Massijs' *Rebus: de wereld voedt veel zotten* door Daan van Heesch (KU Leuven). Het onderzoek werd gepubliceerd in: Daan van Heesch, 'The Graphic Source for Rajput Images of Fools', *Print Quarterly* 35 (2018): 50-53;
- Studiebezoek van studenten van The Courtauld Institute Londen aan het restauratieatelier van The Phoebus Foundation, met toelichting door de restauratoren en een netwerkmoment;
- Authenticatie en datering van Frans Hals' *Vissersjongens* door Anna Tummers (Haarlem, Frans Hals Museum & Universiteit van Amsterdam). Het onderzoek resulteerde in: Anna Tummers, Arie Wallert & Nouchka De Keyser, 'Supplementing the Eye: the Technical Analysis of Frans Hals's Painting – II', *The Burlington Magazine* 161 (2019): 996-1003;
- Onderzoek naar Lodovico Guicciardini's *Descrittione di Tutti i Paesi Bassi* door Dina Aristodemo (Universiteit van Amsterdam). Het onderzoek werd met de steun van The Phoebus Foundation gepubliceerd in: Dina Aristodemo, *Descrittione di Tutti i Paesi Bassi*, 2 vol., Rome: Edizioni di storia e letteratura, 2020 en in *Phoebus Focus XVI*;
- Studiebezoek van twaalf donoren van de Art Gallery of Ontario, Toronto, aan de collectie van The Phoebus Foundation in het kader van mogelijke samenwerkingen rond Vlaamse kunst;
- Studiebezoek aan de collectie door Alison Hokanson (New York, Metropolitan Museum of Art) in het kader van haar onderzoek naar Félicien Rops en de Belgische kunst van de late 19de en vroege 20ste eeuw;
- Onderzoek naar de verzameling van Margaretha van Oostenrijk (o.a. *De geboorte van Christus* van Hans Memling en atelier, en *De kruisdraging* van Bernard van Orley) in het kader van de tentoonstelling *Primitifs Flamands: Trésors de Marguerite d'Autriche* (Brou, Monastère Royal de Brou). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Pierre-Gilles Girtault & Magali Briat-Philippe, *Primitifs Flamands: Trésors de Marguerite d'Autriche de Jan Van Eyck à Jérôme Bosch*, Rennes: PUR, 2018;
- Diverse onderzoekers bezochten de collectie archeologisch textiel;

- Onderzoek naar de Latemse school (o.a. *Het verlangen* van Frits Van den Berghe en *Het zwarte brood* van Constant Permeke) in de collectie van The Phoebus Foundation in het kader van de tentoonstelling *De Nieuwe Morgen – Vlaamse Kunst* (Deinze, Museum van Deinze en de Leiestreek & Museum Kranenburgh). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Piet Boyens, *De Nieuwe Morgen: impressionisme; symbolisme en expressionisme in Vlaanderen*, Tiel: Lannoo, 2018;
- Onderzoek naar de werken van Michaelina Wautier in de collectie van The Phoebus Foundation in het kader van de tentoonstelling *Michaelina. De leading lady van de barok* (Antwerpen, MAS). Het onderzoek werd gepubliceerd in de catalogus: Katlijne Van der Stighelen, *Michaelina Wautier (1604-1689): triomf van een vergeten talent*, Antwerpen: BAI/ Rubenshuis, 2018;
- Onderzoek naar Corneilles *Val d'oiseaux* in het kader van de tentoonstelling Hugo Claus. Con amore (Brussel, BOZAR). Het onderzoek werd gepubliceerd in de catalogus: Marc Didden et al., *Hugo Claus. Con amore*, Tiel: Lannoo/Brussel: BOZAR, 2018;
- Onderzoek naar Pieter Pourbus' *Portret van een pater augustijn* door Paul Huvenne (eredirecteur KMSKA) en Marc de Beyer (Museum Gouda) in het kader van de tentoonstelling *Pieter Pourbus. Meester-schilder uit Gouda* (Gouda, Museum Gouda) en van mogelijke samenwerkingen;
- Studiebezoek aan de collectie en onderzoeksadvies door Abbie Vandivere (Den Haag, Mauritshuis) in het kader van het onderzoek naar het Dimpna-altaarstuk;
- Studiebezoek aan de collectie en het restauratieatelier door Rupert Featherstone (Cambridge, Hamilton Kerr Institute) in het kader van samenwerkingsprojecten tussen de restauratieateliers van The Phoebus Foundation en Hamilton Kerr Institute;
- Studiebezoek aan de collectie door Thijs de Raedt (Enschede, Rijksmuseum Twenthe) in het kader van de tentoonstelling *De Naakte Waarheid*;
- Studiebezoek aan de collectie door Friso Lammertse (Rotterdam, Museum Boijmans van Beuningen) en de sponsors van Museum Boijmans van Beuningen.

— Studiebezoek van de BAPCR, de beroepsvereniging van Britse restauratoren, aan het restauratieatelier van The Phoebus Foundation. Een verslag van hun ervaringen werd gepubliceerd in het tijdschrift *The Picture Restorer* (2020 nr. 56);

— Studiebezoek aan de collectie door Merike Kurisoo (Tallinn, Niguliste) en Greta Koppel (Tallinn, Kadriorg) in het kader van de samenwerking voor de tentoonstelling *From Memling to Rubens. The Golden Age of Flanders* (Tallinn, Kadriorg);

— Voor zijn publicatie deed auteur Harry De Paepe een beroep op de collectie van The Phoebus Foundation ter inspiratie en voor informatie: Harry De Paepe, *De twee kanten van het Kanaal. Een geschiedenis van Engeland en de Nederlanden*, Antwerpen: Vrijdag, 2019;

— Studiebezoek aan de collectie door Kirsten Dercks (KU Leuven) in het kader van haar materiaaltechnisch onderzoek naar het oeuvre van Michaelina Wautier. Het onderzoek zal gepubliceerd worden in haar doctoraatsverhandeling;

— Onderzoek naar de portretten van Karl Langenmantel en Corona Welsler van Abraham Del Hele in het kader van de tentoonstelling *100 Schätze aus 1000 Jahren* (Regensburg, Haus der Bayerischen Geschichte). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Alice Arnold-Becker et al., *100 Schätze aus 1000 Jahren*, Darmstadt: wbg Theiss, 2019;

— Onderzoek naar *Dorpsgezicht met bomen en een muilnier* van Pieter Bruegel in het kader van de tentoonstelling *Bruegel* (Wenen, Kunsthistorisches Museum). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Manfred Sellink & Ron Spronk, *Bruegel, de hand van de meester*, Veurne: Hannibal, 2019;

— Onderzoek naar *Geraamten in travestie en Skelet arresteert maskers* van James Ensor, en *De slechte zaaier* van Gustave Van de Woestyne, in het kader van de tentoonstelling *Feast of Fools: Bruegel herontdekt* (Lennik, Kasteel van Gaasbeek). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Luc Lambrecht et al., *Feast of Fools: Bruegel herontdekt*, Gent: Snoeck, 2019;

— Diverse onderzoekers bezochten de collectie archeologisch textiel;

— Onderzoek naar Jan I, Jan II en Jan III Borman in de collectie van The Phoebus Foundation in het kader van de tentoonstelling *Borman en zonen. De beste beeldsnijders* (M Leuven). Het onderzoek werd gepubliceerd in *Phoebus Focus XII* en de tentoonstellingscatalogus: Marjan Debaene, *Borman en zonen. De beste beeldsnijders*, Turnhout: Brepols, 2019;

— Onderzoek naar naaktheid (o.a. *Staannd naakt bij het raam* van Gust. De Smet en *Heilige Sebastiaan* van Antoon Van Dyck) in het kader van de tentoonstelling *De Naakte Waarheid* (Twenthe, Rijksmuseum, 2019). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Bas Heijne et al., *De Naakte Waarheid*, Zwolle: Waanders & de kunst, 2019;

— Onderzoek naar feesten en kermissen in de vroegmoderne tijd (o.a. *Carnaval in een dorp* van Maarten van Cleve en *Boerenbruiloft* van David II Teniers) in het kader van de tentoonstelling *Fêtes et Kermesses au temps des Brueghels* (Cassel, Musée de Flandre). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Sandrine Vézilier-Dussart et al., *Fêtes et Kermesses au temps des Brueghels*, Gent: Snoeck, 2019;

— Onderzoek naar Jan Fabres Justice-Paix-Travail in het kader van de tentoonstelling *Nature in Art* (Krakau, MOC AK). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Dorota Łagodzka et al., *Nature in Art*, Krakau: MOC AK, 2019;

— Onderzoek naar Jan I en Jan II Brueghel in de collectie van The Phoebus Foundation in het kader van de tentoonstelling *Jan Brueghel I (1568-1625): een uitmuntend tekenaar* (Antwerpen, Museum Snijders&Rockoxhuis);

— Onderzoek naar Nederlandse en Belgische stillevens van omstreeks 1870 (*Chrysanthèmes* van Rik Wouters en *De witte tafel* van Léon De Smet) in het kader van de tentoonstelling *Stilleven* (Museum Gouda). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Saskia De Bodt et al., *Stilleven: het Nederlandse en Belgische stilleven vanaf 1870*, Zwolle: Wbooks, 2019;

— Studiebezoek van Susan Koslow (New York, Brooklyn College) aan de collectie en onderzoek naar Frans Snijders' *Een voorraadkast met wild* in het kader van haar onderzoek naar Snijders;

— Studiebezoek aan de collectie door Anne-Marie Logan (New York, The Metropolitan Museum of Art) en onderzoek naar de werken van Peter Paul Rubens in de collectie van The Phoebus Foundation (met bijzondere interesse voor de tekening *Een paard en een ruiter met tulband*) in het kader van een thematische publicatie over de tekeningen van Rubens;

— Studiebezoeken aan de collectie door Cathéline Perier-d'Ieteren (Brussel, ULB), Patrick Allegaert (Gent, Museum Dr. Guislain), Matthijs Ilsink (Nijmegen, Radboud Universiteit) en Anna Koopstra (zelfstandig onderzoeker) in het kader van hun onderzoek naar het Dimpna-altaarstuk. Het onderzoek resulteerde in essays in het boek *Zot van Dimpna*;

— Studiebezoek aan de collectie door Dirk Imhof (Antwerpen, Museum Plantin-Moretus) in het kader van zijn onderzoek naar de *Biblia Regia* van Christoffel Plantijn. Het onderzoek werd gepubliceerd in *Phoebus Focus XIII*;

— Studiebezoek aan de collectie door Alexandra Nina Bauer (Potsdam, Stiftung Preußische Schlösser und Gärten Berlin-Brandenburg) in het kader van een onderzoek naar een eventuele bruikleen van Peter Paul Rubens' *Portret van een dominicaanse broeder*;

— Studiebezoek aan de collectie door Mélanie Coisne en Julien Foucart van het Museum voor Schone Kunsten van Doornik in kader van de tentoonstelling *PLIS* (Doornik, MSK);

— Studiebezoek aan de collectie door Samuel Mareel en Hannah Iterbeke (Mechelen, Museum Hof van Busleyden) in het kader van langdurige en tijdelijke bruiklenen voor de tentoonstelling *Kinderen van de renaissance* (Mechelen, Hof van Busleyden);

— Studiebezoek aan de collectie door Annabel Dijkema en dr. Wendelien van Welie-Vink (Utrecht, Museum Catharijneconvent) in het kader van bruiklenen voor hun tentoonstelling *Body Language* (Utrecht, Museum Catharijneconvent);

— Studiebezoek aan de collectie door de *benefactors* van het Ashmolean Museum Oxford o.l.v. An Van Camp;

— Studiebezoek aan de collectie door Adriaan Gonnissen (Oostende, Mu.Zee) voor bruiklenen aan de tentoonstelling *Trans-Atlantische Modernismen: België – Argentinië* (Oostende, Mu.Zee).

— Onderzoek naar *Parabel van het onkruid tussen de tarwe* van Lucas Gassel in het kader van de tentoonstelling *Lucas Gassel van Helmond: meester van het landschap* (Helmond, Museum Helmond). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Anna Koopstra, *Lucas Gassel van Helmond: meester van het landschap*, Zwolle: Waanders, 2020;

— Onderzoek naar *Orbicular versierd met 'droomcyclus' van het verhaal van Jozef*, en *Sierstuk met 'katatribe'-inscriptie* uit de deelcollectie archeologisch textiel in het kader van de tentoonstelling *Textiel uit Egypte* (Leiden, Rijksmuseum van Oudheden). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Geralda Jurriaan-Helle et al., *Textiel uit Egypte*, Leiden: Sidestone Press, 2020;

— Onderzoek naar *Op de zeebodem. De walvissen en De loods van het luchtschip* van Léon Spilliaert in het kader van de tentoonstelling *Léon Spilliaert* (Londen, Royal Academy of Arts). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Adrian Locke et al., *Léon Spilliaert*, Londen: Royal Academy of Arts, 2020;

— Publicatie in het kader van de tentoonstelling *Het Kunstuur* (Mechelen, Heilige Geestkapel) over onder meer deze werken uit de collectie van The Phoebus Foundation: Gustave Van de Woestyne, *De slechte zaaier*; Gust. De Smet, *De herberg*; Constant Permeke, *Het zwarte brood*; Joost & Hans Bourlon, *Het Kunstuur: unieke schilderijen uit de doeken*, Mechelen, 2020;

— Onderzoek naar *Allegorische voorstelling van een sessie van het Concilie van Trente* van Frans II Francken in het kader van de tentoonstelling *Peter Paul Rubens und der Barock im Norden* (Paderborn, Diözesanmuseum). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Christoph Stiegemann et al., *Peter Paul Rubens und der Barock im Norden*, Petersberg: Michael Imhof, 2020;

— Onderzoek naar het lichaam in de middeleeuwen (o.a. *Maria met Kind in een apsis* van Robert Campin en *Triptiek met de kruisiging* van de Meester van de Antwerpse Aanbidding) in het kader van de tentoonstelling *Body Language* (Utrecht, Museum Catharijneconvent). Het onderzoek werd gepubliceerd in de tentoonstellingscatalogus: Wendelien van Welie-Vin et al., *Body Language: het lichaam in de middeleeuwen*, Rotterdam: Naioio, 2020;

— Diverse onderzoekers bezochten de collectie archeologisch textiel.

Edgard Tytgat
Ga niet in het bos, Celina (detail), 1929
Olieverf op doek, 82 × 100 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

1. ARCHEOLOGISCH TEXTIEL

Sinds 2017 organiseert de Kancelarij van The Phoebus Foundation – in de periode 2005-2015 was dat Katoen Natie – tweejaarlijks het driedaagse textielsymposium *Textiles from the Nile Valley Conference*. Dit wereldcongres staat in het teken van zeldzame textielstukken uit de Egyptische oudheid. Onderzoekers en experts presenteren onderzoeksprojecten en de bijbehorende publicaties die allerlei aspecten van de historische textielkunst behandelen. De lezingen worden als congresbundel gepubliceerd.

2015

EXCAVATING, ANALYSING, RECONSTRUCTING.
TEXTILES OF THE 1ST MILLENNIUM AD
FROM EGYPT AND NEIGHBOURING COUNTRIES

Dit symposium focuste op textielvondsten in Egypte, met onder meer aandacht voor de vondsten uit de laat-antieke site Deir el-Banat, de monastieke site Wadi Sarga, de necropolissen van Matmar en Mostagedda, de necropolis van Fag el-Gamus, het klooster van Deir el-Bachî en de Antinoopolis necropolis. 87 deelnemers uit 13 landen woonden dit congres bij, met lezingen van o.a. Ines Bogensperger (Wenen, Österreichische Akademie der Wissenschaften), Anna Harrison (Londen, The British Museum), Olga V. Orfinskaya (Moskou, Center for Egyptological Studies of the Russian Academy of Sciences) en Kristin South (Provo, Utah, The Brigham Young University).

2017

EGYPT AS A TEXTILE HUB.
TEXTILE INTERRELATIONSHIPS IN
THE 1ST MILLENNIUM AD

De centrale thema's van dit symposium waren de interrelaties van archeologisch textiel in Egypte, de specifieke voorwerpen en textielfragmenten uit welbepaalde archeologische sites, het onderzoek naar textiel in publieke collecties en de focus op specifieke kostuumonderdelen. Ongeveer 90 geïnteresseerden uit zestien landen volgden de lezingen van o.a. Lise Jørgensen (Trondheim, Norwegian University of Science and Technology), Dominique Bénazeth (Parijs, Musée du Louvre), Kerstin Dross-Krüpe (University of Kassel) en Elizabeth-Anne Haldane (Londen, Victoria & Albert Museum). De algemene introductielesing werd verzorgd door Katharina Van Cauteren.

2019

EXPLORERS, FIRST COLLECTORS AND TRADERS
OF TEXTILES FROM EGYPT OF
THE 1ST MILLENNIUM AD

De textielconferentie van 2019 legde de nadruk op de ontdekking, de handel en de eerste verzamelingen van archeologisch textiel uit Egypte. Daarnaast was er aandacht voor de receptie van laatantieken textiel in de 20ste en 21ste eeuw, textieltechnieken, conservatie en restauratie. Ten slotte werd ook gefocust op opgravingen van textiel en op textiel als onderdeel van kerkschatten. Er werden lezingen gegeven door o.a. Elisabeth O'Connell (Londen, The British Museum), Elena Tolmacheva (Moskou, Russian Academy of Sciences), Sabine Schrenk (Universität Bonn) en Anne Kwaspen (University of Copenhagen).

2. DEELNAME AAN CONGRESSEN EN LEZINGEN

Ook in de nationale en internationale kunsthistorische onderzoekswereld is de Kancelarij van The Phoebus Foundation aanwezig. Dankzij haar deelname aan congressen en het geven van lezingen draagt de Kancelarij bij aan het kunsthistorische discours. Zo delen de restauratoren en onderzoekers graag hun expertise met vakgenoten en studenten. Restaurator Naomi Meulemans is lid van Shake-in-Conservation, een netwerk van jonge restauratoren, en van de alumni van de afdeling Restauratie en Conservatie aan de Universiteit Antwerpen.

Hoofdresterator Sven Van Dorst verzorgde voor The Phoebus Foundation verscheidene lezingen en online-presentaties. Ook wetenschappelijk onderzoeker Leen Kelchtermans en projectcoördinator Niels Schalley gaven lezingen op (inter)nationale congressen. Dat geldt ook voor stafchef Katharina Van Cauteren. Katharina is lid van Codart en was van 2015 tot 2019 verbonden aan de Universiteit Antwerpen als ZAP-lid en gastdocent binnen de opleiding Filmstudies en Visuele cultuur, waar ze Beeldende Kunst doceerde.

De Kancelarij van The Phoebus Foundation bereikt met publieksvriendelijke lezingen ook een breed publiek. Diverse lezingen en boekvoorstellingen op de Antwerpse Boekenbeurs en in de Keizerskapel konden rekenen op de interesse van tal van kunstliefhebbers.

2016

M LEUVEN

Lezing, openingspeech en boekvoorstelling bij de tentoonstelling *Hendrick De Clerck: spindokter van de aartshertogen Albrecht en Isabella*
— Katharina Van Cauteren

GENT, CULTUURKAPEL SINT-VINCENT

Lezing *Gouden Tijd van de Zuidelijke Nederlanden. De geboorte van het kapitalisme in de beeldende kunst*
— Katharina Van Cauteren

UNIVERSITEIT ANTWERPEN

Lezing en rondleiding in de Antwerpse kathedraal voor de studenten van de masteropleiding Filmstudies & Visuele cultuur (UAntwerpen)
— Niels Schalley

GENT, CAERMERSKLOOSTER

Openingspeech bij de tentoonstelling *Voor God & Geld. Gouden Tijd van de Zuidelijke Nederlanden*
— Katharina Van Cauteren

2017

PARIJS, MUSÉE DU LOUVRE

Lezing op Collecting Medieval Sculpture, ARDS 4th Annual Scholar's Day
— Niels Schalley, panellid in het debat *Collecting Medieval Sculpture Nowadays*

UNIVERSITEIT ANTWERPEN

Lezing bij de plechtige opening van het academiejaar, opleiding Filmstudies & Visuele cultuur
— Katharina Van Cauteren, *Van Rubens tot Jon Snow. Invloed van de kunstgeschiedenis op Game of Thrones*

ANTWERPEN, HEADQUARTERS

Lezing op *Textiles of the Nile Conference*
— Katharina Van Cauteren, *The Threads of the Gods. The Phoebus Foundation and Archeologic Textiles*

ANTWERPEN, HEADQUARTERS

Openingspeech bij de tentoonstelling *Kunst in beweging*
— Katharina Van Cauteren & Hannah Thijs

ANTWERPEN, HEADQUARTERS

Openingspeech bij de tentoonstelling *Sven Van Dorst: Silent Witness*
— Katharina Van Cauteren & Paul Huvenne

GENT, CAERMERSKLOOSTER

Openingspeech bij de tentoonstelling *OER. De wortels van Vlaanderen*
— Katharina Van Cauteren

ANTWERPEN, KEIZERSKAPEL

Lezing bij focustentoonstelling
— Niels Schalley, *Sint-Lukas schildert de Madonna*

2018

CAMBRIDGE, HAMILTON KERR INSTITUTE

Lezing op emeritaatscongres Mary Kempski
— Sven Van Dorst, *Hidden Portraits in the Dymphna Altarpiece*

GENT, HET PAND

Lezing op Historians of Netherlandish Art Conference
— Leen Kelchtermans, *Jacques Jordaens's Cupid and Psyche Ceiling Paintings Reconsidered*

HOUSTON, AMERICAN INSTITUTE FOR CONSERVATION (AIC)

Lezing op AIC's 46th Annual Meeting
— Naomi Meulemans, *Split Infinity, Herbert Aach. The Integrated Inpainting Method for Fluorescent Paint Layers*

UNIVERSITEIT ANTWERPEN

Forumlezing binnen de opleiding Master Cultuurmanagement
— Katharina Van Cauteren, *Wormholes to Other Worlds. Over de relevantie en de werking van private kunststichtingen*

ANTWERPEN, KEIZERSKAPEL

Boekvoorstelling *Ik, Jan Smeken* door Rick de Leeuw en Remco Sleiderink (UAntwerpen)
— Katharina Van Cauteren, *C'était au temps Bruxelles brussellait. Over zotten, burgers en edelen in het zestiende-eeuwse Brussel*

ANTWERPEN, KEIZERSKAPEL

Lezing bij focustentoonstelling
— Sven Van Dorst, *Daniël Seghers' Bloemenvaas met rozen, narcissen en tulpen*

2019

SINT-NIKLAAS, STEDELIJKE BIBLIOTHEEK

Lezing op jaarboekvoorstelling Reynaertgenootschap
— Niels Schalley, *Van kreupele bisschoppen, geuzen-emblemen en lepralijders. Vossenstaartenproblematiek in de schilderkunst van de Zuidelijke Nederlanden*

ANTWERPEN, KEIZERSKAPEL

Lezing bij focustentoonstelling
— Leen Kelchtermans, *Peter Snayers' Overval op reizigers*

BOEKENBEURS, ANTWERPEN

Lezingen en boekvoorstellingen
— Hildegard Van de Velde (Museum Snijders&Rockoxhuis), *De allegorie van de zeven vrije kunsten. De verbeelding van Maerten de Vos (1532-1603)*
— Paul Huvenne (eredirecteur KMSKA), *Constant Permeke (1886-1952). Het eeuwige in het dagdagelijkse*
— Leen Kelchtermans, *Peter Snayers' Overval op reizigers of hoe een schilderij te 'lezen'*
— Katrijn Van Bragt, *Kanten kragen en koralen kralen*
— Naomi Meulemans, *Karel Appel (1921-2006) en de mythe van het spontane maken*

ANTWERPEN, KAPEL VAN LANTSCHOT

Openingspeech bij de tentoonstelling *Sven Van Dorst: Barok Revival*
— Katharina Van Cauteren

AALST, WATERKASTEEL

Openingspeech bij de tentoonstelling *PiKANT! Vijf eeuwen cultuurgeschiedenis uitgeteeld*
— Katharina Van Cauteren

2020

MADRID, INSTITUTO MOLL EN FUNDACIÓN UNIVERSITARIA ESPAÑOLA

Lezing op *Artists as Collectors: Models and Variants*-conferentie
— Leen Kelchtermans, *Following in David II Teniers's Footsteps. Gillis Van Tilborgh as Art Advisor and Curator at the Brussels Court*

LONDEN, THE COURTAULD INSTITUTE

Gastlezing voor het departement Conservatie en Restauratie
— Sven Van Dorst, *Restoration and Research of the Dymphna Altarpiece*

NEW YORK UNIVERSITY

Gastlezing voor het departement Conservatie en Restauratie
— Sven Van Dorst, *Antwerp Flower Painting. Daniel Seghers and Jan Davidsz de Heem*

UNIVERSITEIT ANTWERPEN

Gastlezing voor de studenten van het departement Conservatie en Restauratie
— Sven Van Dorst, *Restauratie en onderzoek van het Dimpna-altaarstuk*

ANTWERPEN, MUSEUM SNIJDERS&ROCKOXHUIS

Openingspeech bij de tentoonstelling *BLIND DATE. Portretten met blikken en blozen*
— Katharina Van Cauteren

Pieter I Bruegel

Dorpsgezicht met bomen en een muulder, ca. 1554

Pen en bruine inkt op papier, 202 × 258 mm

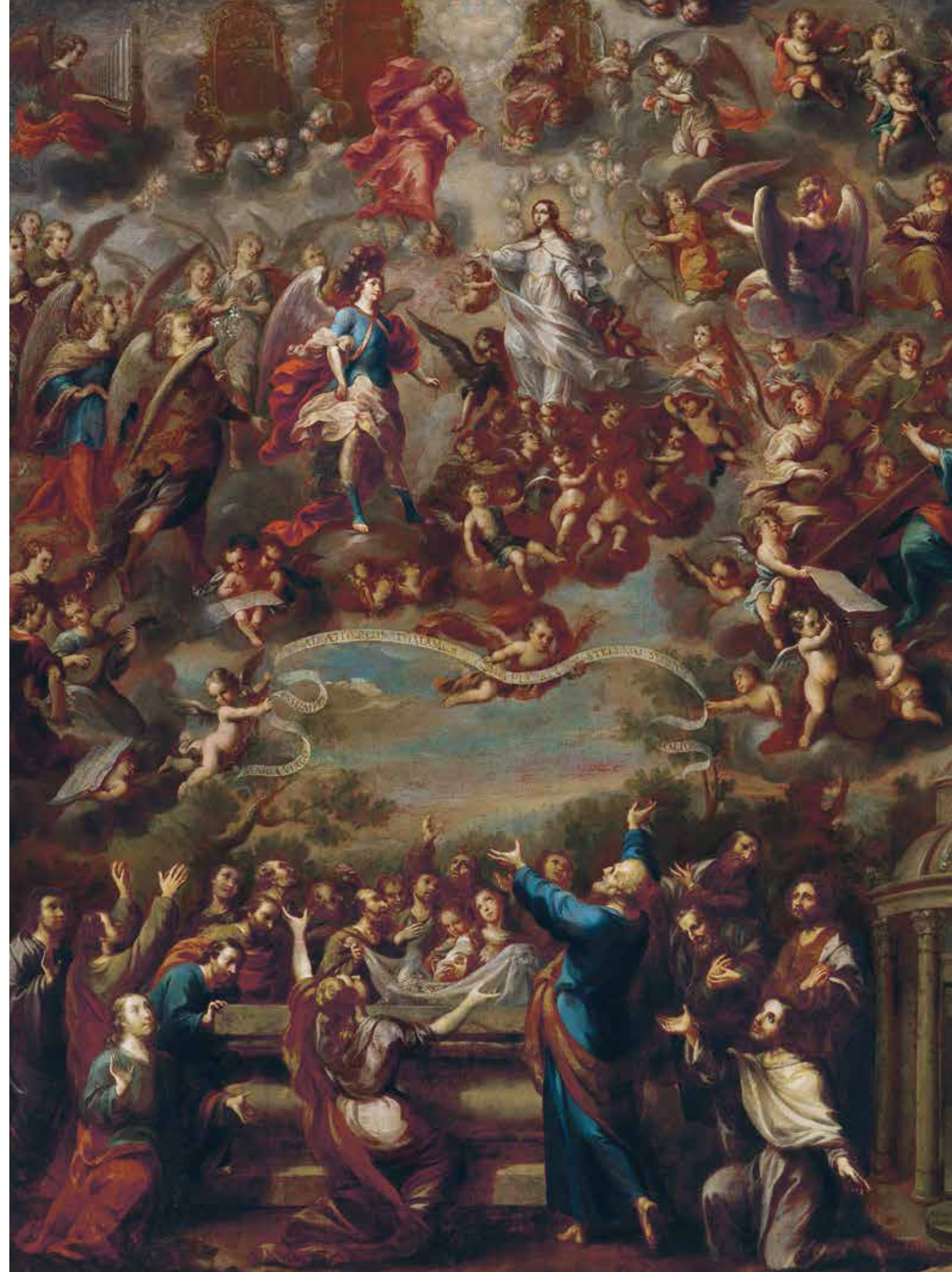
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Peter Paul Rubens
Ontwerp voor een plafondstuk in de Antwerpse jezùietenkerk: Heilige Margaretha, ca. 1620
Olieverf op paneel, 32,5 × 45 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Nicolás Enríquez
Hemelvaart van Maria (detail), 1744
Olieverf op koper, 105 × 84 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

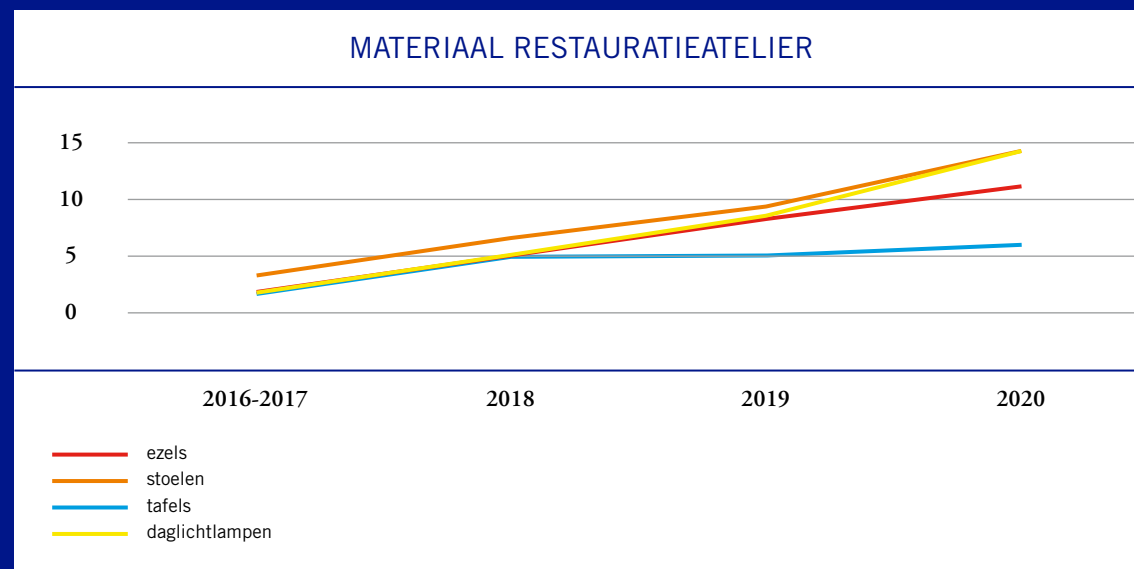
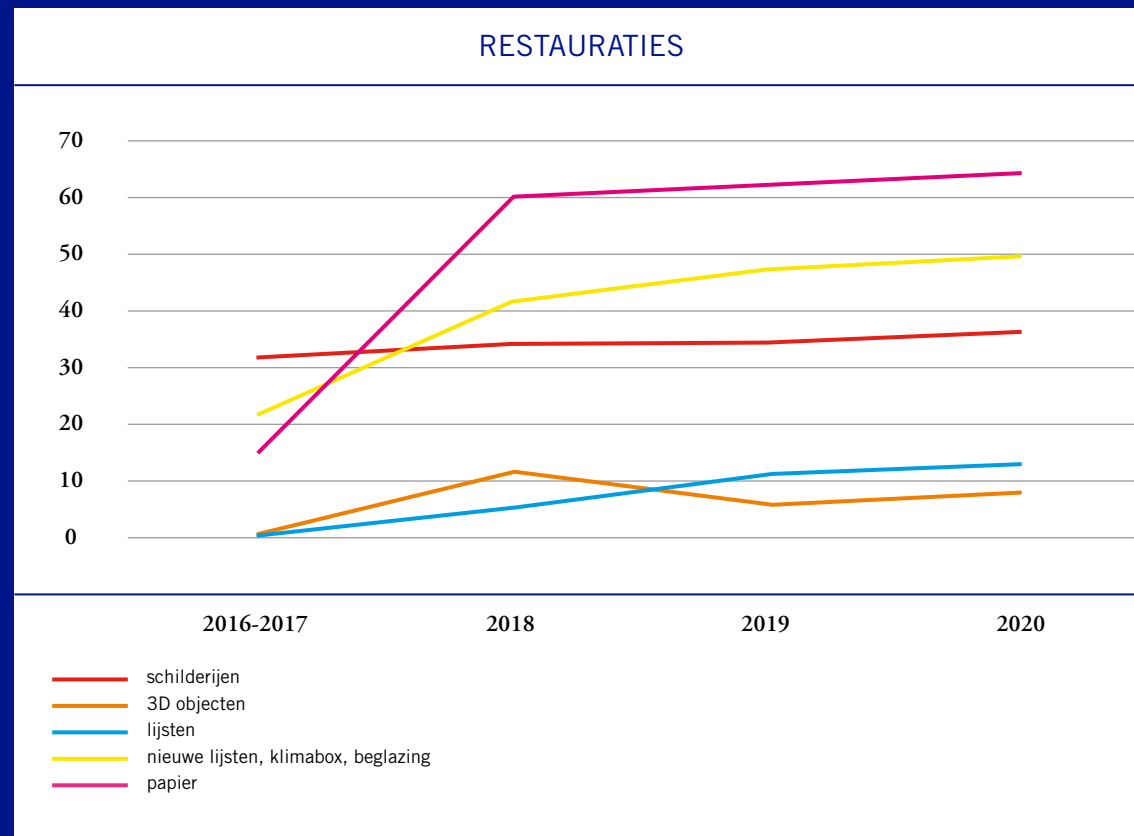
R E S T A U R A T I E

Vanaf de oprichting in 2016 staat het restauratieatelier in voor de zorg en het onderzoek van de collectie van The Phoebus Foundation. Sindsdien werd het atelier vergroot en aangepast aan de noden van de collectie, die zich jaar na jaar sterk uitbreidde. De diversiteit aan materialen en collecties noopte tot zelfreflectie en dwong tot een constante vernieuwing. Dit leidde in 2020 tot de ingebruikname van een nieuwe atelierruimte. Die biedt niet alleen plaats aan schilderijrestauratoren: er is nu ook een papier- en houtatelier en een aparte solventkamer.

De restauratiestudio is een platform voor binnen- en buitenlandse professionals op het gebied van conservatie en restauratie. Complexe behandelingen worden er in groepsverband aangepakt en ondersteund door materiaaltechnisch en wetenschappelijk onderzoek. De zorg voor de collectie staat daarbij steeds centraal. Ook bij het concipiëren van tentoonstellingen en in de bruikleenwerking speelt het atelier een cruciale rol in de voorbereiding en de presentatiekeuzes van de stukken. Grootschalige behandelingsprojecten tracht de Kanselarij in publicaties en tentoonstellingen aan het grote publiek voor te stellen. De restauratie van het Dimpna-altaarstuk is een prachtig voorbeeld, ook van hoe zo'n restauratie deel uitmaakt van een breder onderzoeksproject.

2016-2018

In september 2016 richtte Sven Van Dorst het restauratieatelier van de Kanselarij van The Phoebus Foundation op. Dat lag strategisch in hetzelfde gebouwencomplex als de depots die de collectie herbergen en had een grondoppervlak van ca. 100 vierkante meter. In het eerste jaar werd een materiaalstock aangelegd en werden alle basisbenodigdheden aangeschaft, waaronder twee schildersezels, twee tafels, een keuken en een solventkast. Het aantal restauratieprojecten bleef nog beperkt en er werd een samenwerking opgezet met vijf freelancerrestauratoren/externe ateliers.

Restaurator Naomi Meulemans werkte vanaf het voorjaar van 2016 als tentoonstellingsmedewerker bij de Kanselarij en werd in 2017 verantwoordelijk voor het toezicht op de deelcollecties CoBrA, hedendaagse kunst en Latijns-Amerikaanse kunst uit de 20ste eeuw. Vanaf 2017 werd ook het aantal freelancers sterk uitgebreid, waardoor het atelier heringericht moest worden om plaats te bieden aan vijf schilderijrestauratoren. Door de uitbreiding van de collectie werken op papier – kaarten, prenten en boeken – kwam er ook ruimte voor een papierrestaurator. Verder vonden diverse restauratieprojecten plaats van objecten uit de collectie archeologisch textiel, onder supervisie van Anne Kwaspen en Judith Goris.

2019

In 2019 werd het vaste team versterkt met twee restauratoren, waardoor de maximale capaciteit van de ruimte werd bereikt. Bijkomende investeringen in infrastructuur, waaronder een grote bordschaar en passe-partoutsnijder, en ook de stijgende vraag naar bruiklenen noopten tot een grotere werkplaats.

In het kader van het onderzoeksproject *Kant in Vlaanderen* en met het oog op de tentoonstelling *PiKANT!* werd ook de kantcollectie van The Phoebus Foundation volledig behandeld door textielspecialiste Kristin Van Passel. Zij stond, in overleg met Danaë-Emilia Vermeulen, ook in voor de opvolging van de restauratie- en conservatiebehandelingen in de collectie archeologisch textiel.

2020

Op 1 juli 2020 werd het nieuwe restauratieatelier van de Kanselarij van The Phoebus Foundation plechtig ingehuldigd. Behalve een schaalvergroting betekende dit ook een efficiëntere indeling en de verdere professionalisering van de werkruimte. Het terrein van 333 vierkante meter omvat een groot atelier voor de schilderijenrestauratie, de bruikleenvoorbereidingen, een keuken en de materiaalstock. Er is nu ook een volledig uitgerust atelier voor papierrestauratie en inlijstingen, net als een ruimte voor houtbewerking. Die laatste is nodig voor het structurele werk aan panelen en lijsten. De aparte solventkamer herbergt twee solventkasten, een trekkast voor het maken van mengsels en een spuitcabine voor het vernevelen van vernis en solventen.

Om het grondoppervlak maximaal te benutten werden de daglichtlampen die tijdens de behandeling nodig zijn, aan het plafond bevestigd. Ze bewegen op een rail en kunnen met een plooibare arm in de hoogte worden aangepast.

De atelierruimte van meer dan zes meter hoog werd akoestisch geïsoleerd met wandbespanningen en geluidsabsorberende plafondpanelen. Grote kunstwerken kunnen makkelijk naar het atelier worden verplaatst via een hoge poort. De huidige capaciteit is voorzien op dertien restauratoren. Er zijn elf schilderijezels aanwezig, acht plafondlampen en zes tafels. Het nieuwe atelier is een van de grootste in België. Op het vlak van infrastructuur, klimatisatie en technische voorzieningen is het vergelijkbaar met restauratieateliers in de grootste musea van Europa of de VS.

In 2020 werd ook een begin gemaakt met de preventieve conservatie van het beeldenpark Burcht Singelberg. Samen met Atelier Remmen werd een plan van aanpak opgesteld om de beelden optimaal op te volgen wat conservatie en restauratie betreft.

Anselm Kiefer
Lasst tausend Blumen blühen, 1998
Emulsie, acryl en schellak op doek, 330 × 560 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

In 2019 werd het Phoebus Fellowship opgericht, een initiatief dat jonge restauratie- en conservatie-professionals de kans biedt om in het atelier ervaring op te doen en hun professionele netwerk uit te breiden. Het fellowship wordt beheerd door Carlos González Juste, die ook de eerste fellow was. Het initiatief richt zich tot restauratoren met een masterdiploma van een erkende instelling. Zij moeten al een stage achter de rug hebben of relevante ervaring hebben opgedaan in het werkveld, aangezien een zekere zelfstandigheid en basisvaardigheden vereist zijn. De fellow wordt geselecteerd uit een keur van internationale kandidaten. Fellows waren tot nu toe afkomstig uit Spanje (Carlos González Juste), Estland (Kaisa Piia Pedajas) en het Verenigd Koninkrijk (Sarah Bayliss).

Fellows nemen deel aan grootschalige restauratieprojecten, in samenwerking met andere professionals, en krijgen ook een eigen project toegewezen, aangepast aan hun specialisatie of interessegebied. Behalve een vergoeding krijgt de fellow ook een verblijfplaats dicht bij het atelier ter beschikking. De aanstelling loopt over een periode van drie maanden en kan eenmalig verlengd worden met eenzelfde periode. Behalve de ervaring die de kandidaat opdoet is dit ook een unieke kans voor het team van de Kancelarij van The Phoebus Foundation om het netwerk uit te breiden en kennis te maken met jonge professionals uit de hele wereld.

Het Phoebus Fellowship werd reeds toegekend aan:

Carlos González Juste (Spanje)
JANUARI – MEI 2019

Restauratiebehandeling en technisch onderzoek van:

- Meester van de Magdalenalegende, *Luiken van een altaarstuk met Philip Hannock en Maria Colinzone, en Charles de Clerq en Anne Hannock*, ca. 1516-23
- Onbekende meester (Cuzco, Peru), *Spinnende Maagd Maria als kind*, ca. 1750
- Meester van Frankfurt en atelier, *Aanbidding der Koningen*, ca. 1510-20

Kaisa Piia Pedajas (Estland)
MAART – MEI 2020

Restauratiebehandeling en technisch onderzoek van:

- Meester van Frankfurt en atelier, *Aanbidding der Koningen*, ca. 1510-20
- Onbekende meester, *Heilige Barbara*, 18de eeuw
- Onbekende meester, *Portret van een man met anjer*, ca. 1530

Sarah Bayliss (Verenigd Koninkrijk)
SEPTEMBER – NOVEMBER 2020

Restauratiebehandeling en technisch onderzoek van:

- Jan Massijs, *Suzanna en de ouderlingen*, ca. 1540-60
- Onbekende meester, *Onze-Lieve-Vrouw van de Kandelaar*, 18de eeuw
- Frans II Francken, *Doortocht van Mozes en het volk van Israël door de Rode Zee*, ca. 1620

Meester van Frankfurt en atelier

Triptiek met de Aanbidding der Koningen, 1510-20

Olieverf op paneel, 143,7 × 199,4 cm

Deze triptiek van de Meester van Frankfurt werd intensief gerestaureerd door een team van vijf specialisten, onder wie drie schilderijrestauratoren, een lijstenspecialist en een expert op het gebied van houten panelen. De triptiek had nood aan een complexe structurele behandeling die breuken in het hout herstelde, de paneelvoegen verstevigde en verzwakte verbindingen in de lijst versterkte. Acute afschilferingen werden gefixeerd en meerdere vernislagen en slordige overschilderingen werden verwijderd. Aan het lange proces van de herintegratie van de vele lacunes ging een uitgebreid onderzoek van het kunstwerk en van relevant vergelijkingsmateriaal vooraf. Het bijzondere werk onderging een heuse transformatie die het alle eer aandoet.

Frans Snijders

De visverkoper en zijn kraam, 1620-30

Olieverf op doek, 204 × 338 cm

Dit monumentale meesterwerk werd in 2019 gerestaureerd. Het doek, dat in het verleden reeds gedoubleerd was, werd aan de randen hersteld. Vooral aan de onderrand waren er duidelijke sporen van vochtschade, en de frisse kleuren en verfstreken van de meester gingen schuil onder een dikke laag vuil, vernis en overschilderingen. De niet-originele lagen werden succesvol verwijderd en de weinige beschadigingen werden weer geïntegreerd. Als afwerking kreeg het schilderij een nieuwe lijst, op maat gemaakt.

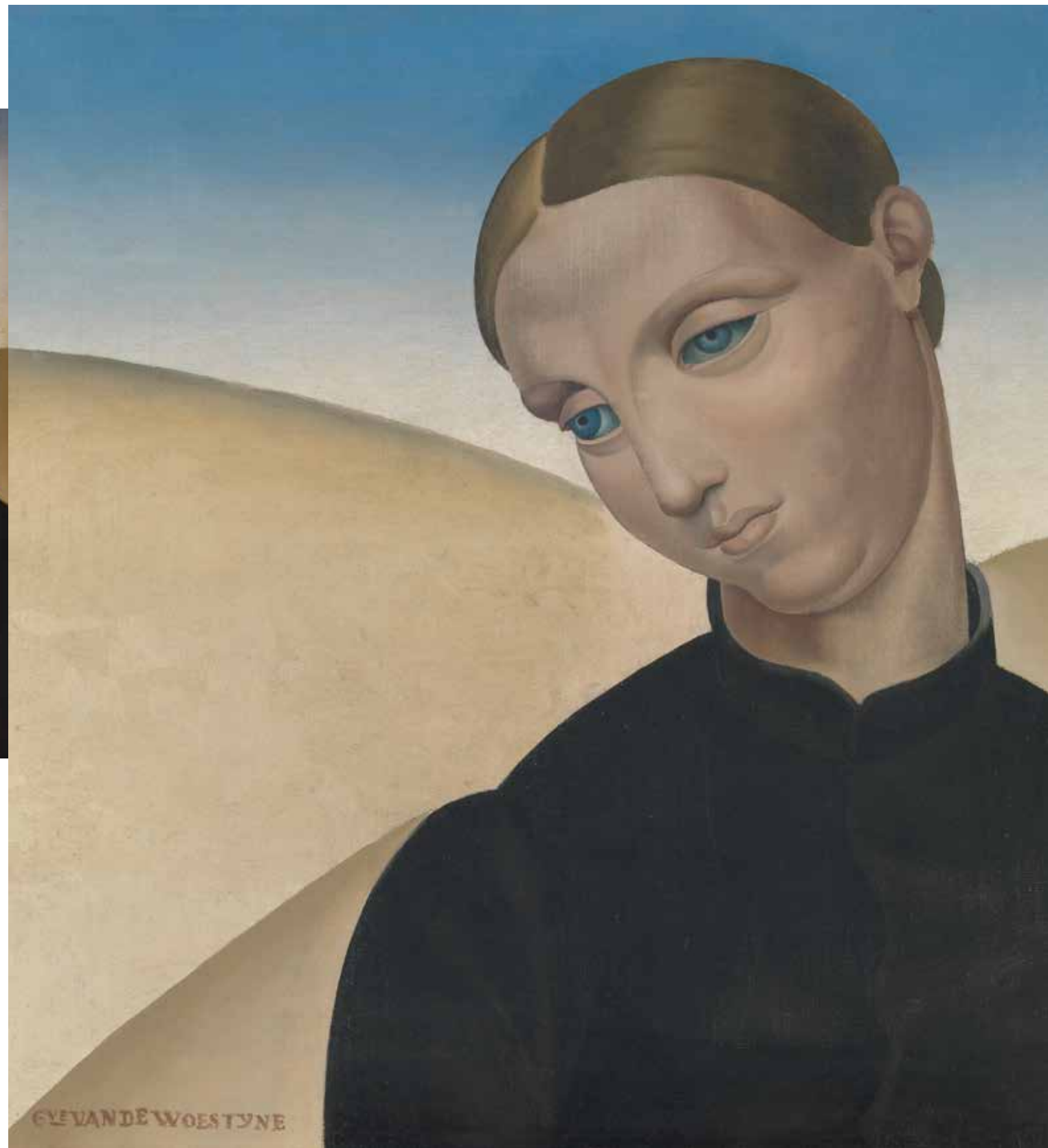

Gustave Van de Woestyne

Boerin, 1926

Olieverf op doek, 60 × 58 cm

Dit iconische werk van Gustave Van de Woestyne is nog in zijn oorspronkelijke staat, inclusief de lijst, die de kunstenaar zelf vergulde en patineerde. Toch was een lichte oppervlaktereiniging nodig om jaren van opgehoopt stof en vuil te verwijderen van de voor- en achterzijde, en ook van de lijst. Ook de spanning van het doek, dat slap was komen te hangen, werd gecorrigeerd. Het geheel oogt weer fris en toont de meester op zijn best.

Onbekende meester

Heilige Barbara, 18de eeuw

Gepolychromeerd hout en ivoor, 24,5 × 11,5 × 8,2 cm

Dit beeldje werd gesneden en gepolychromeerd in Zuid-Amerika, tijdens de Spaanse overheersing. Het hoofd en de handen zijn uit ivoor gesneden en er werden diverse verguldingstechnieken toegepast om de kleding van de heilige te verlevendigen. De verflaag bevond zich in een vrij goede staat, maar was sterk vervuild en werd gereinigd. Een grote lacune achteraan op het hoofd van de heilige werd weer ingezet, zodat de metalen kroon opnieuw veilig bevestigd kon worden.

Roberto Matta

Amorfe figuren, 1940

Mixed media, 260 × 310 mm

Dit werkje uit de Latijns-Amerikaanse kunstcollectie van The Phoebus Foundation is van de jonge Matta, die op zoek is naar zijn identiteit in het materiaalgebruik. Toch is het thematisch al zeer herkenbaar voor wat hij later in zijn carrière nog zal verwezenlijken. De schilder koos opvallend genoeg voor fluorescerende verf, een zeer fragiele en vergankelijke verfmaterie. Wie het werkje onder UV-belichting bekijkt, ontdekt een tweede nieuwe verbeelding van de schilder.

Het onderzoek naar het beschermen en retoucheren van fluorescerende verflagen werd in 2018 gepresenteerd voor The American Institute for Conservation en kon succesvol voortgezet worden door theoretische onderzoeksresultaten in de praktijk om te zetten. Het werkje van Roberto Matta werd vanwege zijn unieke materialiteit op een nieuwe en dynamische wijze heringelijst, waardoor het sporadisch onder UV-verlichting te bewonderen zal zijn.

Bruidsensemble uit Valenciennes-kant, ca. 1880-1900

Naar aanleiding van de tentoonstelling *PiKANT!* kregen verschillende topstukken uit de deelcollectie kant een speciale behandeling. Ze werden met de grootste zorg gereinigd en tentoonstellingsklaar gemaakt door gerenommeerde textielspecialisten.

Diego Rivera
Landschap met bergen en fruitbomen, 1948
Aquarel op papier, ca. 600 × 700 mm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Léon De Smet
Op het balkon (detail), 1905
Olieverf op doek, 138 × 92 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

RESTAURATIE EN CONSERVATIE VAN DE DEELCOLLECTIE PAPIER

The Phoebus Foundation bezit een grote collectie werken op papier. Een groot deel daarvan bestaat uit prenten, tekeningen en kaarten. Hun conditie werd in kaart gebracht en hun afmetingen werden geregistreerd. Op basis van deze gegevens werd een reeks wissellijsten op maat van de collectie gemaakt; het gaat om 260 stuks in totaal. Die worden gebruikt om het papier in te lijsten wanneer werken worden tentoongesteld. Op vraag van de Kanselarij werd een eenvoudig maar uniek profiel ontworpen voor The Phoebus Foundation. Dat is altijd en overal herkenbaar doordat haar logo aan de zijkanten is ingebrand. Er werd geopteerd voor een reeks van acht formaten in blank en donker hout. De lijsten zijn voorzien van UV-werend glas met een anti-breukfolie. Achteraan kan een zuurvrije backing door een systeem van schroefjes worden vastgezet. De kwaliteit van de materialen is van die aard dat de wissellijsten de komende decennia gebruikt kunnen worden. Om het proces van de inlijsting te voltooien werd ook geïnvesteerd in een grote passe-partoutsnijder met perslucht. Zo kunnen de passe-partouts voor prenten makkelijk en snel gesneden worden. Verder werd ook een antieke bordschaar aangeschaft voor het snijden van karton.

RESTAURATIE EN CONSERVATIE VAN DE DEELCOLLECTIE ARCHEOLOGISCH TEXTIEL

De deelcollectie archeologisch textiel van The Phoebus Foundation behoort tot de grootste collecties oude weefsels in Europa. Voor de restauratie en conservatie van de eeuwenoude stukken werkt de Kanselarij nauw samen met gespecialiseerde conservatoren om ze in de beste omstandigheden te kunnen bewaren en eventueel te restaureren.

Onbekende meester

Paar zijden laarzen uit Centraal-Azië, 1010-1160

Zijde, 39 × 24 cm (elk)

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Carlos González Juste

RESTAURATOR

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Als restaurator schilderwerk ik dagelijks in het restauratie-atelier, waar ik instaat voor de restauratie en conservatie van de schilderijen van de collectie. Ik zie toe op de indrukwekkende en groeiende collectie Latijns-Amerikaanse kunst die is vervaardigd in de koloniale periode, maar ik restaureer ook wel oude meesters. Door de snelle groei van het restauratie-atelier heb ik verder enkele verantwoordelijkheden in het dagelijks beheer en treed ik op als contactpersoon voor de freelancerrestauratoren. Ik waak ook over de netheid van de studio. Verder superviseer ik het Phoebus Fellowship.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘Het is onmogelijk om een favoriet te kiezen uit de veelzijdige collectie! Een van mijn favorieten is *Maria met Kind en aartsengelen* van Juan Correa, een van de belangrijkste Mexicaanse kunstenaars in zijn tijd. Ik vind het een enorm boeiend schilderij, door de hoge kwaliteit maar ook door de rijke en interessante iconografie. Er zijn zo veel invloeden! De Maagd en het Kind zijn vergezeld van de zeven aartsengelen. Maar je ziet ook een joodse menora en de Ark van het Verbond, en de stijl van het geheel doet denken aan de Byzantijnse icontraditie.’

Juan Correa

Maria met Kind en aartsengelen (detail), ca. 1710

Olieverf op doek, 131,5 × 102,5 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Valerius De Saedeleer
Lente (detail), ca. 1926
Olieverf op doek, 87 × 96 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

CONSERVATIE

B E W A R I N G

Een veilige bewaring van de collectie staat voorop. De Kanselarij heeft op korte tijd een *high-end* depot uitgebouwd, dat beantwoordt aan alle internationale standaarden inzake licht en klimaat. Voor elk object wordt een geschikte bewaarplaats gezocht. Zo beschikt het depot over een zuurstofarme ruimte en twee quarantaineruimtes voor risicovolle voorwerpen. Er wordt permanent gezocht naar verbeteringen, en noden worden zo efficiënt en volledig mogelijk ingelost.

2015-2017

In 2016 werd de groeiende collectie ondergebracht in een depot dat volledig op maat van The Phoebus Foundation werd ontwikkeld. Deze depotruimte werd beheerd door één persoon, die verantwoordelijk was voor behoud, beheer en conservatie. In 2017 werd de depotruimte verder uitgebreid en kwam er een eerste aanzet tot depotwerking. Alle kunstwerken werden voorzien van een basaal label met daarop het inventarisnummer.

2018-2019

Om een optimale bewaring van de groeiende collectie te garanderen werd vanaf 2018 op zoek gegaan naar naar duurzame alternatieven. De bewaring, verpakking en inventarisatie van kleinere objecten, boeken, sculpturen en schilderijen werd in fases geoptimaliseerd. Zo kreeg elk object een aangepaste verpakking en een QR-code, gelinkt aan het databasesysteem ART. Door middel van QR-scanners kan te allen tijde de exacte locatie van het betrokken object aangepast worden en is de identificatie gemakkelijk raadpleegbaar. Voor alle binnenkomende objecten werd een vaste procedure uitgewerkt.

2020

Vanaf 2020 werd de software van de QR-scanners verbeterd en werd ook gestart met de verdere optimalisatie van de bewaring, verpakking en inventarisatie. Ook de standplaatsen van de deelcollecties werden geoptimaliseerd. En om aan de huidige brandnormen te voldoen werden in de eerste helft van 2020 belangrijke werkzaamheden uitgevoerd in het depot. Door de groeiende collectie was er in 2020 opnieuw nood aan een uitbreiding van de depotruimte. In augustus 2020 werden twee nieuwe geklimatiseerde ruimtes aan het depot van The Phoebus Foundation toegevoegd en kwamen er extra professioneel uitgeruste kasten en schappen voor de deelcollecties tekeningen, cartografie, prenten en boeken.

Elk kunstwerk uit de collecties van The Phoebus Foundation dat wordt getoond op een tentoonstelling wordt in het restauratieatelier voorbereid op het transport en de presentatie. Ieder stuk wordt grondig nagekeken en waar nodig hersteld. Vaak wordt daarbij de inlijsting verbeterd om de veiligheid tijdens het transport te garanderen. Gevoelige houten panelen worden in veel gevallen in een klimaatbox geplaatst met een stabiel microklimaat, waardoor het hout niet wordt blootgesteld aan schommelingen in de temperatuur en relatieve luchtvochtigheid. Beelden krijgen een stabiele sokkel, boeken een boekensteun, prenten een passe-partout en beglazing en kleine voorwerpen een transportdoos. De controle wordt afgerond door het opstellen van een conditierapport waarin de toestand van het werk wordt beschreven op het moment dat het uit het atelier vertrekt.

De vraag naar bruiklenen is de laatste jaren exponentieel gestegen: in 2019 werden bijna 200 werken klaargemaakt om op reis te gaan.

Niet alleen in haar depot maar ook tijdens transporten streeft de Kanselarij van The Phoebus Foundation ernaar om de veiligheid van haar collectie te allen tijde te garanderen. Dat doet ze door procedures uit te werken en die te optimaliseren.

2015-2019

Reeds in 2015 deed de Kanselarij een beroep op een gespecialiseerde kunsttransporteur. Er werd al snel een samenwerking met de diensten van Katoen Natie Art uitgedacht en op punt gesteld en er werden aangepaste procedures doorgevoerd. Naast de opmaak van een CMR en een aankondigingslijst van ingeplande transporten kwam er een digitale tool die gekoppeld is aan de collectiedatabank. Daarin zijn alle ingeplande en uitgevoerde transporten opgenomen. Er werd een transportdocument opgesteld dat als sjabloon voor elk individueel kunstwerk op maat ingevuld moest worden.

2020

Het toenemende aantal bruiklenen en aanwinsten vergde een optimalisatie van de transportprocedure. Om ervoor te zorgen dat de kunstwerken te allen tijde gelokaliseerd kunnen worden en om een goed overzicht te bewaren, werd vanaf 2020 een procedure met transportnummers uitgewerkt. Elk transport krijgt een aangepast nummer, dat ook gedigitaliseerd wordt.

Interne transporten voorziet de Kanselarij zelf van verpakkingsmateriaal, na advies van de restaurator. Ook de transporten van te restaureren en gerestaureerde kunstwerken worden door de Kanselarij op een correcte en veilige manier verzorgd.

KATOEN NATIE ART

In 2012 richtte Katoen Natie de business unit Katoen Natie Art op. De afdeling is gespecialiseerd in de bewaring, het transport en de manipulatie van kunst, erfgoed en waardevolle voorwerpen. Ze beschikt over geklimatiseerde depots die beantwoorden aan de hoogste museale vereisten, geklimatiseerde voertuigen die speciaal ontworpen zijn voor het transport van kunst en een ervaren team van art handlers.

In tegenstelling tot Katoen Natie Art is de Kanselarij van The Phoebus Foundation een niet-commerciële, zelfstandige entiteit. Ze is geen onderdeel van Katoen Natie, maar is wel klant bij Katoen Natie Art.

B E E L D V O R M I N G

De Kanselarij streeft ernaar om elk kunstwerk in de collectie van The Phoebus Foundation te voorzien van hoge-resolutieafbeeldingen. Door de jaren heen heeft de Kanselarij een *in-house* fotostudio uitgebouwd en door samenwerkingen met gespecialiseerde fotografen wordt de collectie op grote schaal op beeld vastgelegd. Bovendien draagt de wetenschappelijke beeldvorming bij aan het onderzoek en de restauraties: IRR, X-ray, UV en MA-XRF kunnen in huis worden uitgevoerd.

2016-2017

Reeds bij haar ontstaan zette de Kanselarij sterk in op het fotograferen van The Phoebus Foundation-collectie. Hiervoor werd een beroep gedaan op professionele fotografen die gespecialiseerd zijn in kunstfotografie.

2018-2019

Vanaf 2018 werd de werking van de fotografie verder geoptimaliseerd. Er werd een vaste procedure uitgewerkt voor aanvragers van foto's en er kwam in het depot een aparte plek voor de fotografie. Fotografen werden op een meer geregelde basis ingeschakeld. Dankzij een intensere begeleiding en omkadering van de fotograaf konden in eenzelfde tijdspanne meer foto's genomen worden.

2020

In 2020 werd in het depot een eigen fotografiestudio ingericht en sinds maart wordt een beroep gedaan op een bijkomende fotograaf die elke week op een vaste dag in de studio aanwezig is. Op die manier kunnen dringende aanvragen snel behandeld worden en kan ook achterstand verder weggewerkt worden. Om de aanvraagprocedure voor fotografie verder te optimaliseren werd in 2020 een module uitgewerkt in de collectiedatabank ART, die het voormalige Excel-bestand vervangt.

Om een beeld te krijgen van de digitale ontsluiting van de intussen omvangrijke collectie prenten en boeken wordt vanaf 2020 op regelmatige wijze een check-up uitgevoerd en gedocumenteerd welke ontbrekende pagina's en/of prenten nog gefotografeerd moeten worden.

Niels Schalley

PROJECTCOÖRDINATOR

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Binnen de Kancelarij ben ik verantwoordelijk voor de begeleiding en uitwerking van de tentoonstellingsprojecten. Het geeft mij veel plezier en voldoening om het ontwikkelingsproces van onze grootschalige expo's te mogen meebeleven. Wanneer mijn agenda het toelaat, focus ik ook op het kunsthistorisch onderzoek naar stukken uit onze eigen collectie, vaak in het kader van een toekomstig tentoonstellingsproject. Behalve voor de opvolging van de tijdelijke tentoonstellingen zet ik mij ook in voor de deelcollectie maritiem en logistiek erfgoed. Met een team van enthousiaste vrijwilligers werken we aan de restauratie, conservatie en publieksontwikkeling van dit unieke stukje Antwerpse geschiedenis.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘De albasten *pleurants* voor het praalgraf van hertog Jean de Berry (1340-1416) weten mij steeds weer te fascineren. De rouwende figuren leggen veel pathos en ingetogenheid aan de dag, en ze werden op een exceptioneel realistische wijze uitgewerkt. De beelden zijn van de hand van Étienne Bobillet en Paul de Mosselmann, twee kunstenaars uit de Zuidelijke Nederlanden die actief waren in het midden van de 15de eeuw. Voor grootschalige prestigeprojecten, zoals het grafmonument van Jean de Berry, werd toen vaak een beroep gedaan op artistiek talent uit de Lage Landen. Als geen ander wisten deze kunstenaars realisme en emotionaliteit te verenigen in een klare beeldtaal. De *pleurants* uit de collectie van The Phoebus Foundation zijn zeldzame getuigen van deze bijzondere historie. Slechts 26 van de 40 oorspronkelijke beeldjes van het praalgraf zijn nog gekend. Ze bevinden zich in prestigieuze verzamelingen over heel de wereld.’

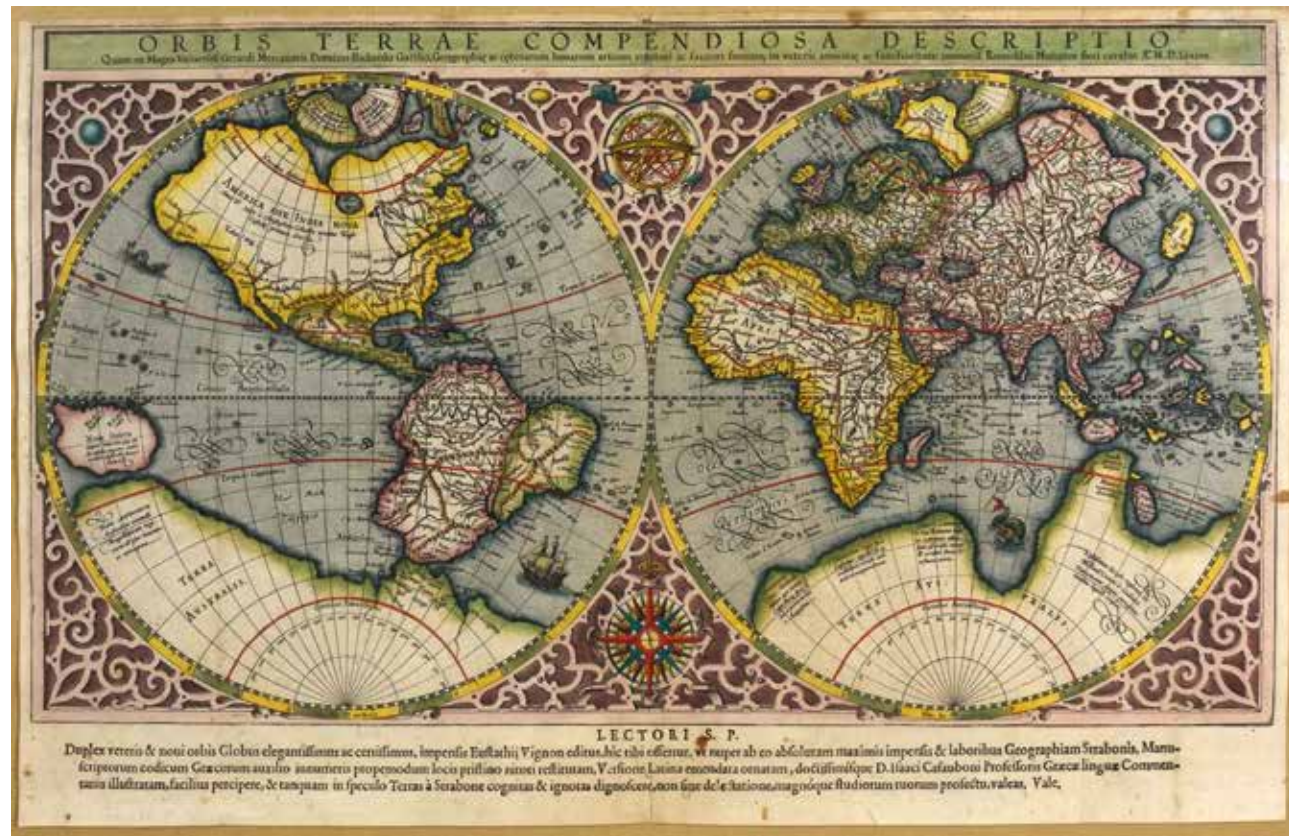
Étienne Bobillet en Paul de Mosselmann

Twee albasten pleurants voor het grafmonument van Jean de Berry, ca. 1450-53

Albast, 39,5 × 14,6 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Rumold Mercator naar Gerard Mercator
Orbis Terræ Compendiosa Descriptio, 1587
 Ingekleurde gravure, 630 × 828 mm
 ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Jodocus Hondius
Hemelglobe, 1648
 Hout, ca. 65 × 60 cm
 ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Valerius De Saedeleer
Winter te Etikhove, ca. 1926
Olieverf op doek, 78 × 80 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Onbekende meester (Mexico)
Onze-Lieve-Vrouw van Aránzazu, 18de eeuw
Olieverf op doek, 165 × 104,5 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

COLLECTIEREGISTRATIE

2015-2019

Documentatie over kunstwerken uit de collectie van The Phoebus Foundation werd jarenlang bewaard op papier. In 2015 werd de digitale databank ART ontworpen, die op maat van de collectie wordt beheerd. De databank is custom made voor elke deelcollectie en wordt permanent aangepast naargelang de noden van de collectie en de gebruikers. Het is forever een work in progress en de Kanselarij doet haar uiterste best om beheerders voortdurend bij te scholen wat wetenschappelijke collectieregistratie betreft, en om gebruikers permanent te informeren over een correct en efficiënt gebruik van de databank.

Behalve een goudmijn aan kunsthistorische gegevens over kunstwerken is de databank ook uitgegroeid tot een platform waarop alle praktische en logistieke informatie bewaard en beheerd wordt. Ingeplande transporten, verpakkingsvereisten, gegevens over de douanestatus van objecten, verzekeringswaardes, installatievereisten, verwante bruikleendossiers en ingeplande tentoonstellingsprojecten worden allemaal geregistreerd en gelinkt aan de betrokken kunstwerken.

Behalve documentatie over de kunstwerken is er door de jaren heen ook veel nieuw beeldmateriaal verzameld. Dat werd initieel bewaard op een externe harde schijf. In 2015 is ook hiervoor een specifieke beelddatabank gecreëerd.

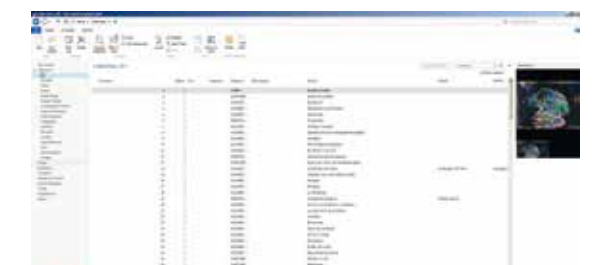
Voor het beheer van de databanken wordt collectiemanager Hannah Thijs bijgestaan door stagiaires, jobstudenten en sinds 2020 door collectieassistente Ivana Donevska.

2019-2020

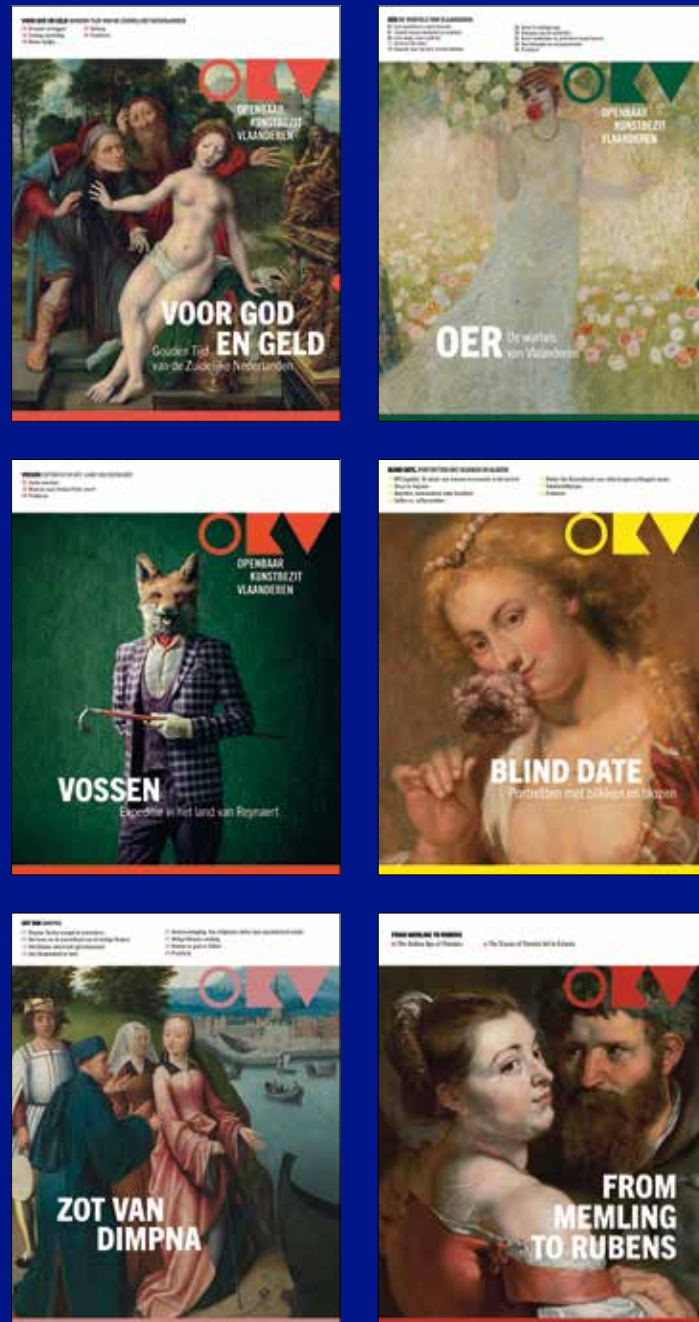
In 2019 werd de inventarislijst van de boeken uit de bibliotheek van de Kanselarij in de databank geïntegreerd. Op termijn zullen alle boeken gelinkt worden aan kunstwerken die in de betrokken publicaties aan bod komen.

Om de standplaats van objecten zo accuraat mogelijk te registreren en alle objecten stevast makkelijk te kunnen identificeren werd in 2020 software ontwikkeld met QR-scanners die aan de databank gekoppeld zijn. Door het eenvoudige scannen van de barcode op het label van het object kunnen op de scanner meteen alle gegevens gelezen worden en kan ook de standplaats automatisch aangepast worden.

Om de beeldregistratie te optimaliseren werd in 2020 besloten over te stappen naar een gloednieuwe beeldbank, die beter aansluit op de noden en behoeften van de Kanselarij. Ook deze databank is permanent het voorwerp van wijzigingen, vernieuwingen en evoluties.

P U B L I C A T I E S

B O E K E N R E E K S E N

De Kanselarij van The Phoebus Foundation zet sterk in op het ontsluiten van haar collecties en collectiestukken in publicaties: boekenreeksen, congresbundels, *Phoebus Focus*-boekjes, *OKV*-themanummers, artikels in externe, wetenschappelijke publicaties...

De projectreeks ontsluit het onderzoek van grootschalige, meestal meerjarige projecten die betrekking hebben op een of meer werken uit de collectie van The Phoebus Foundation. Ook (kunst)historische overzichten die gekoppeld kunnen worden aan een deelcollectie van The Phoebus Foundation of die een tentoonstelling begeleiden, worden in deze reeks met omvangrijke kunstboeken gepubliceerd. De boeken verschijnen doorgaans in het Nederlands en het Engels. Als dat wenselijk is, worden ze ook vertaald in het Frans, Duits en/of Spaans.

In het kader van tentoonstellingen werkt de Kanselarij van The Phoebus Foundation regelmatig samen met *Openbaar Kunstbezit Vlaanderen (OKV)* voor het uitbrengen van themanummers. Zo'n rijk geïllustreerd tijdschrift vertelt in een notendop het verhaal van de tentoonstelling en gaat dieper in op geselecteerde thema's.

Nieuwe inzichten die het resultaat zijn van door de Kanselarij gefinancierd wetenschappelijk onderzoek, worden gepresenteerd op binnen- en buitenlandse congressen en verschijnen al dan niet als artikels in de bijbehorende congresbundels. In andere gevallen worden de vernieuwende resultaten bewerkt tot wetenschappelijke artikels die ter publicatie worden aangeboden aan internationale peer-reviewed tijdschriften.

Na elk tweejaarlijks textielsymposium dat de Kanselarij van The Phoebus Foundation organiseert, publiceert de Foundation ook de akten van het congres.

2015

Laurens Dhaenens (red.), *Kunst uit Latijns-Amerika. Modern en hedendaags*, Tielt: Lannoo, 2015.
(Ook verschenen in het Engels en het Spaans)

Antoine De Moor, Cäcilia Fluck & Petra Linscheid (red.), *Textiles, Tools and Techniques of the 1st Millennium AD from Egypt and Neighbouring Countries*, Tielt: Lannoo, 2015.

2016

Katharina Van Cauteren, *Politiek en schilderkunst. Hendrick De Clerck (1560-1630) en de keizerlijke ambities van de aartshertogen Albrecht en Isabella*, Tielt: Lannoo, 2016.
(Ook verschenen in het Engels)

Katharina Van Cauteren & Fernand Huts, *Voor God & Geld. Gouden Tijden van de Zuidelijke Nederlanden*, Tielt: Lannoo, 2016.
(Ook verschenen in het Frans, Duits, Engels en Spaans)

Niels Schalley, *Voor God & Geld. Gouden Tijd van de Zuidelijke Nederlanden*, Gent: Openbaar Kunstbezit Vlaanderen, 2016.

Véronique Lambert & Peter Stabel (red.), *Gouden Tijden. Rijkdom en status in de Middeleeuwen*, Tielt: Lannoo, 2016.
(Ook verschenen in het Engels)

2017

Katharina Van Cauteren (red.), *OER. De wortels van Vlaanderen*, Tielt: Lannoo, 2017.

Niels Schalley & Naomi Meulemans, *OER. De wortels van Vlaanderen*, Gent: Openbaar Kunstbezit Vlaanderen, 2017.

Antoine De Moor, Cäcilia Fluck & Petra Linscheid (red.), *Excavating, Analysing, Reconstructing. Textiles of the 1st Millennium AD from Egypt and Neighbouring Countries*, Tielt: Lannoo, 2017.

Cäcilia Fluck & Petra Linscheid (red.), *Favourite Fabrics from the Katoen Natie Textile Collection. A Liber Amicorum for Antoine De Moor*, Tielt: Lannoo, 2017.

2018

Martine Bruggeman, *Kant in Vlaanderen. Erfgoed & hedendaagse kunst*, Tielt: Lannoo, 2018.
(Ook verschenen in het Engels)

Katharina Van Cauteren, Rik Van Daele & Patrick Bernauw, *Reynaert De Vos*, Antwerpen: The Phoebus Foundation, 2018.

Niels Schalley et al., *VOSSSEN. Expeditie in het land van Reynaert*, Gent: Openbaar Kunstbezit Vlaanderen, 2018.

Leen Kelchtermans, 'Jacques Jordaens's Cupid and Psyche Ceiling Paintings Reconsidered', *Historians of Netherlandish Art Conference* (Gent, Het Pand, 23-26 mei 2018), <https://hnanews.org/wp-content/uploads/2017/08/FULL-PROGRAM-LOGISTICS-HNA-2018.pdf>, pp. 98-99.

2019

Leen Kelchtermans & Katharina Van Cauteren, 'Business Partner in The Hague: New Archival Document about Jacques Jordaens', *Oud Holland*, 132, 2/3 (2019): 81-88.

Niels Schalley et al., *PiKANT! Vijf eeuwen cultuurgeschiedenis uitgekleeed*, Gent: Openbaar Kunstbezit Vlaanderen, 2019.

Niels Schalley, 'Van kreupele bisschoppen, geuzenemblemen en lepralijders. Vossenstaarten-problematiek in de schilderkunst van de Zuidelijke Nederlanden (circa 1550-1600)', *Tiecelijn*, 32, 12 (2019): 168-184.

Antoine De Moor, Cäcilia Fluck & Petra Linscheid (red.), *Egypt as a Textile Hub. Textiles of the 1st Millennium AD from Egypt and Neighbouring Countries*, Tielt: Lannoo, 2019.

2020

Katharina Van Cauteren (red.), *BLIND DATE. Portretten met blikken en blozen*, Veurne: Hannibal, 2020.
(Ook verschenen in het Engels)

Hannah Thijs et al., *BLIND DATE. Portretten met blikken en blozen*, Gent: Openbaar Kunstbezit Vlaanderen, 2020.

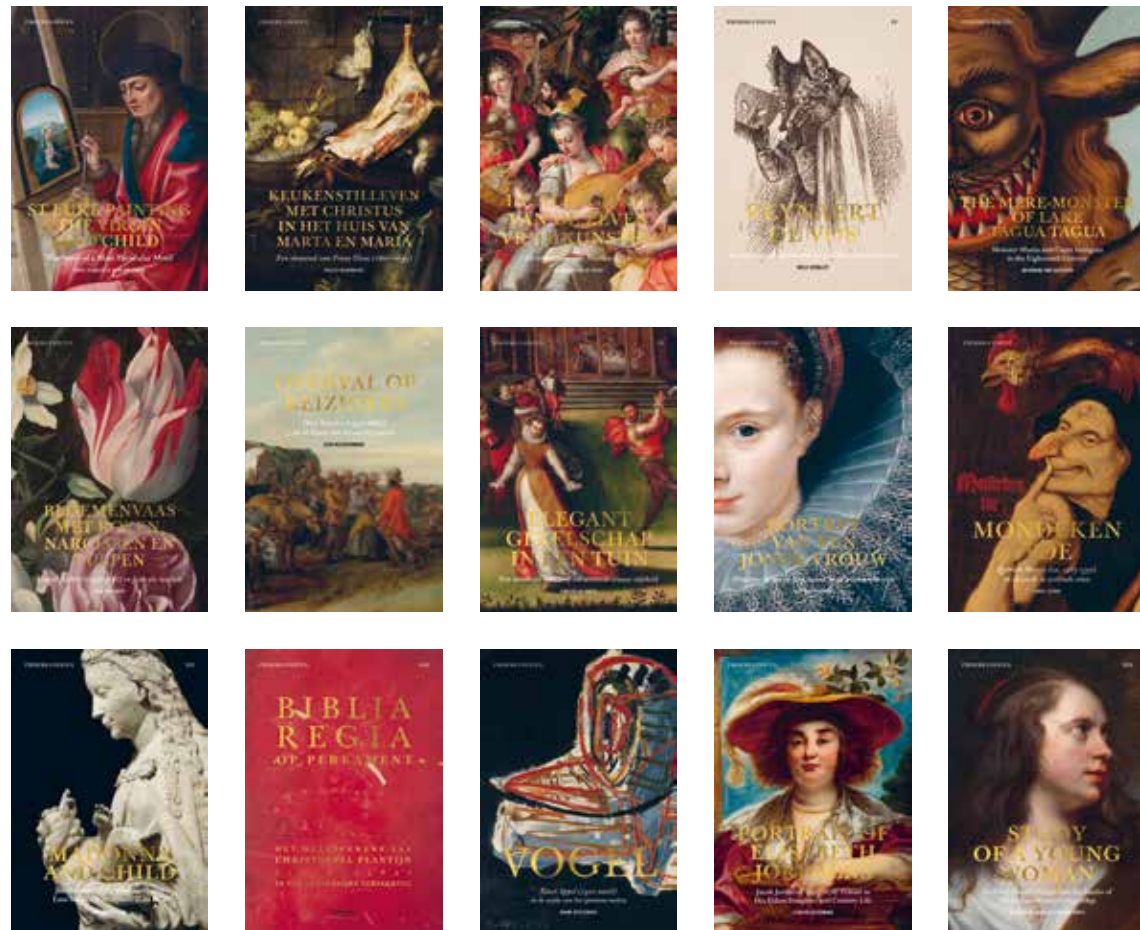
Katharina Van Cauteren et al., *WIJ. Van zalig tot zot*, Veurne: Hannibal, 2020.
(Ook verschenen in het Engels)

Sven Van Dorst (red.), *Zot van Dimpna. Acht panelen vol passie, lef en rebellie*, Veurne: Hannibal, 2020.
(Ook verschenen in het Engels)

Katharina Van Cauteren (red.), *Coming Home. Flemish Art 1880-1930*, Tielt: Lannoo, 2020.

De *Phoebus Focus*-reeks is een serie handzame boekjes waarin in elke aflevering één kunstwerk uit de collectie van The Phoebus Foundation centraal staat. Een binnen- of buitenlandse specialist licht het werk toe, op een wetenschappelijk onderbouwde maar ook voor een breed publiek toegankelijke manier. Om nog meer buitenlandse schrijvers aan te trekken én om ook een niet-Nederlandstalig lezerspubliek te bedienen verschijnt sinds *Phoebus Focus XV* elk boekje ook in het Engels. De oudere boekjes worden met terugwerkende kracht vertaald. *Phoebus Focus V* en *VIII* verschenen reeds in het Engels.

Momenteel wordt de reeks verspreid via de uitgebreide contactenlijst van de Kanselarij, waarin ook belangrijke binnen- en buitenlandse bibliotheken opgenomen zijn. Sinds begin 2020 krijgen ook de abonnees van Openbaar Kunstbezit Vlaanderen een *Phoebus Focus* bij ieder nummer van hun tijdschrift. Medio 2020 zijn er concrete stappen gezet om de reeks in de handel te verspreiden. Dit maakt het mogelijk om de kunstwerken van The Phoebus Foundation op een veel grotere schaal te ontsluiten, zowel voor een gespecialiseerd als voor een breed lekenpubliek.

Phoebus Focus I
NIELS SCHALLEY & SVEN VAN DORST
 SINT-LUKAS SCHILDEERT DE MADONNA
 Het verhaal van een bijzonder motief
 2017 (Tweede, herziene uitgave 2019)

Phoebus Focus II
PRISCA VALKENEERS
 KEUKENSTILLEVEN MET CHRISTUS
 IN HET HUIS VAN MARTA EN MARIA
 Een showstuk van Frans Ykens (1601-1693)
 2018 (met herdruk)

Phoebus Focus III
HILDEGARD VAN DE VELDE
 DE ALLEGORIE VAN DE ZEVEN VRIJE KUNSTEN
 De verbeelding van Maerten de Vos
 2018 (met herdruk)

Phoebus Focus IV
NIELS SCHALLEY
 REYNAERT DE VOS
 Een kleine geschiedenis van het middeleeuwse dierenepos
 2018 (met herdruk)

Phoebus Focus V
KATHARINA VAN CAUTEREN
 HET MEERMONSTER VAN TAGUA TAGUA
 Monstermanie en hofintriges in de achttiende eeuw
 2018 (met herdruk en ook in het Engels beschikbaar)

Phoebus Focus VI
SVEN VAN DORST
 BLOEMENVAAS MET ROZEN, NARCISSEN EN TULPEN
 Daniël Seghers (1590-1661) en fictie als realiteit
 2018 (met herdruk)

Phoebus Focus VII
LEEN KELCHTERMANS
 OVERVAL OP REIZIGERS
 Peter Snayers (1592-1667) en de kunst van het oorlog voeren
 2019

Phoebus Focus VIII
HANS Vlieghe
 APOLLO OP DE ZONNEWAGEN
 Een barok meesterwerk van Jan Boeckhorst (1604-1668)
 2019 (ook in het Engels beschikbaar)

Phoebus Focus IX
TIMOTHY DE PAEPE
 ELEGANT GEZELSCAP IN EEN TUIN
 Een muzikaal schilderij vol zestiende-eeuwse wijsheid
 2019

Phoebus Focus X
LEEN KELCHTERMANS
 PORTRET VAN EEN JONGE VROUW
 Minzame dames op hun mooist in de zeventiende eeuw
 2019

Phoebus Focus XI
LARRY SILVER
 MONDEKEN TOE
 Quinten Massijs (ca. 1465-1530) en de zot in de zestiende eeuw
 2019

Phoebus Focus XII
MARJAN DEBAENE
 MADONNA MET KIND
 Jan II Borman (ca. 1460-ca. 1520) en de laatmiddeleeuwse
 beeldhouwkunst op haar best
 2019

Phoebus Focus XIII
DIRK IMHOF
 BIBLIA REGIA OP PERKAMENT
 Het meesterwerk van Christoffel Plantijn (1520-1589)
 in een koninklijke verpakking
 2019

Phoebus Focus XIV
NAOMI MEULEMANS
 VOGEL
 Karel Appel (1921-2006) en de mythe van het spontane maken
 2019

Phoebus Focus XV
NILS BÜTTNER
 EEN ZEEMAN EN EEN VROUW IN OMHELZING
 Peter Paul Rubens (1577-1640) en de moderne schilderkunst
 2020 (ook in het Engels beschikbaar)

Phoebus Focus XVI
DINA ARISTODEMO
 DESCRITTIONE DI TUTTI I PAESI BASSI
 Lodovico Guicciardini (1521-1589) in de ban van de Lage Landen
 2020 (ook in het Engels beschikbaar)

Phoebus Focus XVII
PETRA LINSCHIED
 HAARNETTEN EN ANDERE HOOFDDEKSELS
 Het hoofd getooid van de late oudheid tot islamitisch Egypte
 (400-1500)
 2020 (ook in het Engels beschikbaar)

Phoebus Focus XVIII
LEEN KELCHTERMANS
 PORTRET VAN ELISABETH JORDAENS
 Jacob Jordaens' (1593-1678) ode aan zijn oudste dochter
 en het landleven
 2020 (ook in het Engels beschikbaar)

Phoebus Focus XIX
KATRIJN VAN BRAGT & SVEN VAN DORST
 STUDIE VAN EEN JONGE VROUW
 Een bijzondere blik in het atelier van Michaelina Wautier
 (1604-1689)
 2020 (ook in het Engels beschikbaar)

Leen Kelchtermans

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEKER

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Als wetenschappelijk onderzoeker bestudeer ik de prachtige collectie 17de-eeuwse Vlaamse meesters. Zo onderzoek ik onder meer Jacob Jordaens’ indrukwekkende plafondstukkenreeks over het liefdesverhaal van Cupido en Psyche, een selectie van barokke kunstenaarsportretten en nog andere barokke pareltjes. Daarnaast verzorg ik de inhoudelijke redactie van de *Phoebus Focus*-reeks, die ik de voorbije jaren heb zien uitgroeien tot een gegeerde boekenreeks zowel bij een gespecialiseerd als bij een lekenpubliek.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘Dat is een hele lastige vraag, want er zijn ondertussen al verschillende werken in de collectie die een speciale betekenis voor mij hebben gekregen door ze te bestuderen. Zo is er Jordaens’ Psychereeks waarin de schilder visuele grapjes verwerkte en die hij plaatste in een overweldigende met trompe l’oeils versierde pronkkamer. Ook is er het portret van de – zo is gebleken – erg ambitieuze Antwerpse diamantslijper Johannes Gansacker die zich liet vereeuwigen door de al even ambitieuze Antoon Van Dyck. Of het tot voor kort verdoken zelfportret van de Brusselse Gillis Van Tilborgh die zich als kunstkenner met de toenmalige landvoogd en andere Brusselse collega-schilders afbeeldde. Stuk voor stuk zijn het niet alleen prachtige en zelfs unieke kunstwerken, ook vertellen ze een verrassend eigen verhaal en leren ons zo over het waarom van hun ontstaan. Eerlijk, ik kan niet wachten om nog meer intrigerende verhalen bloot te leggen!’

Antoon Van Dyck

Portret van de Antwerpse juwelier Johannes Gansacker, ca. 1620-21

Olieverf op doek, 123 × 93 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Marieke Verboven

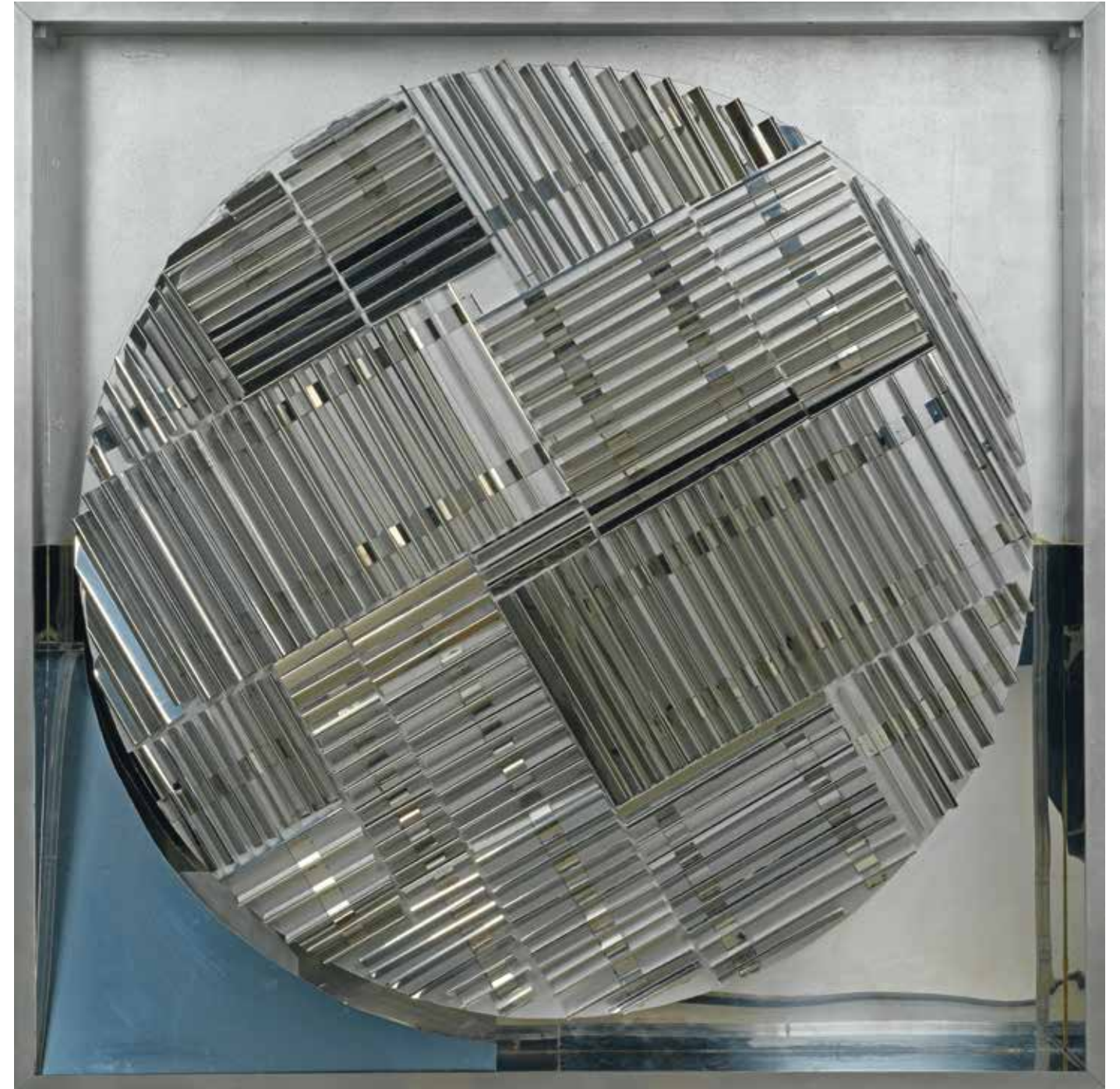
RESTAURATOR

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Als restaurator gaat het grootste deel van mijn tijd naar het voorbereiden van de kunstwerken die in bruikleen gaan. Onze werken die in bruikleen worden gevraagd worden uitgehaald en nagekeken. Er wordt gecheckt of de bruikleennemer in de juiste faciliteiten kan voorzien om ze tentoon te stellen. De conditie van de werken wordt ook geoptimaliseerd, zodat ze in een mooie en veilige toestand kunnen reizen en tentoongesteld worden. Bij erg fragiele of kostbare kunstwerken, of wanneer een groot deel van de collectie in bruikleen gaat, vergezel ik de werken tijdens hun trip en laat ik ze pas weer achter als ze volledig geïnstalleerd zijn en alles in orde is. Daarnaast assisteer ik Sven Van Dorst, hoofd van het restauratieatelier. Ik regel ook dat de restauratoren die in ons atelier werken hun werkzaamheden kunnen uitvoeren met de juiste materialen en dat de inventarisatie van onze stock op peil blijft. Ik zorg tot slot ook voor de veiligheid van ons chemisch afval.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘De collectie telt enorm veel prachtige kunstwerken. Omdat ik niet helemaal kan kiezen uit zo’n grote diversiteit ga ik voor twee werken: *Rotor mit Interferenzen* van Heinz Mack, een kinetisch kunstwerk uit 1960, en het 16de-eeuwse *Jachtsène in een landschap voor het kasteel van Wijnendale* van een anonieme meester. Eeuwenoude werken als dit stralen een totaal ander gevoel voor schoonheid en vakmanschap uit.’

Heinz Mack

Rotor mit Interferenzen, 1960

Aluminium, glas, staal en hout, 151 × 151 × 25 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Corneille en Constant
Figuren, 1950
Gouache op papier, ca. 750 x 1000 mm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

TENTOONSTELLINGEN

Een van de belangrijkste doelstellingen van de Kanselarij van The Phoebus Foundation is het ontsluiten van de collectie voor een zo breed mogelijk publiek. Thematische tentoonstellingen spelen in dat streven een cruciale rol: ze zetten volop in op het overbrengen van wetenschappelijke informatie bij een divers publiek, op een toegankelijke manier. Elke tentoonstelling wordt opgevat als een totaalbeleving die de bezoeker door de uitgekiende selectie van kunstwerken, in combinatie met een meeslepende scenografie, meetrokt in het verhaal, of het nu gaat om jong of oud, kunstkenner of leek, Vlaming of internationale bezoeker.

Er wordt gewerkt met kunstwerken uit de collectie van The Phoebus Foundation, aangevuld met werken uit andere publieke of privécollecties. De Kanselarij tracht samenwerkingen op te zetten en op die manier verbindingen te creëren.

2016

VOOR GOD & GELD GOUDEN TIJD VAN DE ZUIDELIJKE NEDERLANDEN

17 JUNI 2016 – 31 DECEMBER 2016 (MET VERLENGING TOT 22 JANUARI 2017)
CAERMERSKLOOSTER, GENT

In 2016 organiseerde de Kanselarij van The Phoebus Foundation, in samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen, haar allereerste tentoonstelling, in het Provinciaal Cultuurcentrum Caermersklooster te Gent. De Kanselarij profileerde zich hierdoor als een nieuwe speler op het vlak van oude meesters.

Voor God & Geld nam de bezoeker op sleeptouw naar de Gouden Tijd van de Zuidelijke Nederlanden (15de en 16de eeuw). Ze gaf een beeld van de economische macht van het graafschap Vlaanderen en het hertogdom Brabant, belangrijke technologische, industriële en handelscentra van de toenmalige wereld, en wierp een nieuw licht op economische en culturele hoogtepunten.

Deze tentoonstelling over 'het Silicon Valley van de middeleeuwen' werd bezocht door zowat 70.000 bezoekers, onder wie het Belgische vorstenpaar, en Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Laurent van België.

2017

OER DE WORTELS VAN VLAANDEREN

15 MAART – 6 AUGUSTUS 2017
CAERMERSKLOOSTER, GENT

Een jaar na haar eerste succesvolle tentoonstelling presenteerde de Kanselarij opnieuw een deel van de collectie van The Phoebus Foundation aan het grote publiek. Hoofdrolspelers in deze tentoonstelling over de Vlaamse kunst tussen 1880 en 1930 waren de meest invloedrijke schilders uit die periode: Emile Claus, Valerius De Saedeleer, Gustave Van de Woestyne, George Minne, James Ensor, Léon Spilliaert, Rik Wouters, Frits Van den Berghe, Constant Permeke, Gust. De Smet, Hubert Malfait en Edgard Tytgat. De expo belichtte een kanteltijd in de Vlaamse kunst- en cultuurgeschiedenis en nam bezoekers mee naar de vroege 20ste eeuw. Maar *OER* was ook anders en grensverleggend. *OER* ging ook over nu en wat het betekent Vlaming te zijn. Want de grens tussen heden en verleden is flinterdun.

OER bracht een selectie van topstukken. Vele werken werden voor het eerst aan het grote publiek getoond. Door de sprookjesachtige scenografie leek het alsof bezoekers in de schilderijen konden rondlopen.

OER was opnieuw een voltreffer. De tentoonstelling lokte in vier en een halve maand ruim 60.000 bezoekers naar het Caermersklooster.

2017

KUNST IN BEWEGING

22 FEBRUARI 2017 – 29 JULI 2018
HEADQUARTERS KATOEN NATIE, ANTWERPEN

Deze tentoonstelling bood een inblik in de kunstgeschiedenis van Vlaanderen, met specifieke aandacht voor de beweegredenen van kunstenaars: hoe werd kunst gepercipieerd door kunstenaars van bij ons? Heeft onze geschiedenis hun kijk op kunst beïnvloed? Hoe kijken hedendaagse kunstenaars naar deze evolutie?

De tentoonstelling was opgebouwd met kunstwerken uit de collectie van The Phoebus Foundation, die werden aangevuld met bruiklenen van diverse kunstenaars. De benedenverdieping was helemaal gewijd aan wisseltentoonstellingen van jonge gastkunstenaars.

2017 – 2020

SCHILDERIJ IN DE KIJKER

KEIZERSKAPEL, ANTWERPEN & SINT-JACOBSKERK, ANTWERPEN

Sinds 2017 werkt de Kanselarij van The Phoebus Foundation samen met de Antwerpse Keizerskapel. Op deze unieke locatie wordt halfjaarlijks een nieuw en onbekend pareltje uit de collectie geëxposeerd. Een begeleidende *Phoebus Focus* vertelt alles over het meesterwerk en de auteur geeft er een lezing over.

De volgende werken werden reeds tentoongesteld:

- Onbekende meester, *Sint-Lukas schildert de Madonna*, ca. 1520-30
- Daniël Seghers, *Bloemenvaas met rozen, narcissen en tulpen*, ca. 1630-40
- Peter Snayers, *Overval op reizigers*, ca. 1640-50
- Adriaen Isenbrandt, *Drieluik met de Onbevelekte Ontvangenis*, ca. 1500

2018

VOSSEN EXPEDITIE IN HET LAND VAN REYNAERT

5 MEI – 30 SEPTEMBER 2018
WAASLAND (DIVERSE LOCATIES) EN HULST (NL)

In 2018 liet de Kanselarij van The Phoebus Foundation het brede publiek kennismaken met weer een nieuwe deelcollectie van de Foundation. *VOSSEN* was niet zomaar een tentoonstelling; het ging om een fiets- en tentoonstellingsparcours over het middeleeuwse verhaal van de vos Reynaert. De Kanselarij werkte hiervoor samen met de Provincie Oost-Vlaanderen en de gemeentes Beveren, Sint-Gillis-Waas en het Nederlandse Hulst. Ook deed ze voor advies een beroep op het Reynaertgenootschap.

De ruime Reynaert-collectie werd tentoongesteld in de vorm van een 'culturele expeditie' over het middeleeuwse dierenepos. De expeditie nam bezoekers mee op een fietstocht van 40 of 60 kilometer door het Vlaamse Waasland en Nederlands Zeeuws-Vlaanderen. Op dit belevingstraject maakten de bezoekers op een speelse en toegankelijke manier kennis met de lepe vos. Van prachtige kunstwerken en decors via schalkse films en ultramoderne animaties tot een toffe speurtocht: ze maakten dit stukje cultuurgeschiedenis bijzonder toegankelijk.

Met ongeveer 60.000 bezoekers was *VOSSEN* het derde succesvolle grote project van de Kanselarij van The Phoebus Foundation.

2019

PIKANT! VIJF EEUWEN CULTUURGESCHIEDENIS UITGEKLEED

30 MEI – 3 NOVEMBER 2019

WATERKASTEEL, SINT-MARTINUSKERK EN SINT-GOEDELEKAPEL, AALST
EN DEELGEMEENTE MOORSEL

Kant lijkt soms een ouderwetse reputatie te hebben, maar de Kanselarij van The Phoebus Foundation wekte het eeuwenoude luxueuze textiel in 2019 helemaal tot leven. In samenwerking met de Stad Aalst, de bedrijven Jan De Nul en Van de Velde, en de heren Willy Michiels en Jozef Dauwe organiseerde The Phoebus Foundation een sensuele en spannende tentoonstelling over kant.

PiKANT! bood een historisch overzicht van de kantgeschiedenis, van de 16de eeuw tot heden, maar verraste bezoekers ook met hedendaagse kanten kunstwerken. Een selectie met topstukken uit de eigen collectie oude meesters bracht – in combinatie met textielfragmenten, hedendaagse kunst en high fashion couture – het unieke verhaal van dit luxeproduct van eigen bodem. Kant is onlosmakelijk verweven met de geschiedenis van Vlaanderen. De kostbare familiestukken, die van generatie op generatie werden doorgegeven, kregen hier hun verdiende plaats in de schijnwerpers.

PiKANT! overtrof alle verwachtingen. In vijf maanden tijd trok de tentoonstelling meer dan 80.000 bezoekers. Kant was nog nooit zo levend.

2020

BLIND DATE PORTRETTEEN MET BLIKKEN EN BLOZEN

15 MAART – 31 DECEMBER 2020 (MET VERLENGING TOT 5 APRIL 2021)
MUSEUM SNIJDERS&ROCKOXHUIS, KEIZERSKAPEL, SINT-CAROLUS BORROMEUS-
KERK EN MUSEUM VLEESHUIS, ANTWERPEN

De vele portretten van de middeleeuwen tot de vroegmoderne tijd uit The Phoebus Foundation-collectie vormden het ideale uitgangspunt voor het boeiende verhaal van de geschiedenis van de portretkunst. Het historische Museum Snijders&Rockoxhuis bood hiervoor het uitgelezen decor. Bezoekers konden de portretten er in hun natuurlijke habitat bewonderen, in een verrassende scenografie van de bekende Antwerpse modeontwerper Walter Van Beirendonck. Gastheer was de 16de-eeuwse Antwerpse burgemeester en kunstverzamelaar Nicolaas Rockox himself. Een greep uit de lange rij portretkunstenaars: Quinten Metsys, Frans Floris, Jan Van Hemessen, Peter Paul Rubens, Antoon Van Dyck, Jan Cossiers en Jan Boeckhorst.

Op een wandeling door Antwerpen belandden bezoekers op diverse historische locaties, waar ze de verschillende aspecten van de portretkunst ontdekten. De Keizerskapel, die tegenover het Museum Snijders&Rockoxhuis ligt, was de perfecte setting voor middeleeuwse, religieus geïnspireerde portretten en drieluiken met stichtersportretten. In de Sint-Carolus Borromeuskerk op het Hendrik Conscienceplein ontdekten ze ontroerende kinderportretten en in Museum Vleeshuis toonden de monumentale schilderijen van Frans Snijders dat de vroegmoderne mens behalve van mode ook van gastronomie hield.

Katrijn Van Bragt

COLLECTIECONSULTANT

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Als collectieconsultant heb ik een bijzonder divers takenpakket. Ik geef aankoopadviezen voor de eigen collectie, maar ook voor de bijzondere collecties van Jan De Nul. Ik ben ook verantwoordelijk voor de coördinatie en organisatie van tentoonstellingen. Zo coördineerde ik *BLIND DATE* en ondersteunde ik Niels Schalley bij de organisatie van *PiKANT!*. Ik ben ook verantwoordelijk voor de redactie en beeldredactie van onze publicaties, van de grote boeken tot de *Phoebus Focus*-reeks en de brochures. Ook draag ik mijn steentje bij aan de ontsluiting van de collectie: ik assisteer bij de fotografie van de objecten en de collectieregistratie, en ik doe ook onderzoek. Tot slot ben ik medebeheerder van de socialemediakanalen van The Phoebus Foundation.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘In het kleinste doosje zit vaak het fijnste goed! Een van mijn favoriete kunstwerken is dan ook dit portretminiaturtje. De afgebeelde dame toont perfect waarvoor zulke miniaturen gebruikt werden: als tastbare herinnering aan een dierbare overledene. Het persoonlijke karakter en de emotionele waarde spreken me enorm aan. Bovendien bevat de achterzijde van de miniatuur een haarlok van de gestorven geliefde. Fascinerend!’

Onbekende meester

Portretminiatuur van een dame met een portretminiatuur, ca. 1800

Gouache op ivoor, 6,8 × 5,3 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

3500 JAAR TEXTIELKUNST

HEADQUARTERS KATOEN NATIE, ANTWERPEN

Katoen, wol en huiden: de geschiedenis van Katoen Natie begint bij het verhandelen van deze grondstoffen. Deze vaste tentoonstelling keert dan ook terug naar de roots van het bedrijf én van onze beschaving. Het ligt daarom voor de hand de textielcollectie in HeadquARTers Katoen Natie te laten zien.

De wereldvermaarde collectie antiek textiel van The Phoebus Foundation bevat unieke stukken uit het oude Egypte en Centraal-Azië. Van fijngeweven borduursels tot volledige tunieken: de tentoonstelling over 3500 jaar textielkunst is een reis door de geschiedenis. Aan de hand van oude weefsels, kledij en andere archeologische vondsten uit het oude Egypte ontdekken bezoekers niet alleen de beschaving van de oude Egyptenaren, maar ook van het oude Rome en het prille christendom. Eindigen doet de tentoonstelling op de Zijderoute, een knooppunt van culturen.

Reeds in 2004 werden met een tunicazaal de eerste stappen voor deze tentoonstelling gezet. Het textielmuseum in zijn huidige hoedanigheid, met vijf zalen, werd geopend in 2011. In de zomer van 2019 werden alle vitrines gereinigd en werd de presentatie aangepast: stukken werden verwisseld en herschikt. Ook werd de opstelling van de tunica's chronologisch omgedraaid.

KATOEN NATIE, THE PHOEBUS FOUNDATION EN DE KANSELARIJ

De collectie van The Phoebus Foundation ontstond als de bedrijfscollectie van de Antwerpse havenreus Katoen Natie, en als de privéverzameling van bedrijfsleider Fernand Huts en Karine Van den heuvel. Om de verzameling te beschermen tegen bedrijfs- en familierisico's werd beslist ze onder te brengen in een stichting. Zo kan ze nooit meer worden verkocht ten bate van firma of familie.

Ook de werking rond de collectie werd oorspronkelijk vanuit Katoen Natie gecoördineerd. Sinds 2015 is alles wat te maken heeft met het behoud en beheer van de kunstwerken, met het onderzoek daarnaar en de ontsluiting daarvan echter ondergebracht in de Kanselarij.

BEELDENPARK SINGELBERG

BURCHT SINGELBERG, KALLO

In een krachtig, weids landschap aan de Schelde in Beveren-Waas bouwde Katoen Natie een hedendaagse kantoorburcht die aansluit bij het historische karakter van de omgeving. Burcht Singelberg is genoemd naar het kasteel van de heerlijkheid Beveren. Dat speelde een sleutelrol in de scheiding van de Zuidelijke en Noordelijke Nederlanden in 1585. Van het historische kasteel rest slechts een heuvel, maar verderop is de hedendaagse Burcht Singelberg opgetrokken. Daar zijn onder andere de kantoren gevestigd van Katoen Natie en Indaver. De gebouwen zijn gegroepeerd in een conglomeraat, een kloek geheel dat zich in de omgeving duidelijk manifesteert.

Rondom de burcht krijgen topwerken van hedendaagse kunstenaars een centrale plek. De Kancelarij van The Phoebus Foundation verzorgt rondleidingen op de site, waarop de bezoeker verrassend werk ontdekt van Vlaamse en buitenlandse kunstenaars: Michaël Aerts, Pablo Atchugarry, Wim Delvoye, Atelier Van Lieshout, Hubert Minnebo, Jef Mouton, Ramsey Nasr en Antonio Seguí.

In 2018 verwierf The Phoebus Foundation bovendien tal van sculpturen uit de voormalige collectie van Brussels Airport, met namen als George Grard, Jean-Michel Folon, Paul Van Hoeydonck, Jef Van Tuerenhout en Panamarenko.

DEUGNIETEN & REBELLEN

HEADQUARTERS KATOEN NATIE, ANTWERPEN

Niet alleen de collectie archeologisch textiel maar ook moderne en hedendaagse kunstenaars kregen een plaats in HeadquARTers, het kloppend hart van Katoen Natie. De geselecteerde artiesten – Belgisch en internationaal, modern en hedendaags – zijn gekozen om hun geestdrift en spraakmakende kunst. Ze belichamen de rebelse spirit van het bedrijf.

Beeldhouwwerken van Maria Causa en Jose Gurvich, schilderijen van Julio Laraz en Edgard Tytgat, installaties van Eddo Stern en Wim Delvoye: ze staan en hangen in harmonie met de bijzondere architectuur en ze creëren een inspirerende werkomgeving.

S A M E N W E R K I N G E N

The Phoebus Foundation en haar Kancelarij geloven sterk in het bundelen van krachten. De voorbije jaren kwamen reeds samenwerkingen tot stand met diverse musea, erfgoedinstellingen, verenigingen, steden en gemeenten. Voor het realiseren van haar tentoonstellingen en bij het ondersteunen van externe cultuurprojecten realiseerde de Kancelarij al partnerschappen met:

- Antwerp Fashion Department (AP Hogeschool)
- Antwerpen, Keizerskapel
- Antwerpen, Museum Snijders&Rockoxhuis
- Antwerpen, Museum Vleeshuis
- Antwerpen, Universiteit Antwerpen
- Bergen, Museum Kranenburgh
- Bourg-en-Bresse, Monastère Royal de Brou
- Cassel, Musée de Flandre
- Deinze, Museum van Deinze en de Leiestreek (Mudel)
- Enschede, Rijksmuseum Twenthe
- Gemeente Beveren
- Gemeente Sint-Gillis-Waas
- Gent, Caermersklooster
- Leuven, M Leuven
- Provincie Oost-Vlaanderen
- Schiedam, Stedelijk Museum Schiedam
- Stad Aalst
- Stad Antwerpen
- Stad Gent
- Stad Hulst (NL)
- Tongeren, Teseum
- Utrecht, Museum Catharijneconvent

PARTNERSCHAP ANTWERP FASHION DEPARTMENT

Sinds 2016 steunt de Kancelarij van The Phoebus Foundation de Modeafdeling van de Antwerpse Academie (Antwerp Fashion Department). De Kancelarij verzorgt een ontbijt en diner voor alle (buitenlandse) juryleden en docenten tijdens de masterjury aan het eind van het schooljaar. Daarnaast stelt de Kancelarij een ruimte in HeadquARTers ter beschikking voor de jurydeliberatie na de modeshow. Ook de prijsuitreiking gaat door in HeadquARTers. Tijdens deze dagen krijgen juryleden en docenten tevens de kans om de textielcollectie te ontdekken.

Hannah Thijs

COLLECTIEMANAGER

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Als collectiemanager ben ik verantwoordelijk voor het algemene beheer van de collectie. Ik volg de veilingen op, verwerk de aankoopadministratie en beheer het transport. Verder ben ik verantwoordelijk voor de collectieregistratie en het beeldbeheer, en volg ik de ontwikkelingen van de databases (ART en Kadanza) op. Daarnaast ben ik coördinator van bruiklenen en bied ik ondersteuning bij de uitwerking van tentoonstellingen. Ik sta ook in voor alles wat te maken heeft met bruikleencontracten, verzekeringen, BTW- en douane-aangelegenheden. Ik stem daarbij systematisch af met de medewerkers van het depot en het restauratie-atelier.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘De kunst van de Latemse School spreekt me enorm aan! Vóór de tentoonstelling *OER* waren de prachtige schilderijen van Gustave Van de Woestyne, Gust. De Smet, Valerius De Saedeleer en Constant Permeke een groot mysterie. De tentoonstelling liet me kennismaken met een geheel nieuwe tak van de kunstgeschiedenis, waarvan het achteraf gezien verbazingwekkend is dat ik mij er nog niet eerder in had verdiept.’

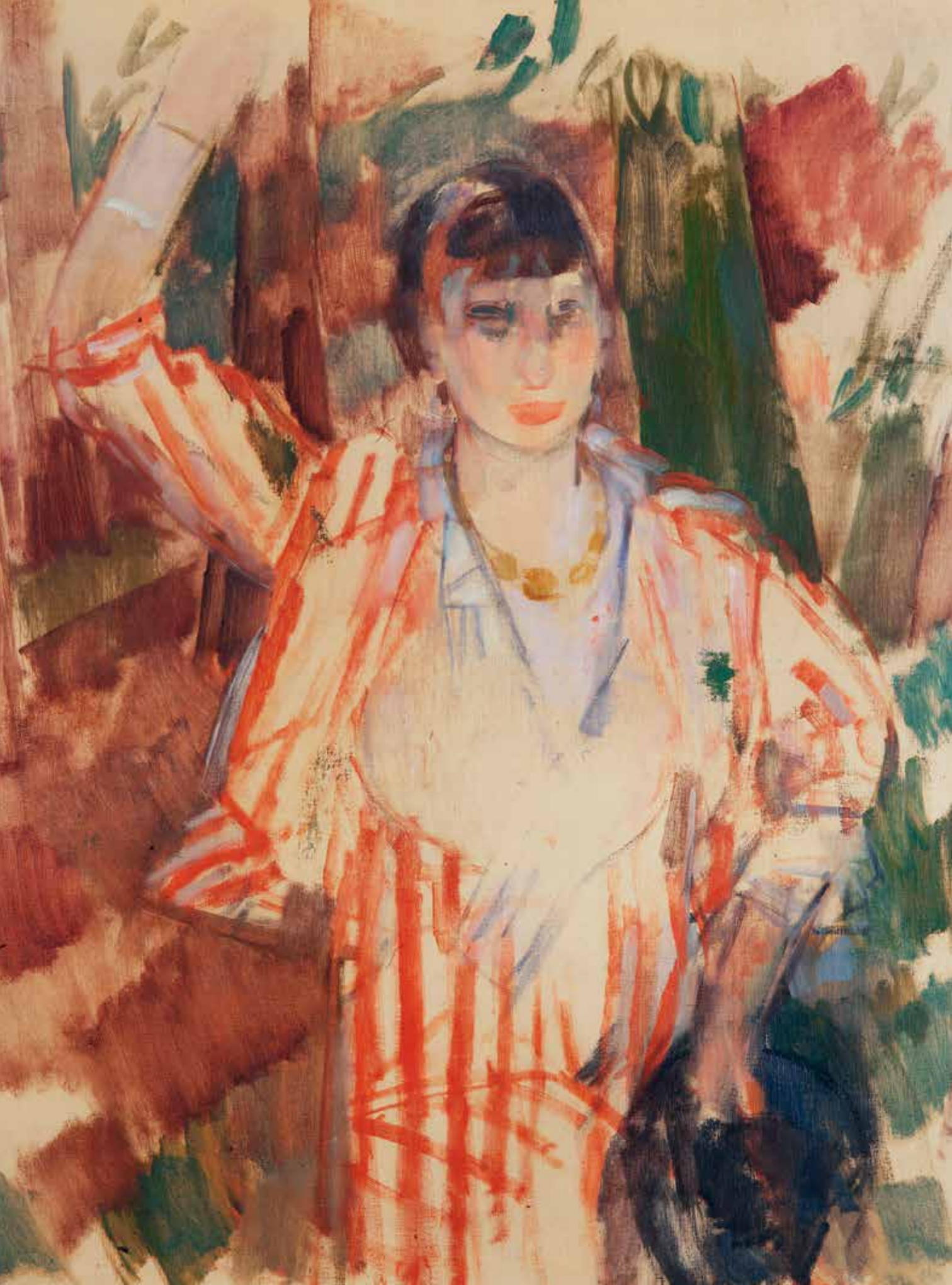
Rik Wouters

De roze laan (detail), 1912

Olieverf op paneel, 63,5 × 74,5 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Rik Wouters
Femme en forêt (detail), 1914
Olieverf op doek, 100 × 90 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Gust. De Smet
De minnaars, 1921
Olieverf op doek, 136,5 × 96,5 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Danaë-Emilia Vermeulen

PROJECTCOÖRDINATOR

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Als projectcoördinator ben ik verantwoordelijk voor alles wat te maken heeft met de realisatie van het CoBrA Depot. Daarnaast ben ik het aanspreekpunt voor de permanente tentoonstellingen in HeadquARTers en voor de collectie archeologisch textiel. In die zin heb ik veel contact met restauratoren en internationale onderzoekers, en ben ik de spilfiguur in de organisatie van het twejaarlijkse symposium *Textiles from the Nile Valley*.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘Deze Egyptische tunica is grof geweven in ongeverfd linnen en versierd met gestileerde figuren uit purperkleurige en oranje wol. Hoewel de collectie nog andere fragmenten bevat met hetzelfde patroon van dansende mannen, vrouwen, rennende dieren en plantmotieven, is de iconografische stijl van deze tunica ongebruikelijk en in mijn ogen fascinerend: de figuren zijn lineair weergegeven, sterk vereenvoudigd, maar toch verfijnd en gedetailleerd, met duidelijke invloeden van oud Egyptische en hellenistische kunst. Een prachtig voorbeeld van de culturele diversiteit en vindingrijkheid die bestond in de Koptische periode.’

Onbekende meester

Egyptische tunica, 430-660

Wol en linnen, 116 × 72 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

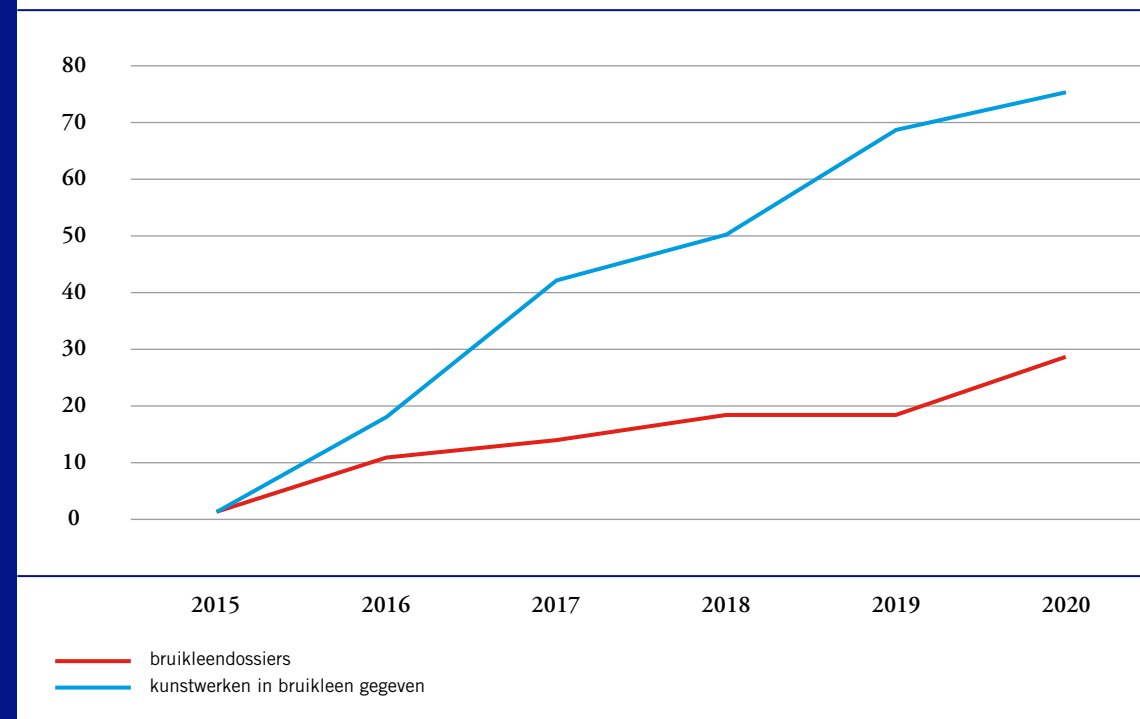

Jan Fabre
Papaver (I) Poppy (I) en *Papaver (II) Poppy (II)*, 2009
Schilden van de juweelkever op hout, 108 × 108 cm (elk)
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

B R U I K L E N E N

EVOLUTIE BRUIKLEENWERKING 2015-2020

Om de collectie toegankelijk te maken voor een breed publiek geeft de Kancelarij kunstwerken van The Phoebus Foundation in tijdelijke of langdurige bruikleen aan tentoonstellingsprojecten van nationale en internationale musea. De Kancelarij stelt alles in het werk om in de mate van het mogelijke tegemoet te komen aan alle bruikleenaanvragen, waarbij een goede conservering van het betrokken kunstwerk te allen tijde vooropstaat. Kunstwerken die in bruikleen worden gegeven, maakt het restauratieatelier van de Kancelarij tentoonstellingsklaar. Allemaal worden ze stevast in perfecte conditie aangeleverd bij de bruikleennemer. De kosten van het voorbereidende werk dat hiermee gepaard gaat, neemt de Kancelarij van The Phoebus Foundation op zich.

De Kancelarij van The Phoebus Foundation leende reeds werken uit aan:

- Aken, Centre Charlemagne
- Amersfoort, Museum Flehite
- Amstelveen, Cobra Museum
- Amsterdam, Rijksmuseum
- Antwerpen, DIVA
- Antwerpen, Maagdenhuis
- Antwerpen, Museum aan de Stroom (MAS)
- Antwerpen, Museum De Reede
- Antwerpen, Rubenshuis
- Antwerpen, Museum Snijders&Rockoxhuis
- Antwerpen, Museum Vleeshuis
- Antwerpen, Wijngaardnatie
- Antwerpen, Toneelhuis
- Augsburg, Veste Coburg
- Bergen, Museum Kranenburgh
- Bourg-en-Bresse, Monastère Royal de Brou
- Brussel, KMSKB
- Brussel, KMKG
- Brussel, BOZAR
- Cassel, Musée de Flandre
- Chicago, The Art Institute of Chicago
- Deinze, Museum van Deinze en de Leiestreek (Mudel)
- Den Haag, Mauritshuis
- Den Haag, Museum Beelden aan Zee
- Deurne (NL), Museum De Wieger
- Doornik, Museum voor Schone Kunsten
- Doornik, TAMAT
- Enschede, Rijksmuseum Twenthe
- Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek
- Gent, Museum Dr. Guislain
- Gouda, Museum Gouda
- Haarlem, Frans Hals Museum
- Helmond, Museum Helmond
- 's-Hertogenbosch, Noordbrabants Museum
- Krakau, MOC AK
- Laren, Singer Laren
- Leiden, Rijksmuseum van Oudheden
- Leipzig, Museum der bildenden Künste
- Leuven, Museum M
- Londen, Victoria and Albert Museum
- Londen, The Royal Academy of Arts
- Luxemburg, MUDAM
- Maastricht, Bonnefantenmuseum
- Maastricht, Museum aan het Vrijthof
- Mechelen, Heilige Geestkapel
- Mechelen, Museum Hof van Busleyden
- Mol, Cultuurcentrum
- Mol, Jakob Smitsmuseum
- Namen, Musée Félicien Rops
- Oostende, ANNO 1465
- Oostende, De Venetiaanse Gaanderijen
- Oostende, Het Spilliaert Huis
- Oudenburg, Stedelijk Museum
- Paderborn, Diözesanmuseum
- Regensburg, Museum der Bayerischen Geschichte
- Rotterdam, Kunsthal Rotterdam
- Rotterdam, Wereldmuseum
- Schiedam, Stedelijk Museum Schiedam
- Schilde, Museum Albert Van Dyck
- Sint-Martens-Latem, Gemeentelijk museum Gevaert-Minne
- Sint-Niklaas, Mercatormuseum
- Tongeren, Teseum
- Utrecht, Museum Catharijneconvent
- Wenen, Kunsthistorisches Museum

Karel Appel
La chasse (detail), 1956
Olieverf op doek, 88,5 × 115,5 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

INFRASTRUCTUUR & PERSONEEL

In vijf jaar tijd is de Kanselarij van The Phoebus Foundation uitgegroeid tot een professionele organisatie met een aangepaste infrastructuur en een gespecialiseerd team met medewerkers in binnen- en buitenland.

Begin 2015 huisden de kantoren nog in de gebouwen van HeadquARTers Katoen Natie. In het najaar verhuisde het prille team van de Kanselarij naar de site van Burcht Singelberg in Kallo.

Door de uitbreiding van het aantal vaste medewerkers en de expansie van de collectie was er spoedig weer nood aan bijkomende, aangepaste infrastructuur. In 2016 werd de verzameling van The Phoebus Foundation ingehuisd in haar eigen depot. Nog datzelfde jaar werd dat alweer vergroot en ook in 2017 en 2020 kwamen er verdere uitbreidingen.

In 2017 kwam er een aangepast restauratieatelier, dat in 2020 een op maat gemaakte nieuwe ruimte kreeg, goed voor drieënhalf keer de voormalige oppervlakte. Tegelijk werd in een aangepaste fotografiestudio voorzien.

In 2018 verhuisden de kantoren van de Kanselarij naar een voormalige notariswoning op de Jan Van Rijswijcklaan te Antwerpen. Het huis werd volledig ingericht met bibliotheek, bureauimte en aangepaste vergader-ruimtes. Twee jaar later kwamen er ook bij het kunstdepot aangepaste kantoorruimtes.

Het team van de Kanselarij, dat aanvankelijk bestond uit slechts één verantwoordelijke, groeide snel uit tot een organisatie met dertien vaste medewerkers, aangevuld met talloze freelancerrestauratoren, onderzoekers, vakspecialisten, stagiairs, jobstudenten en vrijwilligers. Dankzij het Phoebus Fellowship krijgt het restauratie-atelier ook systematisch versterking van een internationale restaurator.

Om de banden tussen de medewerkers te versterken en het culturele veld te exploreren organiseert de Kanselarij geregeld teambuildings, informatiesessies met externe sprekers en/of culturele uitstappen.

E D U C A T I E & P U B L I E K S B E G E L E I D I N G

Aan de hand van diverse activiteiten laat de Kancelarij van The Phoebus Foundation jong en oud kennismaken met haar collectie en de vele boeiende verhalen die de kunstwerken vertellen. De tentoonstellingen die de Kancelarij organiseert zijn steeds uitgewerkt op diverse niveaus. Ze richten zich zowel tot een gespecialiseerd als tot een zo breed mogelijk publiek. De laagdrempeligheid is een bewuste keuze: door zo veel mogelijk mensen in contact te brengen met kunst en geschiedenis wordt het draagvlak voor cultuur groter.

Om dat doel te bereiken zijn de zaalteksten en audioguides helder en aantrekkelijk opgesteld, maar ook speels en ongecompliceerd. Meerwaardezoekers vinden hun gading in de extra publicaties die bij tentoonstellingen gemaakt worden (OKV-themanummers, luxueuze kunstboeken, edities van *Phoebus Focus*, bezoekersgidsen...) en/of in rondleidingen door de gidsen die de Kancelarij opleidt.

GIDSENWERKING

Zowel voor haar tijdelijke tentoonstellingen (*Voor God & Geld* [2016], *OER* [2017], *VOSSSEN* [2018], *PiKANT!* [2019] en *BLIND DATE* [2020]) als voor de permanente presentaties in HeadquARTers en Burcht Singelberg doet de Kancelarij een beroep op freelancegidsen die ze zelf opleidt.

LEZINGEN

Bij veel van haar projecten organiseert de Kanselarij van The Phoebus Foundation lezingen voor een breed publiek, al dan niet in samenwerking met het Davidsfonds, dat een ledenpubliek bereikt van ongeveer 45.000 cultuurminnaars. Met het Davidsfonds werd in 2016 een vierdelige lezingencyclus opgezet rond de expo *Voor God & Geld*. Daarnaast werden ook aparte cursusdagen georganiseerd bij *Voor God & Geld* en *OER*, met lezingen van respectievelijk Katharina Van Cauteren, Niels Schalley en Paul Huvenne. Bij *PiKANT!* (2019) werd een 'zomercursus' georganiseerd, met uiteenzettingen door Martine Bruggeman.

Bij de schilderijen van The Phoebus Foundation die in de Antwerpse Keizerskapel een dossiertentoonstelling krijgen, werden reeds ontbijtlezingen georganiseerd rond de thema's *Sint-Lukas schildert de Madonna* (Niels Schalley, 2017), *Bloemenvaas met rozen, narcissen en tulpen* (Sven Van Dorst, 2018), en *Overval op reizigers* (Leen Kelchtermans, 2019). Voor de *Allegorie van de zeven vrije kunsten* van Maarten De Vos, een werk uit de collectie dat in langdurige bruikleen hangt in het Antwerpse Museum Snijders&Rockox-huis, werd dezelfde formule gehanteerd in het museum (Hildegard Van de Velde, 2019). En toen de Kanselarij in 2019 voor het eerst als standhouder aanwezig was op de Antwerpse Boekenbeurs, werden ook daar themalezingen georganiseerd over tal van publicaties.

Ook boekvoorstellingen zijn soms de aanleiding voor lezingen. Bij de presentatie van *Politiek & Schilderkunst* (2016) werden uiteenzettingen gegeven door Fernand Huts, Katharina Van Cauteren, Bernard Aikema en Mark Eyskens. Toen Rick de Leeuw en Remco Sleiderink (UAntwerpen) samen het boek *Ik, Jan Smeken* uitgaven, over het leven van deze 16de-eeuwse Brusselse stadsdichter, organiseerde de Kanselarij een voorstelling met toelichtingen door Katharina Van Cauteren en Remco Sleiderink, en een live voorleessessie door Rick de Leeuw.

KUNSTEDUCATIE

Scholen, gezinnen en kinderen vormen een belangrijk deel van het doelpubliek van de Kanselarij van The Phoebus Foundation. Daarom streeft ze naar extra activiteiten voor de jonge bezoekers bij elke tentoonstelling.

Bij *Voor God en Geld* (2016) en *OER* (2017) werden door Yesmade educatieve pakketten uitgewerkt die zich specifiek richtten tot scholen en gezinnen. Voor *VOSSSEN* (2018) werkte de Kanselarij samen met productiehuis Koeken Troef! aan de realisatie van een spelzoektocht rond het thema 'Reynaert de vos'. Deze gezinsgerichte activiteit stond centraal in het project; de tentoonstelling had hierdoor de laagst denkbare drempel voor een best wel pittig en complex onderwerp. Ook voor *PiKANT!* (2019) deed de Kanselarij opnieuw een beroep op Koeken Troef! en ontwikkelde het productiehuis een aangepaste zoektocht voor kinderen en gezinnen. Bij *BLIND DATE* (2020) kreeg iedere bezoeker een laagdrempelige bezoekersgids in de vorm van een vriendenboek dat was geïnspireerd op een Tinderprofiel. Zo konden jong en oud in dialoog gaan met de geportretteerden. In de bezoekersgids werd ook een stadswandeling geïncorporeerd.

NOCTURNES EN FAMILIEDAGEN

Bij verschillende tijdelijke tentoonstellingen organiseerde de Kanselarij van The Phoebus Foundation ook specifieke businessarrangementen. Bij *Voor God & Geld* (2016) en *OER* (2017) konden bedrijven nocturnes reserveren en zo een exclusief bezoek brengen. Bij *VOSSSEN* (2018) kon men een op maat gemaakte fietstocht voor bedrijven of verenigen boeken. Ook bij *PiKANT!* (2019) waren er op maat gemaakte arrangementen. Bij *BLIND DATE* (2020) strooide Covid-19 helaas roet in het eten.

Bij elke tentoonstelling zorgde de Kanselarij ook voor extra's voor haar partners en sympathisanten. Bij *Voor God & Geld* (2016) en *PiKANT!* (2019) organiseerde ze familiedagen met een aangepaste programmatie en extra activiteiten. Vanwege de Covid-19 pandemie was dit niet mogelijk voor *BLIND DATE* (2020). Om een zo breed mogelijk publiek te bereiken zorgde de Kanselarij ook voor gratis toegang aan de tentoonstellingen voor haar partners, sympathisanten en buurtbewoners.

THEMADAGEN

De Kanselarij van The Phoebus Foundation nam reeds verschillende keren en met diverse projecten deel aan belangrijke themadagen in het Vlaamse cultuurleven. In 2017 maakte de tijdelijke presentatie in de Keizerskapel deel uit van het programma van de Antwerpse Open Monumentendag en werd op Open Havendag het beeldenpark op Singelberg in de kijker gezet.

In 2015, 2016 en 2017 maakte de permanente presentatie in HeadquARTers deel uit van de Antwerpse Museumnacht. Om haar projecten bij een breed publiek kenbaar te maken nam de Kanselarij in 2017 ook deel aan de Cultuurmarkt van Antwerpen.

BOEKENBEURS

In november 2019 nam de Kanselarij van The Phoebus Foundation deel aan de Antwerpse Boekenbeurs met een eigen stand. Boekenliefhebbers en andere bezoekers kregen er een overzicht van de publicaties van de Kanselarij en informatie over haar visie, missie en projecten. Daarnaast verzorgde de Kanselarij ook heel wat extra activiteiten. Zo maakten geïnteresseerden elke dag kans op een boekenpakket, organiseerde de Kanselarij een kinderactiviteit en gaven verschillende auteurs een lezing.

OPLEIDINGEN

De Kanselarij van The Phoebus Foundation voert levenslang leren hoog in het vaandel. Ze wil niet alleen haar bezoekers informeren, maar ook haar eigen medewerkers opleiden. Dat doet ze door deel te nemen aan externe gespecialiseerde opleidingen, zoals 'Collectiebeheer en -registratie', 'Teksten in musea en tentoonstellingen', 'Groepsdynamica' en 'Waarderen met vrijwilligers' bij FARO, een cursus over de weefselanalyse van historisch textiel bij het Centre International d'Etude des Textiles Anciens in Lyon, en een cursus digitale detox.

De Kanselarij organiseert ook in eigen huis trainingen voor haar medewerkers:

ART HANDLING OUDE MEESTERS

DOOR SVEN VAN DORST

Reeds op diverse momenten organiseerde Sven Van Dorst, hoofd van het restauratieatelier van de Kanselarij, infosessies over de handling en manipulatie van kunstwerken uit de deelcollectie oude meesters, met hun soms fragiele condities en technische gevoeligheden. Doel is medewerkers bij te scholen zodat de objecten steeds op een correcte manier gemanipuleerd worden.

AQUEOUS CLEANING METHODS

DOOR DR. PAULO CREMONESI

In het voorjaar van 2019 was bij de Kanselarij van The Phoebus Foundation de Italiaanse wetenschapper Paulo Cremonesi te gast om gedurende een week een workshop te geven. Een groep van tien restauratoren werd uitgenodigd om de theorie- en praktijklessen bij te wonen. Dr. Cremonesi is reeds jaren betrokken bij het onderzoek naar watergebaseerde reinigingsmethoden die kunnen worden toegepast op kunstwerken. Dit is een belangrijke en recente ontwikkeling op het vlak van restauratie en conservatie. Er wordt voornamelijk gebruik gemaakt van zuren, basen, cellators en gels in combinatie met water. Er is daarbij een minimaal gebruik van organische solventen die traditioneel worden toegepast in de behandeling van kunstwerken. Met deze praktische workshops investeert de Kanselarij in de kennis van haar werknemers. Die moet up-to-date blijven met de snelle evolutie van hun vakgebied.

FRAMING WOODEN PANELS

DOOR SARA MATEU

In 2016 en 2020 gaf Sara Mateu, specialist in de structurele behandeling van schilderijen op houten dragers, een driedaagse presentatie en demonstratie over het hanteren en inlijsten van schilderijen, in het bijzonder panelen. De workshop richtte zich op de art handlers die de schilderijen van de Foundation manipuleren en die vaak instaan voor de eerste basisbehoeften wanneer kunstwerken in het depot toekomen. Dit is belangrijk voor de preventie van schade en het herkennen van problematieken in verband met inlijstingen.

ART HANDLING HEDENDAAGSE KUNST

DOOR NAOMI MEULEMANS

In juli 2020 gaf Naomi Meulemans, restaurator hedendaagse en moderne kunst bij de Kanselarij van The Phoebus Foundation, een uitgebreide workshop over het manipuleren van hedendaagse en moderne kunst, een problematiek die afwijkt van de methoden voor oude meesters. Zo kreeg het team een *in-house* update.

Ivana Donevska

ADMINISTRATIEF ASSISTENT

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Als administratief assistent ondersteun ik collectie-manager Hannah Thijs bij al de administratie die te maken heeft met de collectie. Ik help bij de registratie en de optimalisatie van de collectiedatabank ART en ook bij de beelddatabank. Verder bied ik ondersteuning bij de sociale media.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘Het is haast onmogelijk om één kunstwerk te kiezen uit de omvangrijke collectie! Een van de eerste werken die ik zag toen ik voor de Kancelarij begon te werken was *Studie van een oude vrouw* van Peter Paul Rubens. De sobere kleuren en de realistische weergave van de vrouw fascineren me! Het werk heeft ook een emotionele waarde voor mij omdat de dame lijkt op mijn overleden overgrootmoeder. Telkens wanneer ik deze studie zie, word ik dan ook overspoeld door een warm gevoel.’

Peter Paul Rubens

Studie van een oude vrouw (detail), ca. 1615-20

Olieverf op paneel, 50,2 × 40,6 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

James Ensor
Skelet arresteert maskers, 1891
Olieverf op doek, 30,5 × 51 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

MARKETING & COMMUNICATIE

De Kanselarij van The Phoebus Foundation tracht een zo groot mogelijk publiek te bereiken. Met websites, accounts op sociale media en publicaties in offline- en onlinemedi tracht ze kunstliefhebbers en niet-kunstkeners warm te maken voor haar projecten, collectie en werking.

Dankzij de verschillende communicatiekanalen die ze de voorbije vijf jaar hebben ontwikkeld en bespeeld, zijn The Phoebus Foundation en haar Kanselarij steeds bekender geworden. Dit bewijzen de (overigens al van bij het prille begin) grote opkomst van journalisten op persconferenties en de hoge bezoekersaantallen bij tentoonstellingen. De Kanselarij en The Phoebus Foundation kennen inmiddels ook een vaste bezoekerskern die de insteek van de tentoonstellingen (kunstwerken, verhaal, decor) duidelijk zeer op prijs stelt.

HUISSTIJL

Al sinds 2016 werkt de Kanselarij van The Phoebus Foundation samen met de gerenommeerde vormgever Paul Boudens, die de huisstijl ontwikkelde. Deze look & feel wordt verwerkt in de communicatie en de publicaties (catalogi, brochures, flyers, campagnebeelden...) en zorgt voor de visuele herkenbaarheid van de eigen projecten.

A. 2019.

PiKANT!

VIJF EEUWEN CULTUURGESCHIEDENIS UITGEKLEED
WATERKASTEELVAN MOORSEL – AALST

TENTOONSTELLING VAN 30.05 TOT 30.09.2019
DAGELIJKS GEOPEND VAN 11U TOT 18U

www.pikant.slaanderen

MET DE STEUN VAN

F.O. BUCHARDT HANDELS- EN VERKEERSGEM. MAATSCHAPPIJ N.V. 2001 001 0001

PiKANT!

VIJF EEUWEN CULTUURGESCHIEDENIS UITGEKLEED
WATERKASTEELVAN MOORSEL – AALST

TENTOONSTELLING VAN 30.05 TOT 30.09.2019
DAGELIJKS GEOPEND VAN 11U TOT 18U

www.pikant.slaanderen

MET DE STEUN VAN

F.O. BUCHARDT HANDELS- EN VERKEERSGEM. MAATSCHAPPIJ N.V. 2001 001 0001

T E N T O O N S T E L L I N G

BLINDDATE

PORTRETTEEN MET
BLIKKEN EN BLOZEN

MUSEUM SNIJDERS&ROCKOXHUIS KEIZERSKAPEL SINT-CAROLUS BORROMEUSKERK MUSEUM VLEESHUIS
ANTWERPEN

1 4 . 0 3 - 3 1 . 1 2 . 2 0 2 0

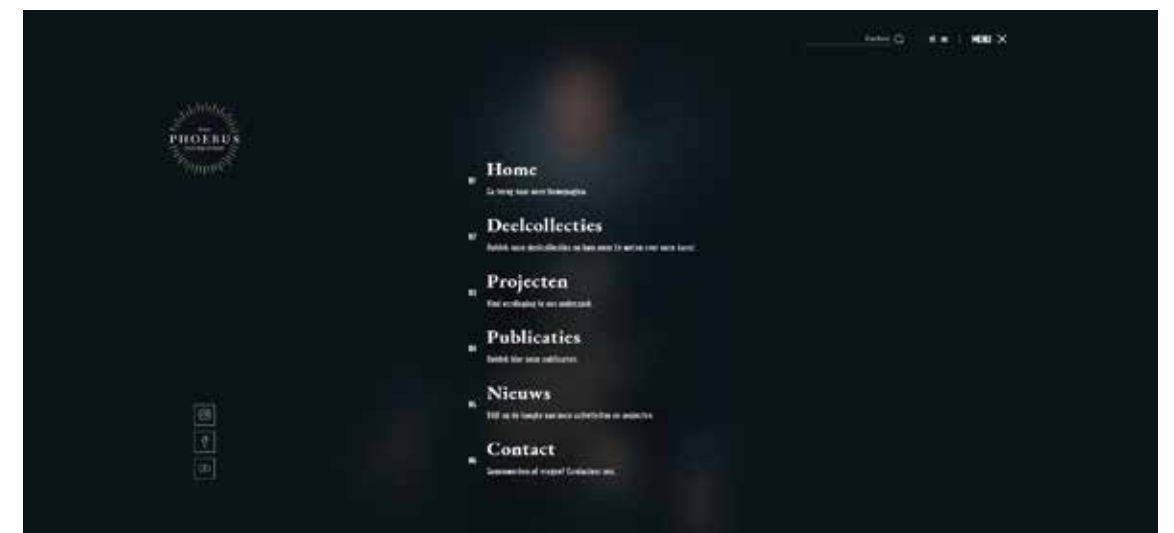
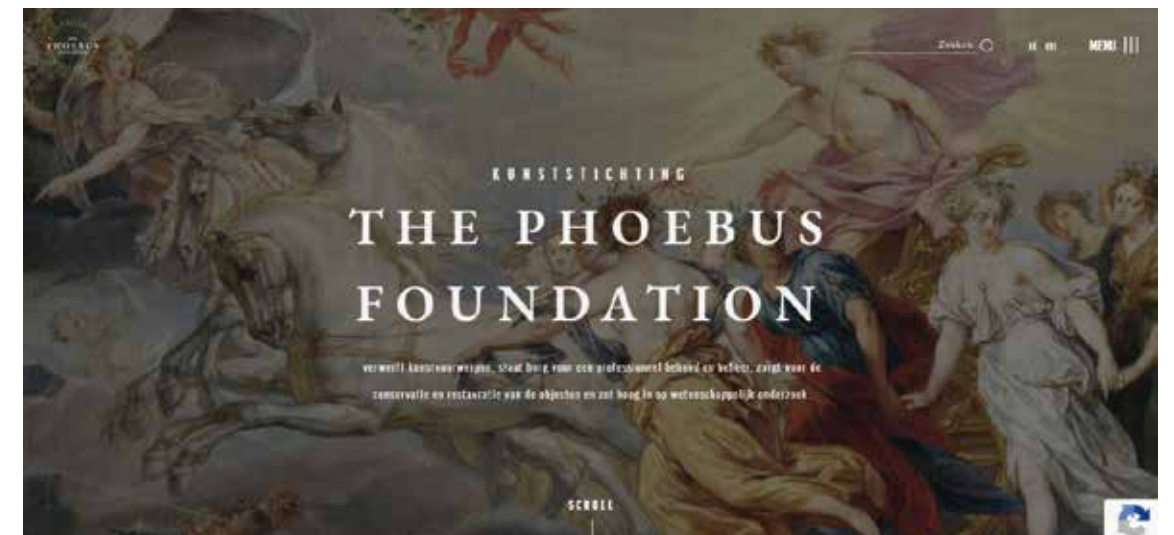
WWW.BLINDDATE.VLAANDEREN

THE PHOEBUS FOUNDATION ANTWERP

WEBSITE

Sinds 2019 beschikt de Kancelarij van The Phoebus Foundation over een eigen website, die geïnteresseerden in een notendop informeert over het ontstaan, de werking en de projecten van de Kancelarij en de Foundation. Via de website kunnen bezoekers ook publicaties bestellen of doorklikken naar de specifieke tentoonstellingswebsites. Momenteel zijn alle pagina's beschikbaar in het Nederlands en is een selectie raadpleegbaar in het Engels.

Voor elke tentoonstelling creëert de Kancelarij een bijkomende eigen website met een ticketsysteem. Via deze websites communiceert ze over allerhande praktische zaken. Ook worden er foto's en video's van de tentoonstelling en de kunstwerken getoond om geïnteresseerden te enthousiasmeren. Met het ticketsysteem kunnen de bezoekersaantallen efficiënt gereguleerd en opgevolgd worden. In 2020 bleek het ticketsysteem bovendien een noodzaak voor het managen van de bezoekersaantallen in het kader van Covid-19.

BROCHURE

In 2019 stelde de Kanselarij van The Phoebus Foundation een brochure samen met uitgebreide informatie over haar ontstaan, werking, projecten, restauraties en tentoonstellingen. De brochure is voorzien van uitvoerig beeldmateriaal en vormt een ideale leidraad om zowel de Kanselarij als de Foundation beter te leren kennen. De luxueuze folder werd gepubliceerd in het Nederlands en ook in het Engels, om een internationaal publiek te bereiken. Hij wordt jaarlijks herzien en aangevuld, met een eerste herdruk in 2020.

COMMUNICATIE EN MARKETING VAN DE TENTOONSTELLINGEN

Voor haar tentoonstellingen zet de Kanselarij van The Phoebus Foundation systematisch in op een sterk campagnebeeld met een sprekende titel en vormgegeven in haar huisstijl.

Bij de eerste tentoonstellingen (*Voor God & Geld*, *OER*) lag de nadruk vooral op publiciteit op basis van de door de Kanselarij georganiseerde persconferentie. Er werd ook ingezet op de verspreiding van folders en affiches via traditionele kanalen en op advertenties in nationale kranten en tijdschriften. De informatie over tentoonstellingen werd ook stevast vermeld op andere drukbezochte websites, zoals die van cultuur- en onderwijsinstellingen. Ook via mailings, flyers en de deelname aan cultuurmarkten kregen de tentoonstellingen een grotere zichtbaarheid.

Ook werd er toen al ingezet op teasers. Voor *Voor God & Geld* werden kisten opgesteld bij de viering van 160 jaar Katoen Natie en later in HeadquARTers. Ze evoceerden schilderijenkisten waarin telkens een gat was gemaakt met daarin een geanimeerd schilderij. Er was ook een *soundscape* met een gedicht van Rick de Leeuw (door hem ingelezen), dat later werd opgenomen in het *Voor God & Geld*-boek.

Bij latere tentoonstellingen zoals *VOSSEN* en *PiKANT!* kregen radiospots een vaste plek in de mediamix van de Kanselarij. Er werden ook opvallende kubussen (3m x 3m) geplaatst op drukbezochte plekken. Folders werden breder verspreid dan voorheen, op zowel culturele als toeristische locaties, en folderrekken kregen extra frontons om meer aandacht te genereren. Intussen zijn ook bewegende beelden op grote digitale schermen in stations een vast marketing-item geworden. De Kanselarij tracht haar doelgroepen gericht te bereiken, met oog voor hun eigen verhalen en wensen. Voor het organiseren van nocturnes benadert de Kanselarij ook bedrijven en eventbureaus.

Dankzij de data die het ticketingsysteem oplevert, kan de Kanselarij van The Phoebus Foundation steeds gericht communiceren. Zo blijkt bijvoorbeeld dat de overgrote meerderheid van de bezoekers uit de dezelfde regio afkomstig is als waar de tentoonstellingen plaatsvinden. De projecten zijn echter van meet af aan internationaal gecommuniceerd, in het bijzonder om serieuze kunstliefhebbers aan te spreken.

In de loop van de jaren is de focus steeds meer komen te liggen op onlinecommunicatie, in lijn met de ontwikkeling in de media. Dat brengt nieuwe kansen met zich mee voor segmentatie en communicatie op maat. De Kanselarij communiceert uiteraard ook via haar sociale mediakanalen uitgebreid over haar tentoonstellingen. Zo kan ze ook jongere doelgroepen bereiken.

SAMENWERKING MET MEDIAHUIS

Voor PiKANT! startte The Phoebus Foundation een samenwerking met de Brand Studio van Mediahuis op. Artikelen en video's werden door Brand Studio-experts geproduceerd en in de huisstijl op een eigen pagina van de diverse publicaties van Mediahuis geplaatst (Gazet van Antwerpen, De Standaard, Het Nieuwsblad, Het Belang van Limburg). Dat leverde een hoge credibiliteit en continuïteit op: de artikelen blijven lang staan en worden vanuit de diverse kanalen belicht. Ze konden zich bovendien specifiek richten op het beoogde doelpubliek (kunstliefhebbers, dagtoeristen, modeliefhebbers...).

Vervolgens werden onlinebanners geplaatst op de voorpagina van de diverse kranten, met het oog op het genereren van traffic naar de betrokken sites. De banners richtten zich op een welbepaald doelpubliek, op basis van gegevens van lezers (interesse in cultuur, mode, interieur enz.).

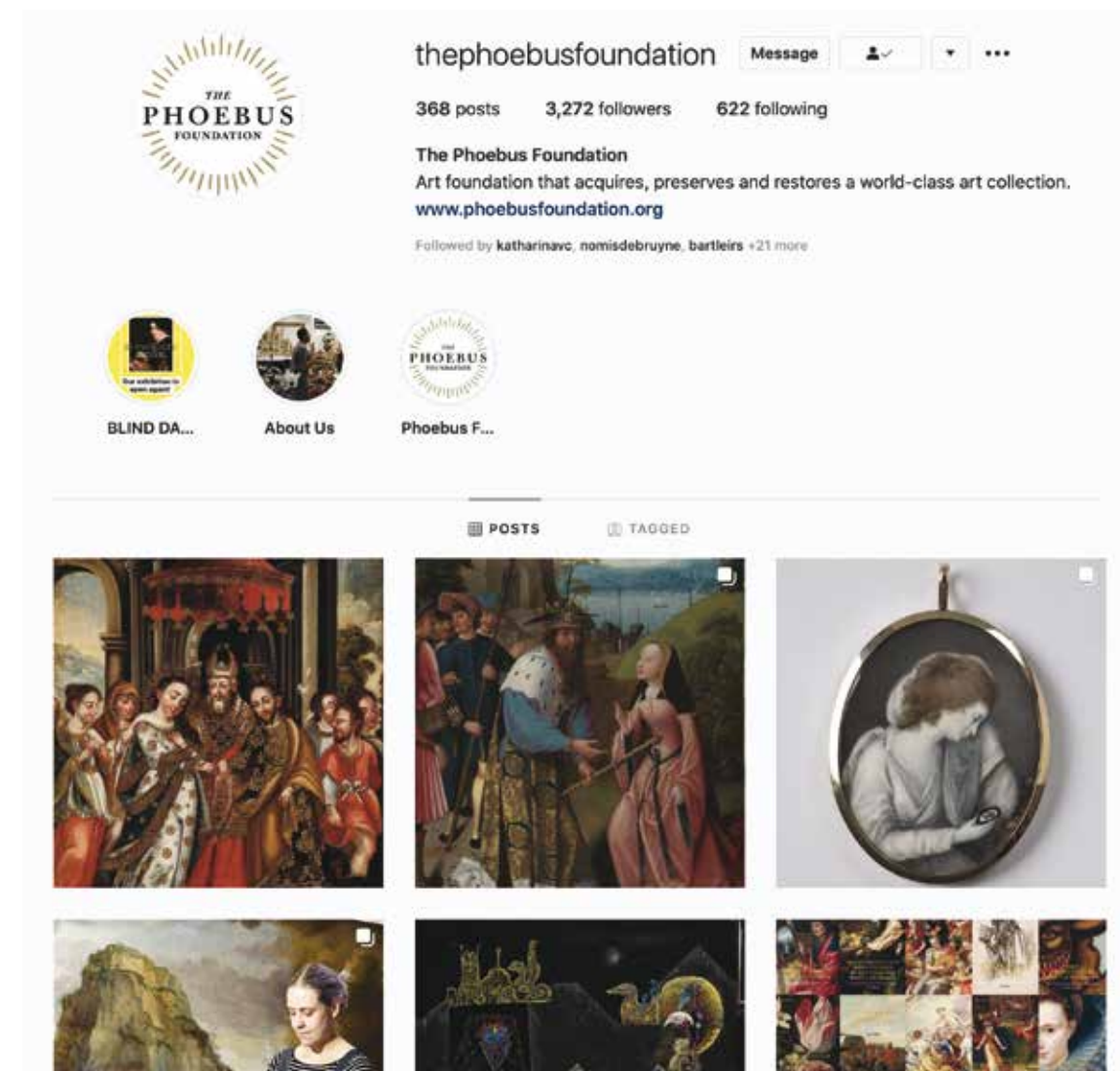
De resultaten mogen gezien worden:

- 10,8 miljoen native banners om mensen te gidsen naar de artikelen
- 29.524 views op de content
- lange leestijden per artikel

SOCIALE MEDIA

Sinds 2018 is The Phoebus Foundation actief op sociale media. Op Facebook en Instagram informeert ze haar volgers over haar projecten, tentoonstellingen, publicaties en onderzoek. Ze doet dat in het Engels om zo ook een internationaal publiek aan te spreken. De posts lopen inhoudelijk sterk uiteen, wat voor een grote variatie aan informatie zorgt: het gaat van blikken achter de schermen van het depot en het restauratieatelier tot weetjes over de collectie en grappige memes.

Door Covid-19 moest de tentoonstelling BLIND DATE tijdelijk de deuren sluiten. Om geïnteresseerden toch op de hoogte te houden werd sterk ingezet op communicatie via sociale media. Dankzij interactieve posts, zoals een 'Wie is het?'-quiz bij de portretten van de tentoonstelling of in te kleuren tekeningen voor de allerkleinsten, kon de tentoonstelling virtueel beschikbaar blijven. Door deze vormen van interactie met de volgers en hun reacties kon ook het bereik worden vergroot. Engagement en interactie (reacties, likes en 'bericht delen') zorgen ervoor dat de posts worden opgepikt door de algoritmes van Facebook en Instagram.

INTERNE NIEUWSBRIEF

Anno 2020 beschikt de Kanselarij van The Phoebus Foundation over een uitgebreid team van vaste en freelancemedewerkers, op diverse locaties. Om op de hoogte te blijven van elkaars activiteiten en projecten startte de Kanselarij in 2020 met een interne nieuwsbrief, die maandelijks naar alle medewerkers wordt verstuurd. In december 2020 werd de allereerste nieuwsbrief naar externe geïnteresseerden verstuurd.

Geïnteresseerden kunnen zich inschrijven via de website.

Behind The Scenes

Deze maand kijken we achter de schermen naar de restauratiebehandeling van een van de oudste oleverfschilderijen uit de collectie van The Phoebus Foundation. Daterend uit ca. 1415-25 is het kunstwerk nog ouder dan het befaamde Lam Gods van de gebroeders van Eyck (1432)! Bestaande uit 4 panelen, gewijd aan de Maagd Maria, maakte het oorspronkelijk wellicht onderdeel uit van een groter altaarstuk.

Restauratoren Sven en Hilde aan het werk.

Wie goed kijkt ziet dat de kunstenaar al erg vooruitstrevend was door schaduw af te beelden bij zijn figuren waardoor ze een driedimensionaal karakter krijgen. Een technische slagschaduw ontweerd echter nog, wat aangeeft dat we ons op een belangrijk knooppunt in de Westerse kunstgeschiedenis bevinden. Om die reden werd er recent voor gekozen om een uitgebreide conservatiebehandeling op te starten. Tijdens de restauratie hopen we meer te weten te komen over de geografische herkomst van de panelen en over de gebruikte methoden en materialen van de schilder.

Travelling Treasures

The corona crisis is still disturbing our travel plans, but fortunately we manage to get our artworks to travel to their owners! We are happy to offer you a glimpse into the wonderful world of our travelling artworks.

This time, we organize a staycation and take you to Mechelen for 'Het Kunstuur' in the Heilige Geeskapel you can find 32 Belgian art works from 1887 until 1938, exhibited in a unique setting. The combination of the historical building, extraordinary lighting and atmospheric soundscapes turns your visit into a memorable experience! We are honored to have contributed to this exceptional exhibition by lending three artworks of Gustave De Smet, Constant Permeke and Gustave Van de Woestyne.

Jessica De Coster

DEPOTBEHEERDER

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Als depotbeheerder ben ik verantwoordelijk voor de dagelijkse werking van het depot. Zo stuur ik onder meer een team van art handlers aan en zorg ik ervoor dat alle kunstwerken een label en een geschikte plaats in het depot krijgen. Ik bereid ook de bruiklenen mee voor en zorg voor een geschikte verpakking, in overleg met de restauratoren. Verder ben ik verantwoordelijk voor de fotografie en ondersteun ik Hannah Thijs bij de beeldregistratie.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘De deelcollectie oude meesters fascineert mij het meest. Wat we allemaal niet weten over elk werk, intrigeert me! Ik vraag me bijvoorbeeld steeds af of de afgebeelde personages echt bestaan hebben en of de architectuur er echt zo uitzag. Er rijzen steeds zo veel vragen waar we uiteindelijk nooit helemaal de juiste antwoorden op krijgen.’

Frans De Momper
De Meir in Antwerpen (detail), ca. 1640
 Olieverf op paneel, 33,5 × 54,5 cm
 ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Stadhuis van Antwerpen

In: Lodovico Guicciardini, *Descrittione di Tutti i Paesi Bassi*, 1588

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

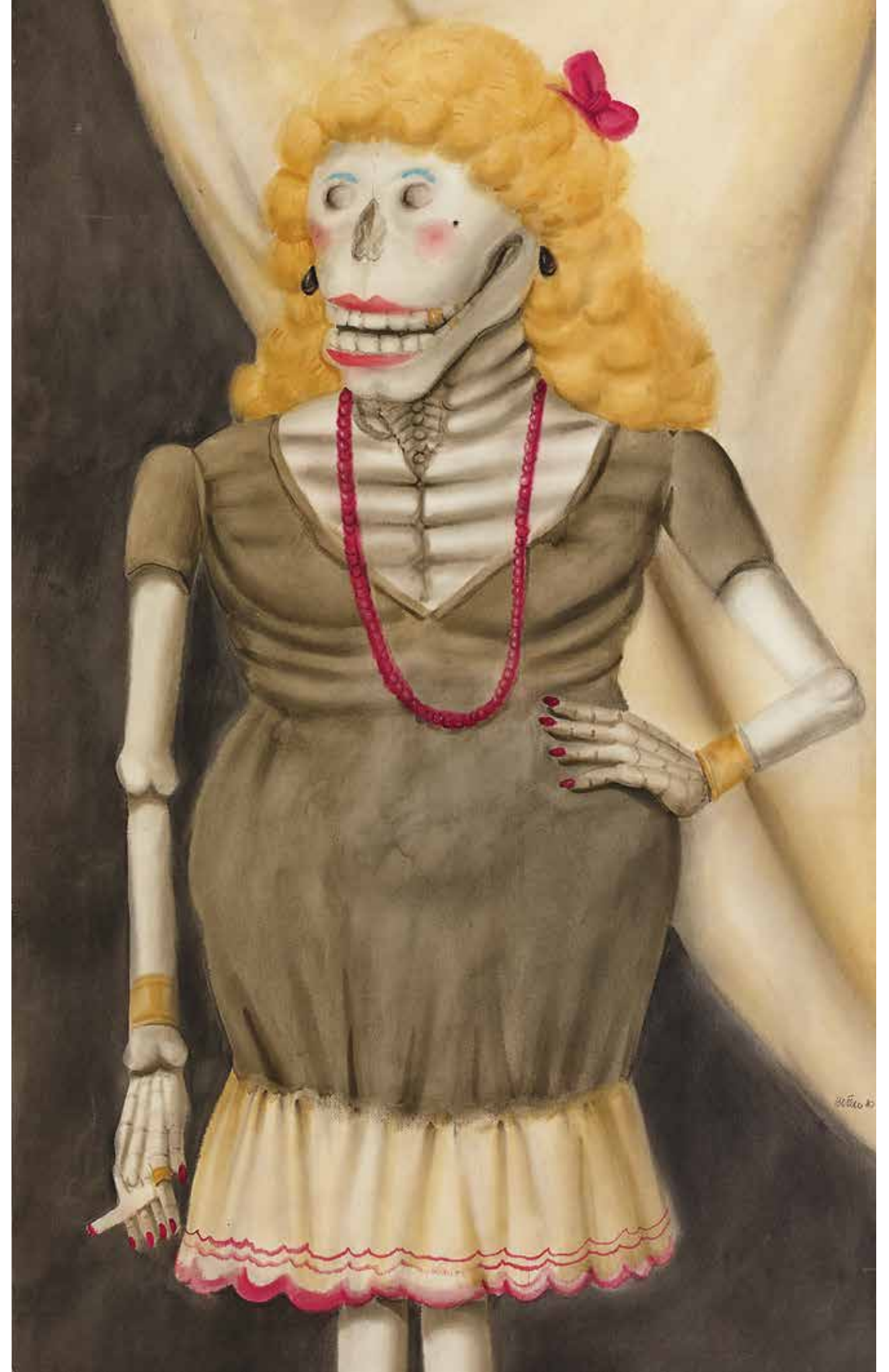
Kathedraal van Antwerpen

In: Lodovico Guicciardini, *Descrittione di Tutti i Paesi Bassi*, 1588

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Asger Jorn
Borneleg (kinderspel), 1953
Olieverf op karton, 682 × 981 mm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Fernando Botero
Zonder titel (vrouwelijk skelet), 1980
Aquarel op papier, bevestigd op doek, 177,1 × 105,7 cm
ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Katharina Van Cauteren

STAFCHIEF

WAT IS JE FUNCTIE BINNEN DE KANSELARIJ?

‘Binnen de Kancelarij zet ik de grote lijnen uit. Ik bedenken projecten en zet samenwerkingen op de rails, beslis welke sporen te volgen en wat het DNA van Phoebus is. Ik heb het ongelooflijke geluk binnen de Kancelarij te worden omringd door mensen die net zo gepassioneerd zijn, maar doorgaans praktischer van aard. Daardoor kan de realisatie van mijn wilde ideeën worden gedragen door het hele team, en hou ik zelf nog tijd over voor kunst-historisch onderzoek, voor het schrijven van boeken en artikels, en voor het maken van alweer nieuwe plannen.’

WAT IS JE FAVORIETE KUNSTWERK IN DE COLLECTIE VAN THE PHOEBUS FOUNDATION?

‘Mijn favoriete werk uit de collectie wisselt zowat elke dag. Vandaag kies ik voor deze reeks met portretten van de Incakeizers. Ze gaan terug op een prototype dat al in de 16de eeuw werd geschilderd voor de Spaanse koning Filips II. Zelf raakte ik gefascineerd door de artistieke banden tussen de Zuidelijke Nederlanden en de Nieuwe Wereld. Vanuit Antwerpen worden in de 16de en 17de eeuw ontelbare hoeveelheden prenten en schilderijen geëxporteerd. In Mexico of de Andes pikken lokale kunstenaars die visuele modellen op. Vaak geven zij een heel nieuwe betekenis aan de oude beeldformules. Al gaat ook daar iedere beeldvoorstelling uiteindelijk over diepmenselijke dromen en angsten, ambities en problemen. Want kunst gaat over het leven zelf.’

Onbekende meester

Eén van elf portretten met de genealogie van de Incakeizers, 18de eeuw

Olieverf op doek, 55,5 × 41 cm

ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

Viracocha Inca 8.º
 El benecador fue blanco ojos
 melados, guiso que adoraban
 un solo Dios, que estaba de
 tro del Sol. Hizo ley contra
 los adulterios, y fornicarios
 año 12, años conquistó & p
 en la Coya su muger su
 como d'uno Cebsancho
 d'ale su hijo.

PHOEBUS KIJKT VOORUIT

Constant
Maanlandschap met vrolijke dieren, 1948
 Olieverf en collage op karton, 600 × 740 mm
 ANTWERPEN, THE PHOEBUS FOUNDATION

De deelcollectie CoBrA van The Phoebus Foundation krijgt binnenkort een nieuw onderkomen in een eigen CoBrA-depot. De kunstwerken zullen er niet alleen in de beste omstandigheden bewaard worden maar ook door het grote publiek te bezichtigen zijn. Het CoBrA-depot werd in samenwerking met architecten Jan De Vylder en Inge Vinck uitgedacht.

Het depot bestaat uit een woning en een bijgebouw, die werden omgevormd tot één open ruimte. De voorgevels werden behouden en vormden het leidmotief voor de te vernieuwen achtergevels. De twee gebouwen worden verbonden door een binnentuin en een smalle schacht. De oude hangar van circa 400 vierkante meter werd tot een stijlvolle en efficiënte depotruimte omgebouwd, die aan alle conservatievereisten voldoet om de CoBrA-kunst op een veilige manier te bewaren. Het huis werd gerenoveerd met de typische rechtlijnigheid en speelsheid van de architecten, en aangekleed met CoBrA-topstukken en designmeubelen, om de stijl en sfeer van de jaren 1950 terug op te roepen.

De kunstwerken – schilderijen, tekeningen, beeldhouwwerken en een variëteit van toegepaste kunsten – zullen te zien zijn tijdens gegidste rondleidingen. De voorziene opening is gepland in het najaar van 2021.

B O E R E N T O R E N

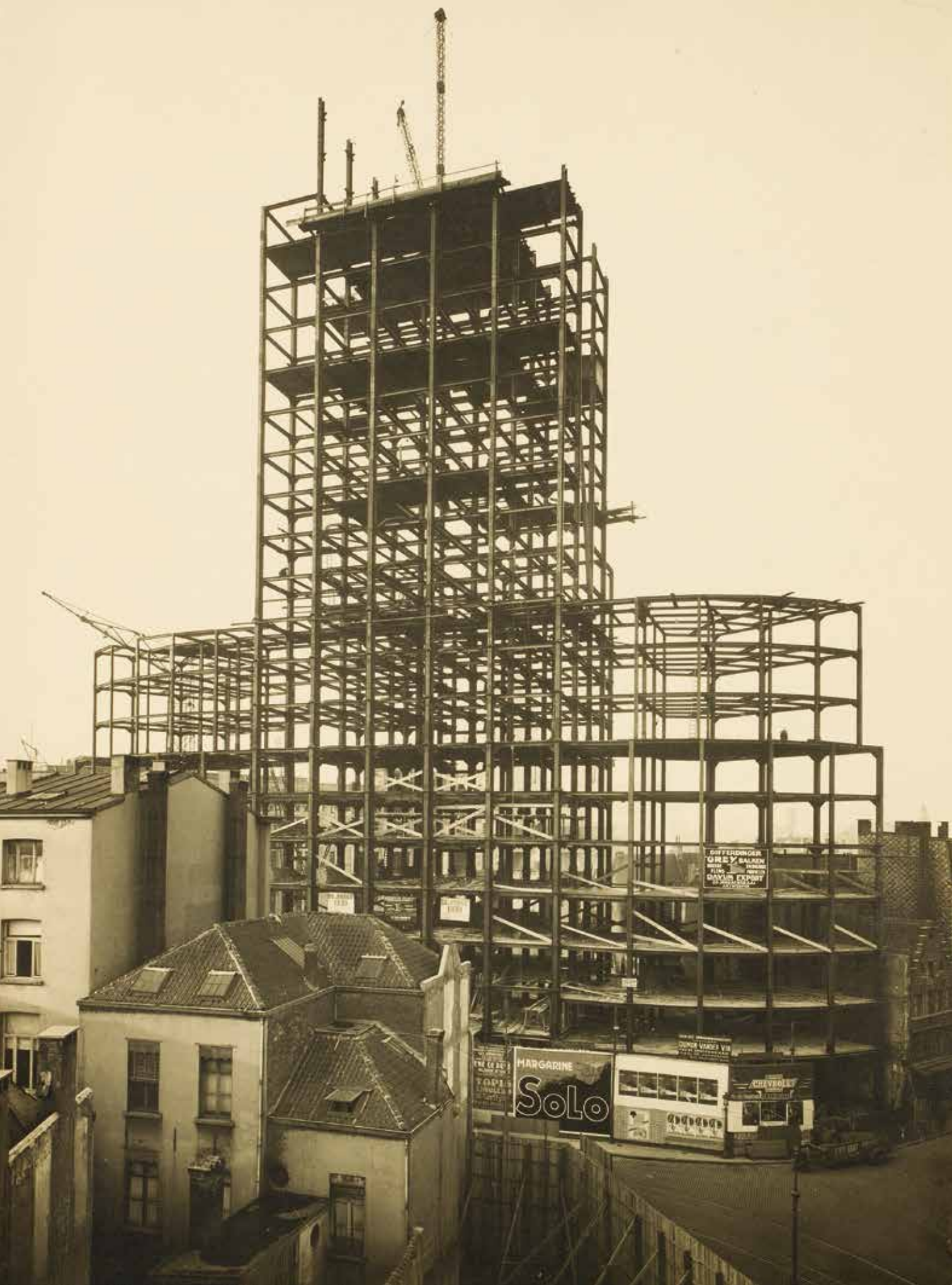

In november 2020 werd beslist dat de Antwerpse Boerentoren zal omgevormd worden tot een cultuurtoren. Daarin zal de Kanselarij een belangrijke plaats innemen. Over enkele jaren zullen bezoekers tentoonstellingen kunnen bewonderen in de meest iconische toren van Antwerpen en ver daarbuiten.

De toren werd gebouwd tussen 1928 en 1931 in art-deco stijl en met een geraamte van 3500 ton staal. Je kan spreken van een echte architecturale parel! Beroemde architecten, zoals Emiel Van Averbek, Jan Van Hoenacker en Jos Smolderen werkten mee aan de constructie. Met zijn originele hoogte van 87,5 meter was de Boerentoren zelfs de eerste wolkenkrabber van Europa.

De toren werd geconstrueerd naar aanleiding van de Wereldtentoonstelling in 1930. Bouwheer was de Middenkredietbank, die voornamelijk geld beheerde van boeren en de Boerenbond. Daaraan dankt de toren zijn geuzennaam van 'Boerentoren'. Later kwam het Antwerpse icoon in handen van Kredietbank en KBC, van wie het logo bovenop de toren prijkt.

Over enkele jaren zal de Boerentoren niet langer een financiële wolkenkrabber zijn maar een cultuurtoren. Wandelen doorheen onze tentoonstellingen met een spectaculair zicht op de stad? Genieten van een koffie in de beeldentuin op de tiende verdieping? De lift naar de hoogste verdieping nemen en in één oogopslag de hele stad zien? Binnenkort kan het allemaal. Samen met jullie kijken we enorm uit naar dit grootse avontuur.

COLOFON

SAMENSTELLING

Katharina Van Cauteren

COÖRDINATIE & REDACTIE

Katrijn Van Bragt

EINDREDACTIE

Patrick De Rynck

Leen Kelchtermans

Wannes Wets

FOTOGRAFIE

DALiM

Timothy De Paepe

Danilo Donzelli

Vincent Everarts

Luk Monsaert

Dominique Provost

Phil Robinson

Adri Verburg

Kristof Vrancken

Michel Wuyts

GRAFISCH ONTWERP

Paul Boudens

DRUK

Guido Maes, Gent

UITGEVER

The Phoebus Foundation Stichting van Openbaar Nut

Wie The Phoebus Foundation op de voet wil volgen, kan terecht op

www.phoebusfoundation.org

© The Phoebus Foundation Stichting van Openbaar Nut, 2024

D/2021/14.672/1

EERSTE DRUK: MEI 2021

TWEEDE EDITIE: APRIL 2024

© SABAM Belgium 2024 (pp. 19, 74, 91, 106-107, 111, 136, 141, 142-143, 151, 164, 165, 176-177, 180-181, 218)

© 2024 Banco de México Diego Rivera Frida Kahlo Museums Trust, Mexico, D.F. / SABAM Belgium (pp. 47, 110)

© Donation Jorn, Silkeborg / SABAM Belgium, 2024 (p. 214)

© Fondation Lucio Fontana, Milano / by SIAE / Sabam, Belgium, 2024 (p. 45)

MET ONDERSTEUNING VAN BEDRIJVEN VAN DE GROEP KATOEN NATIE EN INDAVER

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Als u opmerkingen of vragen heeft, dan kan je contact opnemen met ons: info@phoebusfoundation.org

THE PHOEBUS FOUNDATION
KANSELARIJ

JAN VAN RIJSWIJCKLAAN 126
2018 ANTWERPEN | BELGIË